Staats- und Universitätsbibliothek Bremen
HERZOG AUGUST BIBLIOTHEK
DFG

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Digitale Sammlungen

Alanus de Rupe - msa 0166

[Norddeutschland], [1500]

urn:nbn:de:gbv:46:1-115445

Visual Library

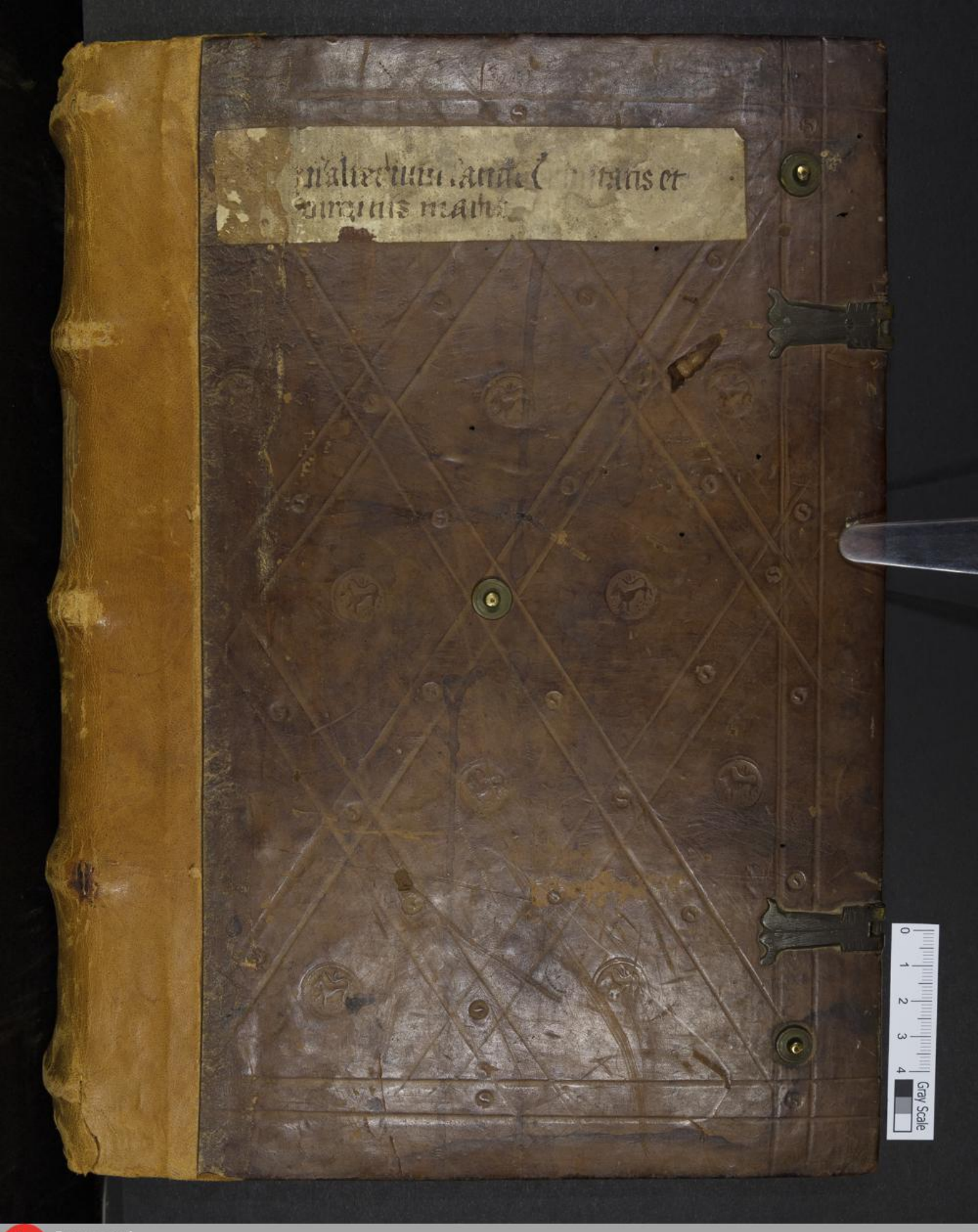

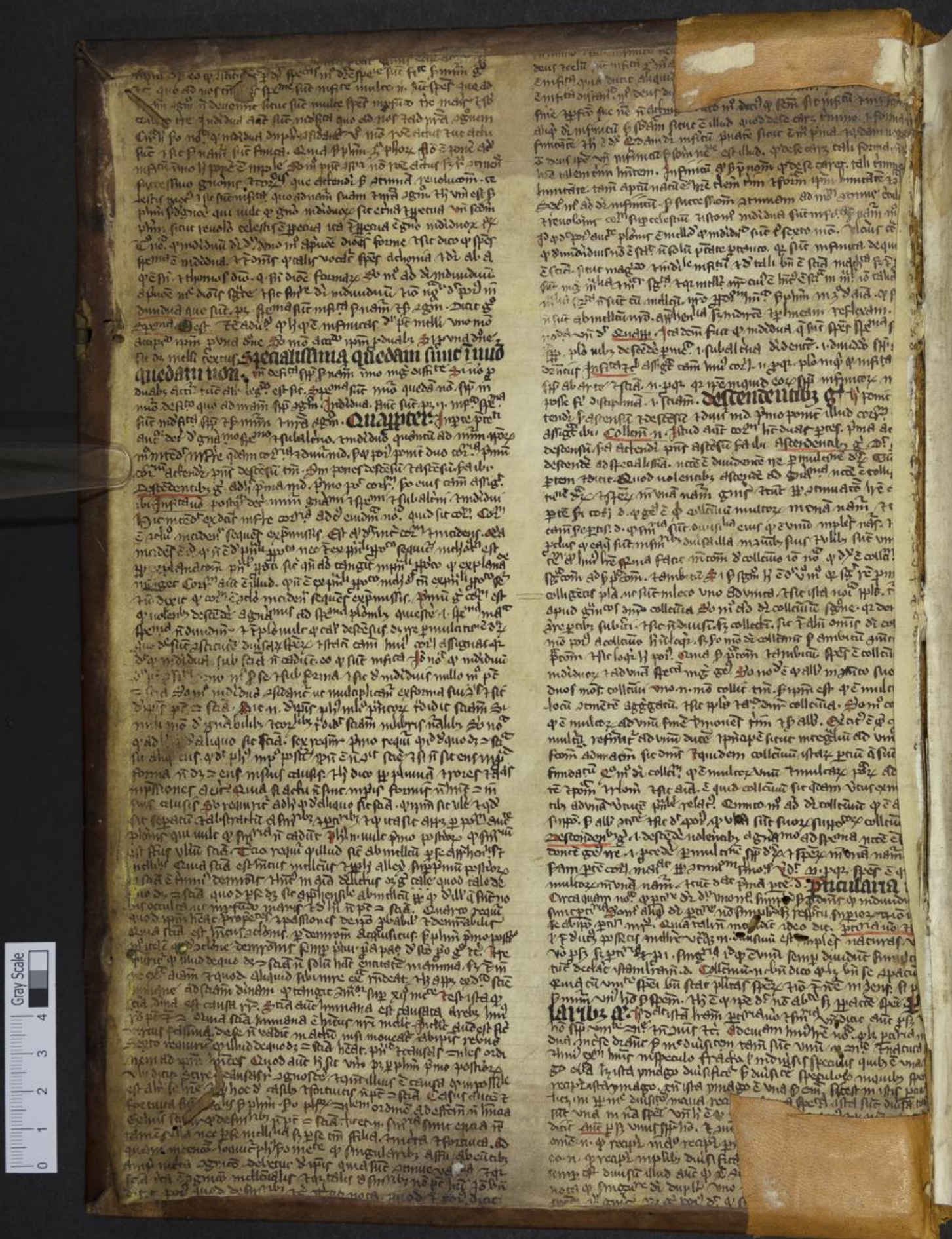

In nomine patris et filij et spiritus sancti Anno dni Millesimo quingentesimo ego christianus beerstede vicarius archiepiscopi Bremensis hymnorum librum sanctum psalterium ~~manum mea pia conscriptum pro gloria dei~~ Sancte trinitatis et gloriose virginis marie dedicati manum mea pia conscriptum pro gloria dei et mea memoria do venerabili capitulo ecclesie sancte bremensi ad eorum bibliothecam perpetuo mansurum &c

Manusc. a 166.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

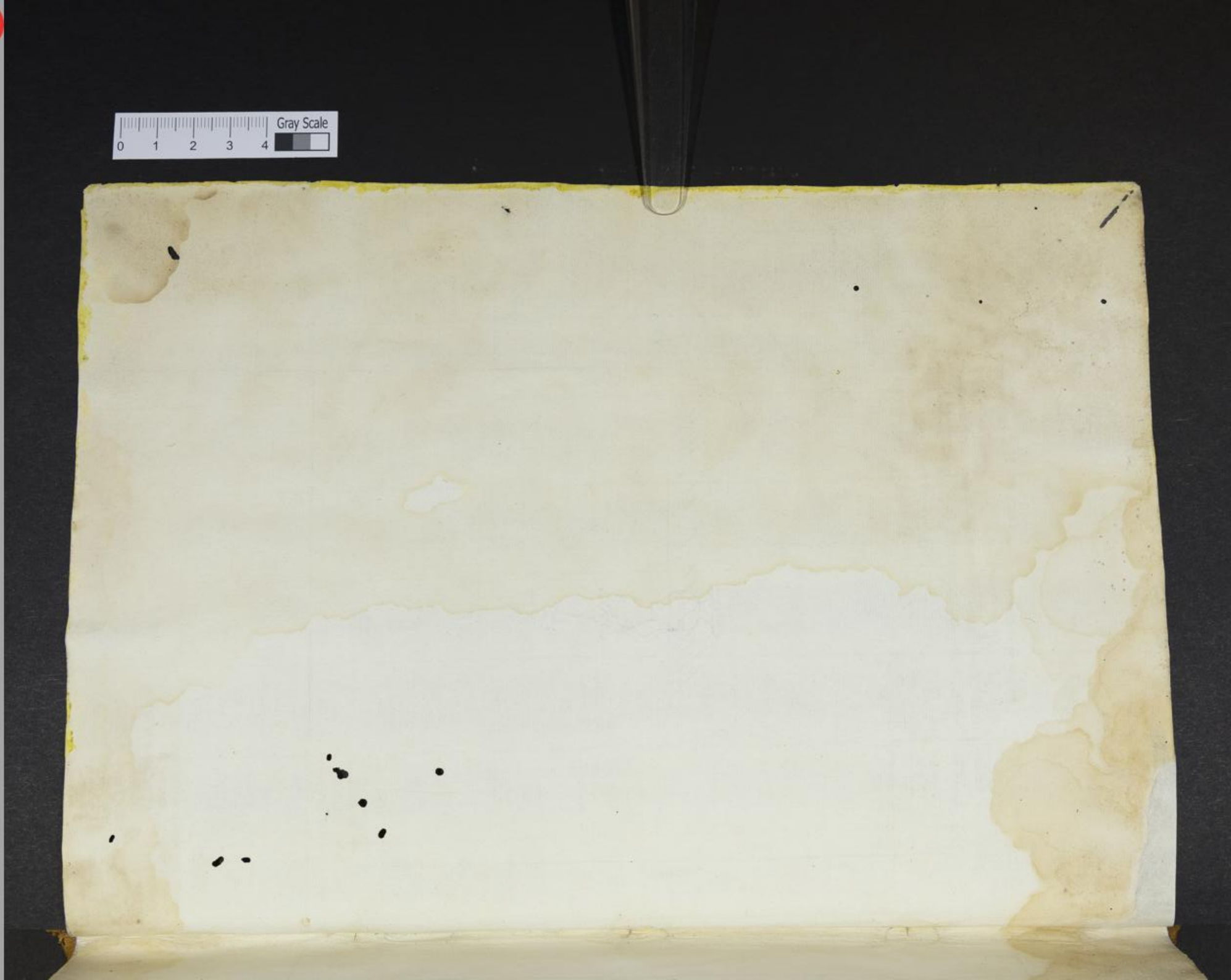

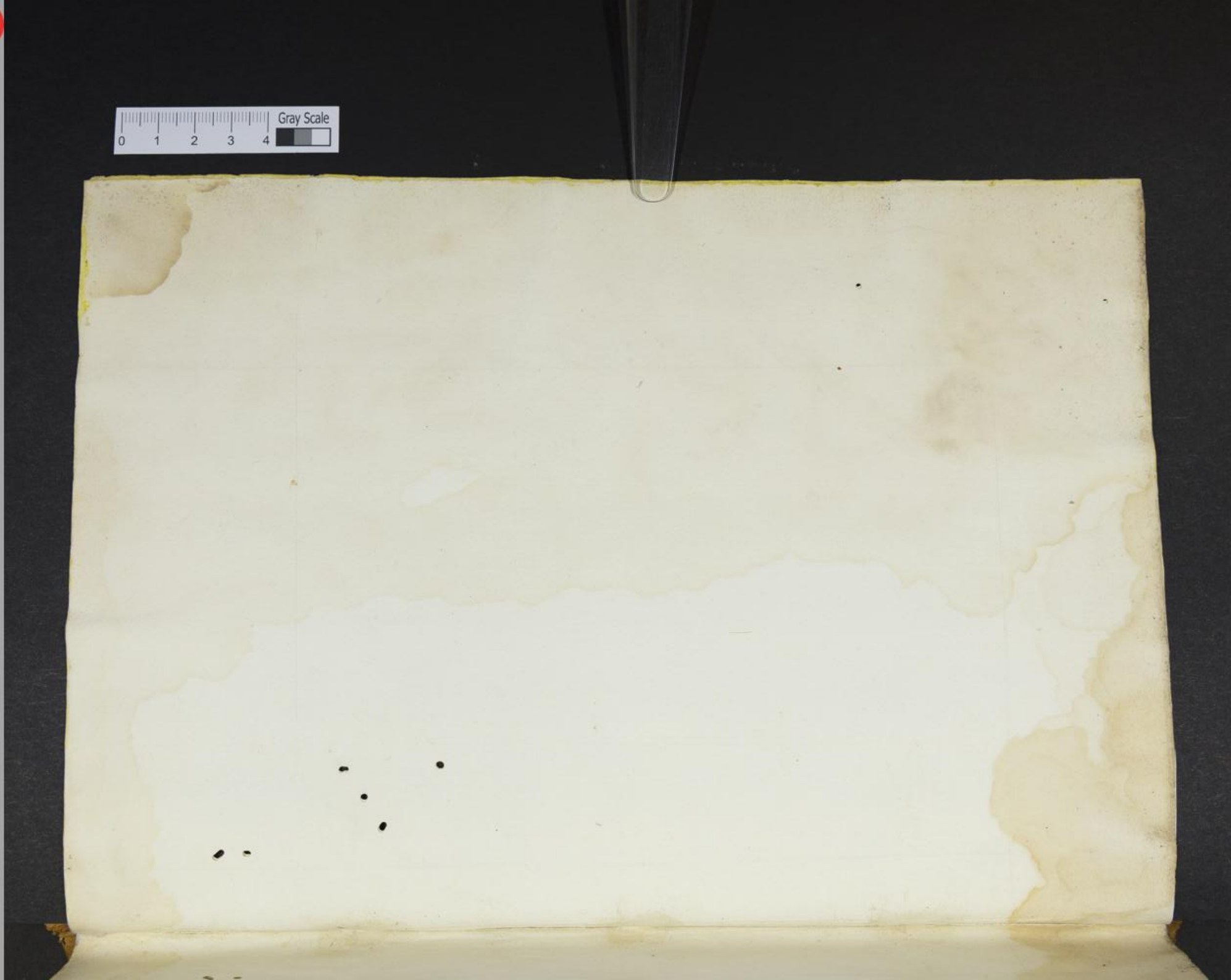

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

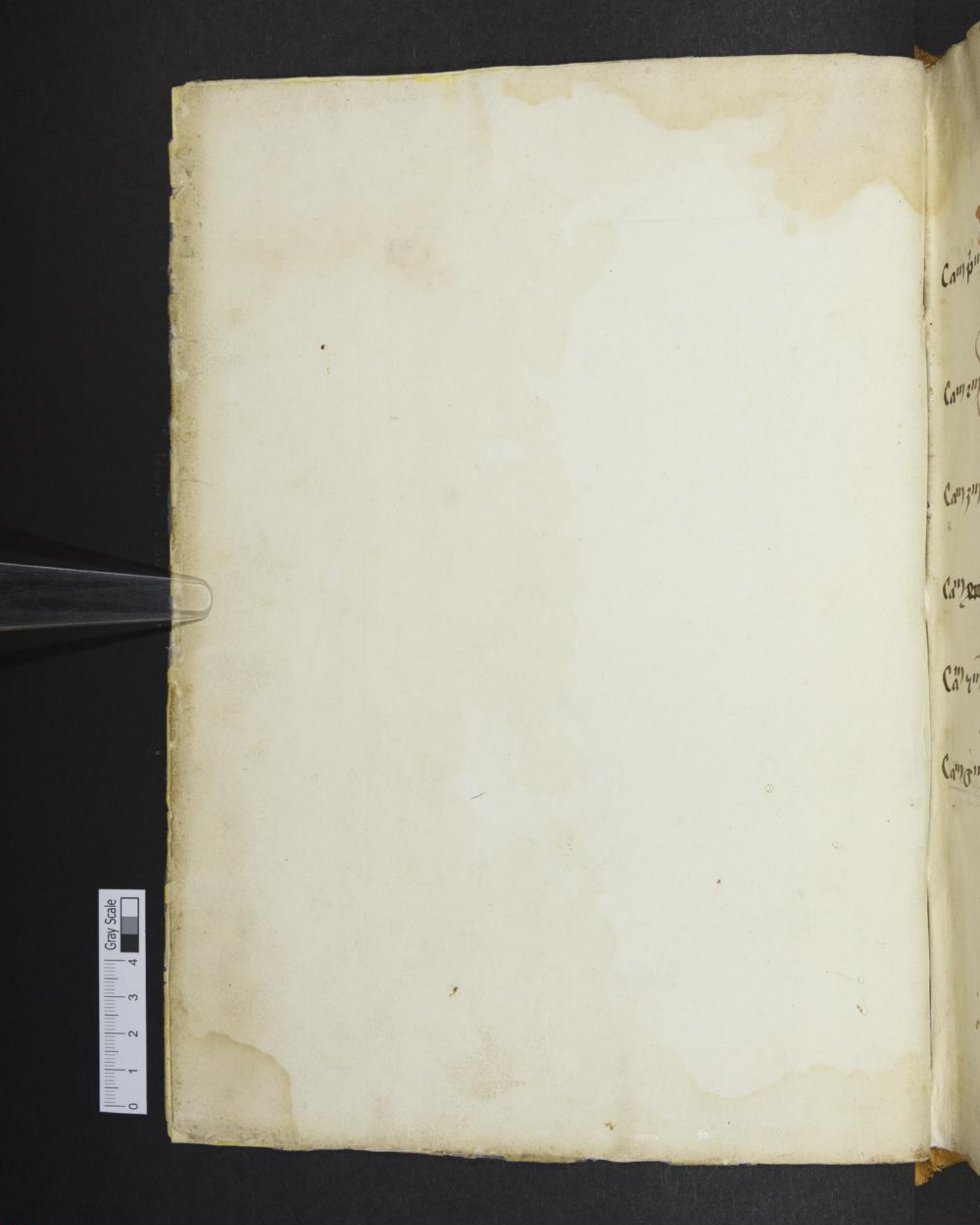
Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Quare dicit psalterium quam
tum ad quid nois suffragium — III
Ca^m p^m hor trish et marie virgis

Quare singulariter hor suffragi^m
mordie adv̄gies mariam sic no
Ca^m q^m minet expuictatuby psalterij sy — V.
nagoge et trishz resiz

Quod melio dia hz suffragium
Ca^m r^m hor psalterniz q̄ corona uel ser — IIII
tum sine rosariuz

Quare sit quidem pr̄ nr̄ — VII
Ca^m s^m mpsalterio hor dcisia

Quare potuit mpsalterio crisi
et virgis marie cetum et quinqua — VIIII
Ca^m t^m ginta Ane maria

Quid est nobilius uel pr̄ nr̄ ul' — XII
Ca^m u^m Ane maria

Bibliothek Athenaeum Brem.

xxvi Quomodo applicari queat verba sacre scripture ad psalterium hor denotissimum v̄ginis marie. Ca'' xxi'' Ca'' xxi''

xxvii Quomodo psalterium hor est nominatum a quibus et ubi. et quando. et per quos est promulgatum Ca'' octa''

xxviii Quomodo potuit res dictu tam mirabilis et tam gloriosa que psalterium marie sit data in oblivionem quasi nunq̄ fuerit mirabiliter celebrata. Ca'' xx''

xxviii Quod singulariter et especiali revelatione marie omnigenis turbis istius status ꝓ sit dict'' psalterium Ca'' x''

Quid nobilius ad psalterium
hor virginis marie et effi
tius aut psalterium Damasi
Caplin Amdeum

xlvii

Quod et tali suffragio psalte
rij plurima promeruit bona
meritorum verum et fructu
um amministrador. Ca xii

lii

Quod multe sit indulgēte
orantib⁹ psalterium marie v̄
ginis indulte Ca xiii

liii

Quō orandum est psalterium
hor virginis mattis dei in
violate. Ca xiiii

liiii

lvi Quod epi plebani et predi
catores deberēt hor ſuffragā
ſuadere vtiſ frequēta ꝑ
mo et ꝓcurare ſuis filiis et
domui ſermis diligēcia / Cap̄ lvi

lvii Quod quemlibet ſit aſſiſtria
ſine ꝓpria ꝙmunitas ꝓ ſalle
rium virgi gloſe mitali pſal
terio / Cap̄ lvii

lviii Quod quemlibet eſt et vtile
valde vt ſtatuerē et ſtatuere
vſtq ꝙmunitatis noiatim libi
m libro habeantur et ſemel
in ano manifeſtent
Inſtituāt et ſingulis ꝓdicte
noīa aſſiſtē Cap̄ lviii

Quod exhac potestate et mā'ri
nistrpōe plurima mūdo et
ecclie p̄uenerūt bona ne
dum spiritualia verum et
terrena Cap'm xviii

xvi

Quid melius est an orare
psalteriū v̄ginis glose vel me
te vel vocalit enarr sit me
lius hor̄ p̄dicare q̄ orare vel
ēsiliari aut dictare. scribere
vel defendere vel contra
Capm xviii

xvii

Quod quemcūq est poetice pri
loquia inzona nl' alibi et ītā
libz orare psalteriū āgelicum
siue marie v̄ginis. Cap'm xx

xx

C xvii Quod quemlez est aliquos dare signa her psaltezioz illis qui non habent Cā xvi

C xviii De obiectionib contra predicta falsis. et de q soluco nib eoz qrib. Cn xvii

C xviii Quod promotores et defensores psaltezij illi et ofsitie atq; adiutores et predicatores debent hec optima pcautissim et amaram ygnem benesica Cam xviij

Quod impugnatores psalte
rii iugulate manu virginis
atq; depravatores et ofitie
rii eius impeditores sint valde
vituperandi et grauissime
puniendi exdivina auctte
per dnm Jesum cristum et
mariam virginem Cap xviii

Incipit tractatus deuoti
doctoris Alani de Rupe
ordinis fris predicatorum
de dignitate siue excellen
cia sacerdotum

Cxxxv

Cxlii

Clxxvii Sequit̄ q̄nq; eminentie
sacerdotum terre q̄nq; ia
gene

C xl Oc uotis modus meditandi
proforma et modi ozandi
psalteriu glosissime virginis
marie. q̄m sint revelati b̄to
Dnico p̄re ordinis p̄dicatoz

CC iiii Incipit epla fris Alani de rupe
ordinis fr̄m predicatoz sacre
pagine professoris Ad p̄ditū
dñm Karolum Carth dom̄g le
gis marie atte p̄stock de psal

teio glose vginis marie et q
non sint quedam signa singu
laria de illo psalterio hymq mi
no, quem tribus istis xpi bis
sima dei genitrix maria de
sponsare dignata est amulo
ex virginibus omnibus mirosiq
modum facto

CC iiii

Sequuntur deuote exempla q̄ v
tile sit legere psalterium glosa
sine vginis marie excerpta
exhibra cētum et quinquaginta
collationum Magistri Johannis
de rupe scissa finem p̄dicto
rum doctoris deuotissimi

CC xxv

CC XLIX Quam utile sit solum portare psalterium beate virginis marie id est preloquium

CC L De nobilissimum exemplum de utilitate psalterii virginis marie et de distinctione quidem signorum psalterii

CC LI Incipit prohemium Magistri Adriani in instructa psalterii sponsi et sponse Jesu christi et glose virginis marie

CC LII Sequitur instructorium pro psalterio glosissime virginis marie

Instructorij hymnus fundamentalis diuisio — CC xlv

Secundum principale questum de psalterij hymnorum state et potestate — CC liii

Sequitur excellentie et preeminentie religionis Magistri Rodi de Rupe ordinis predicatorum — CC lxviii

Scala religionis — CC lxxvi

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

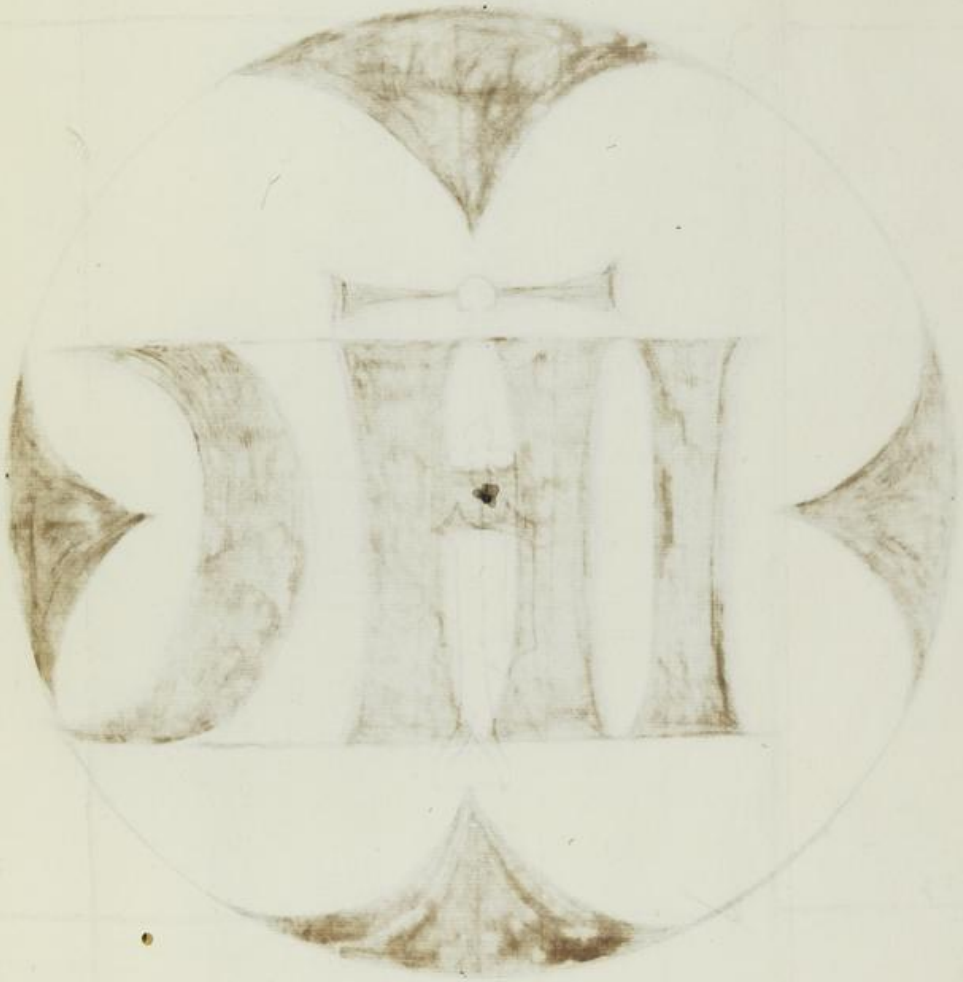

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

IHS

15

Incipit copia bulle confirmacōis et indulgēciar psalterij virginis pape Sixti

Sixtus epūs seruꝰ seruorum dei Ad perpetuam rei memoriam ea que ex fidelium deuocione ad dei ōipotētis et glōse v̄gis marie laudem et gl'am pie ordinata sūt ut firma p̄maneant nre auctoritatis roboꝛe solidamꝰ. ac fideles xp̄os ad pietatis opa exercēda indulgēciis et remissionib⁹ libēter inuitamus vt exinde reddāt dīne gr̄e aptoꝛes. cum catholicoꝛum principis illud exposcat deuocio et hoc cōpetenꝰ in dño salubriter expedire // Hinc est q̄ pro parte dilē filij nobilis viri Ferrarensis ducis et dilē in xp̄o nobilis mulieris Margarete eius cōthoralis Duacisse

britanie nobis fiat nuper pro-
positum qd̄ mditatu britanie
et plurib⁹ alijs locis orēte
fidelium devotione aliquo
tpe ordinatu est rectu mo-
dus siue ritus orandi prius et
denotu· qui etiam antiquis tpo-
ribus observabat videlicet qd̄
quilibet volens comodo oraē
diat qualibet die adhonorem
et bīssime v̄gīs marie et to-
tius curie celi primo ange-
licum salutatōem
Ave maria quot sūt psalmi
in psalterio / Danitur videlic̄
centū et quinquagesies singulis
salutatōibus hmōdi / Orandoq
dicam semel apponendo / Et iste
ritus siue modus oradi psal-
terium bte v̄ginis mariemul-

gaziter minipat[illegible]nide dux
et dux[illegible] nl' duc[illegible] pfuth[illegible]p-
ter singulaz[illegible] et sincz[illegible]am
quam ad pp[illegible]am btam vgnem
gezit devocionem· ipsit-n
tum sine modum ozdi pze
dictum ad obsh[illegible]uedum ozd a
liqui· detrahe[illegible]m per se
dem aplam vppam Quare
ap[illegible]te d[illegible]s et duc[illegible]sse ar a
liozum fidelium plurimozum
nobis fiut humilit supplicatiz
q[illegible]s vt dictum sine onedz
ozandi hmisodi approbare
aliasq; super premissis opez
time prouidere debenigita
te aplim dignazemur Vlos
igit tam d[illegible]s et duc[illegible]sse q[illegible]
aliozz fidelium pziam deno

nonem plurimum nr dnō cō
mēdantes hmōdi ſupplicā
onib⁹ inclinat / ꝓcessum ꝓpal
tenus ſine modo oꝛādi p
dictum · Nūcte aplica tenore
ꝓmiuz ꝯpbamq / ollimq tol
lezandum foze / ac nūctis fide
lib⁹ comodo oꝛare litꝛe decꝛe
mus et declaramq / Et ut oēs
et ſinguli xp̄ifideles ad deno
nonis opa et ꝑdcō mō oꝛādiz
eo fervēcius inducāt · quo ex
inde fualiq aiaz ſuaz ſalutez
ꝯſequi ſpezauerit ꝛmiſſiōē et
ſingulis xp̄odfidelib⁹ ꝑdcis ꝓ
fato mō oꝛare volentib⁹ ꝑmi
bet exiſtētib⁹ ꝑdctis et ſingulis
ꝑ qualibet ꝑte qua ſit vt ꝑ
miſſa ꝯmuicāt ꝑ qualibet

quinquagena presentis psalterij
/ centū annos et totidem quia
dragenas indulgentiarū misericordiarum in dño relaxamus pni-
tibus ppetuis futuris temporibus
daturis. Quos obstantibus statu-
tis et ordinationibus apostolicis
ceterisq; giziis quibuscunq; /et
q̄ dissimile foret pntes hās ad
singula loca in quibus illis opus
esset originalis deferri volumus
et aptius arcte credimus q̄d il-
las p̄ eo tñ assumpto nrāq; dnoz
nōrioz aliquo emēte Cruce
subscripto et sigillo aliquius pre-
lati seu p̄sone dignitate eēm
sigillate munito fides def̄ibus
et p̄ oīa ac si ipe originales ex

hre exhibere foret nl' ostense
nulli ergo oino hoim liceat
hanc paginam nre appro
bacois statuto declaracois
relaracois voluntis et gesso
nis infringere nl' ei ausu te
merario contra re Si quis
aut hoc attemptare psumpse
rit indignacoez oipotetis dei
ac bto petri et pauli aptoz
eius se noverit incursurum
Datum Rome apud scm petr
Anno incarnacois dnice Mil
lesimoquadringentesimosep
tuagesimonono octauo pdus
mai pontificatus nri Anno octauo
Sequit copia lre Alexandri
epi forliviensis legati ala tere
in partibus germanie de co

firmatõ et applicatõ sanctitatis
psalterij marie virginis

Alexander dei et apostolice se-
dis gra epūs portuensis
sanctę plena legati de latere po-
testate p totam germaniam
missus et orator. omnibus et sin-
gulis xpifidelibus presentes lras i
spectaturis pspturis qualiter et
auditurис salutem in dño
sempiternam. Et si gloriosa celestis
curie ciues et sanctos immo
ecclias et sacra loca seu frater-
nitates laudabiles ad spūalem
laudem et honorem misticitas
Maxime non immerito deuo-
tis fidelibus venerari debeamus
ut pote q eorū precibus pijs pōnipo-
tem et auxilijs plurimum i

digeng/ Singulariſſime nim
gloriosiſſimaz dei matrem vir-
ginem mariaz ōi laude digniſ-
ſimam quam etiam filiuſ michi
negauſ honoraz eniſq ſimi-
tatem nel lom ſimo ſtudioſi-
ma affectione atq ſima dili
genta inteſſantes amplecti-
q̄ venerariq tenemur/ Sine ea
ſi quidem deuoto teſte dicat maz
do. onthil poſſumg ſine ea-
miſeri ſimg. ſine ea factum
eſt michil. Ut igit eniſdem
bti ſſime ſigimiſ laudabilis fra-
ternitaſ de roſario mūicipata
ni ſola liberali bonoz operuz
gratiaq̄ per ſtaſ ordines pre-
dicatoz in Colonia nuper-
rectiſ ſublimitibg. ad matriaz

hmq virginis laudem et glo-
riam et ordinis edificationem
salubriter instituta primo po
ne renouata et publicissimum
illius ordinis primus patro
Dominum legit[ur] pdicata licet
ad tempus negligetia fuerit et
oblivione tradita. finitimor
et senior habeat[ur] memoriam
et nidiis augeat[ur]. Eoq; liben
tiq xpifideles eiusdem virgis
confratres effici q[uo] cupiunt pio
ni pacta fraternitate deo et
lestis gre ybemus assequi
se fore refectos moti exsingu
lari ad eam deuotione. mq
et rogati atq; inscribi volumq
atq; petimq pijs eius sup-

plimꝰ ꝯb⁹ ꝓzemissimꝫ ꝛꝛoma
nozum ympatozis ꝛemper ſuꝛ
gusti ſuper hoc inclinati pze
tactum fr̄itatem aūcte aplice
nobis ſpecialiter gꝛessa aggba
mꝫ. cōfirmamꝫ et ꝛatificamꝫ
de ōipotētisꝫ dei oīa ac bto
petri et ꝑ pauli aplox eiꝫ aūcte
ꝯfisi ōib⁹ et ſingulis vtriusꝫ
sexꝫ dte fr̄itatis ꝯfrib⁹ et so
roꝛib⁹. mḡndꝫ papius festi
uitatib⁹. ſꝛ Annūciacōis. Visita
cōis. Assūpcōis. Natiuitatis
et ꝑ uisitacōis ꝯtum diem
dulgeatꝫ. ꝫ qualibet festiuita
tum dtarꝝ die Atꝫ quotiens
cunꝫꝫ per se aīt alium vesti
rum lite vgis quod q̄libet
gnita Marie maria cum q̄ꝫ

pater noster cōtinet legerit
vel lege fecerint seu sabbathis
et festis aut festinis diebus Ad
salue Regina quod post com-
pletorium apud eosdem fres
predicatores teneatur Altari-
bte Virginis in quo eadem fr̄-
nitas pdotata est cuilt̄ inter
fuerit xl. dies indulgentiarū
et qualibet vice de iniūctis
eis penitentiis misericorditer
in dño relaxamus quibus pre-
tius fratribus tporibus duraturis
Inquiesce cum et singulos fi-
dem et testimonium permittentes pre-
tes has nostras scribi et per se-
cretarium nrm subscribi fe-
cimus maiores. et obl̄gamus
nos et fratres ad hec et singula

Datum Colonie Anno ī
natiuīs dñice Millesimoqua
dringentesimoseptuagesimo
sexto mdictiõ viena

Explicit apologeticus id ē
tractatus responsiuus ma
gistri Alani de rupe de ordi
nis bte vginis marie ad
veñlem dñm fratrem de
Almaro epm Tornacensem

Laudare sic dñm ihesum
christum et mariam
nupsalterio fidelibus
cum cestris omnibus vt tadeo
sine fine cum spiritibq angelicis
sancte assumem bmam bea
tissimam mezeammq mag-
nificare inchoem trinitatem
infinitide oim bonorum mu-
nerete regis sententiaz humili
deuotoq; exore

Reuerende in christo pater
et dñe ut ait varro roma
nus primarius est agnoscere
ne dum qui agit ministio pri
ncipatu. verum et premonere
habet subditos quemlibet ad
bonum poline sentiad sine p
demeritaz aut per nisticiam

impranis Et seruius sup qui
dinu presidenu magnit est
leges salutis subditis mpone
quib; pueniet adfinem feli
citatis Et Augustinq; mlibro
de doctrina christiana Pasto
res magnit animas xpi quod
debent eas adpasnia vite
tum vitena ꝓtegere ꝙ ha
bent apas abmicis libis in
portunu et raptor nationes
redde sumo victor regi xpo
de quor sibi quisse ꝙdicte
Quot debet intelligi sedm
Gregoriu si subdit pereat
presidenu negligena aut
mala doctrina sine exemplo
nel schandalo ut etiam quia
nre evtie patent hinc est o si

delissime omnium christi epa-
ti Tornatesi pontifex et fir
missime vtilium in ecclie fau
tor quia mihi promeritis
multum gestis aptum cogni
tum est vre pmitati plebi
bus vris agnoscere vtilia.
et que subpredesseve vro il
lo sancte et affirmate deuote
sit p carta vazij in opidis hg
alme diocesis her eadem cum
magno gaudio approbare
hor amt e depsalteio tmola
te sentt vstis gemitibus dei
matre) optet et placuit me
ptate sup hor questionem ad
me hre pmalem ddco diay
nitatz ps salute mee humilis

satisfactionēdo petitōi ar tēnon
subpanias vt potero tria ma
teriam psalterij hui⁹modi
lumie vre intelligēne offerre
conabor non quod absit sub
limen imbuēdo aplicam vēri
tam. ⁊ melig stam ⁊dūctēdo
admeōriam et opezosam effi
cacam vt sit vezbis vtar An
selmi

Quare dicat⁹ psalterium qua
tum ad quid nocet⁹ suffragii
hor⁹ dñi et marie vgīnis Ca
pitulum primū

Famosissime mchristo pater
et dñe pmātoibg prestat pe
nitentiaz th̄initas altissima
per psalteriuz ꝯgis male

De quo amizar mirabiliter
intelligenda. Cum suffragium
spōs et sponse psalterium nū
cupet. Cum enim animad
omnium q̄ sit dict̄ more psalte
rium per .S. quasi p salutem
um a salutatōe angelica scīpsum
Ubi cum sit centum et quinqua
ginta salutatōes angelice Am
plius dict̄ psalterium per .p.
a psallendo Inde seruitores in
ysto mazie vigēs dicit̄ psal
tes. quasi mazie vigiū psal
tes. Consequenter dicit po
test psalterium a psalterio da
mitto. quod sint figura salu
tacois angelice. Carmina cum
veteris legis / De inde dicitur
a sale sapiēcie dine // Cum dicta

oro et salutario angelum dno
sit sales sapiene dei · quibus
salutē metes fidelium exhibis
Amen ¶ Exinde dic potest
psalterium a psaltēdo quasi psal
terium siue psalterium
eo quod eum saltare hoies de pēs
aditutes · et exinde ad sanctos
glam · ¶ Ideo dicat ni oro Dnm
Sed libera nos amalo et adue
niat regnum tuum ¶ forte enaz
et sine forte dtm est abnstu
meto musicali quod Gręci dicat
organum · hebraice nabluum
¶ Cum tali em instrumeto iquo
erant centum quinquaginta
fistule cantabat psalmos Dauid
tm ¶ Ideo qforniter ad tale m
strumentum inpsalteio Dauid

ſñt ibidem centum et quinq̃
ginta ꝑſalmi ¶ Gramatice enim
ethimologizando ſimul et theo=
logice quatum ad hᵃ ſunt
per tale omnem mportate de=
tem extellene que ſñt per xpm
et mazium ẏginem in denotis
ſibi ꝑſalletibꝫ ¶ Primo eñ ꝑſal
terium eſt ꝓtrozibꝫ preſtans
peiteniaz · qm̃a · p · ¶ Secũdo
ſinetibꝫ ſtillans ſanctatem · q̃
ſ ¶ Tertio allegatis adducens
abſolutem · qm̃a · a · ¶ Quarto
lugetibꝫ linquens letitiam · q̃
l ¶ Quinto temtatis tradens
tranquillitatem · q̃ · i · ¶ Sexto
egenozum expellens egeſtatez
q̃ · e · ¶ Septimo ſligioſis red=

dens reformatoem qz. t. Oc-
tauo ignorantiby mdurens-
telligentiam qz. 1. Nono vi-
nis vinens qfitatem qz. v.
Decimo mozthis omittens mi-
sentozdiam qz m. Et de hijs
oibq sensibilia experti sum et
m miabiles alia signa et q
digna vt meritiz qsalterium
hor sit telum sidezeum cum te-
tum quinquaginta stellis as-
thologoz'm potissimis Et
veluti pacisius voluptatis dei
rosarijs tentum et quinqua
ginta adornatq Salutatoes
eiq iste sit quedam rose an
gelice Inde quinquagena ma
tie virginis rosariu sine

V

sertum nūcupat² / Estq; ar=
bor vite et sncne nim cētum
quinquagnta finctibq; angelus
ppter totidem eminēcias quas
mystice et male ysgie tredim
finisse. pro vt aliquādo ysgo
pia reuelauit maria

Quare singulaīter hor siffin=
grum in ordine adq; rginem
mariaz sic ordinet² exercitati=
bus psalterij synagoge et chris=
tum Jesum. Caīm 2m

Excellentissime presul. bona
cōsequit² contemplatio. /
Cuicunq; stillat sanctorum
trinitas bñssima per psalterium
vrginis marie imaculate / de

Iqua bona consequit[ur] totem-
plare cur singulari modo
psalterium marie et filio suo
sr aptet[ur] ¶ Ad primum sibi
molestia pietatis xpē dicto
/ qpiissima dei genitrix ma-
ria habuit qdiuersa citharis
psalterij synagoge sine cithara
re sine organo / Olam psal-
tes marie vginis mundi fuit
xpus vgine celi angelus /po
cius mundi temerata her dei gen
tricis vgo diabolum expellit
sicut Dauid qper citharam
de saule demonem expellebat
¶ Sed arcana dei hoc est v-
bium sapientie ad nos deduc-
tum Dauid morganiis armi

gratis ¶ Tertio quia victoria cō-
tra inimicos obtinuit cum ma-
ria sorore moysi miriam tim-
pano ¶ Quarto epheniam filia
tradit regi elizeus per mi-
stum psalterij spiritum sup
ephene accepit ¶ Quinto qui
p̄ nupcias matrimonium inter
deum et creaturam humanā
in thalamo virginali esse sedu-
bedam ¶ Sexto quia maria
thorum celeste iubilationis
ad dñas laudes secum trahit
¶ Erant filie regum que cantabāt
¶ Saul percussit mille. et David
decem milia secundum origi-
m̄ sermone de nativitate maria
¶ Septimo eo q̄ pax facta

est per mariaz ygrez. filigem
ipig fent vnfasp vnum tam
lapis angularis secundz hzo
mimuz Octauo qm festinita-
tem attulit maria ymgo ad lu
in mesam qne fuit dei homq
similq angelox stom bezhaz
dum in Cantab Nono ipa i
violata maria obtulit pzo
mundo in mesa deo pri ompote
ti holomusta hoc est vbiqz i
matrimq secundz fulgeamq
mssione Decimo hoc stella ma
ris maria matrim de matamt
eximia utpote i magnificat
et in matre dim. quoniz
humanitate plamty est deq com
humanam geng atq natura
angelica hoi per hoc est co

federata sedm hyeronimus. her autem decem fiebant perpsal-
terium diuinum synagoge ut-
Augustin narrat in sermone
de psalterio. /ubi her oia ut me-
lius expieda debitus adim ma-
nilatum aptat dei genitrici
/Sed nim fiebat de dño jesu qs
to nir expatre ipius ozatium
hoc habeat dni psalterium bre
uissime studiose mutata vte res-
pondebo. /q eadem ꝑter decem
mic dictas manones longe am
plius sibi q̄ maria virgini ggrue
tes (Christo em in immensum=
maria est potentior q̄nis pto
tibus maria christo sit modo
quodam clementior atq; fa=

mulior sdm̄ Bernardum / ipa
em̄ est mediatrix ad mediato
rem sdm̄ eundem / Attamē o
dīc retinēde singlāres habēt
p dño Jesu tamen / Scriptū
est em̄ in psalmo christum esse
psalterium ibidem / Exurge gla
mea exurge psalterium et ci
thara ¶ Qui ergo tibi · quinde
cim̄ fit pater noster pro
christo qui exurgit nobis p
penitentiaz et deuotionez sdm̄
theologie peritiam̄ merito sin
gulis hor psalterium exur
rectionis dicit pt / Amplius / Cum
christus est ipe psalterium decem
cordarum · sdm̄ hieronimum
in quadam homelia quasi cō

VIII

pletor et retributor decem dei
mandatorz. immo tūg[ra]die mūz
xpa suauissimus est q̄ dempnator
Consequiēter / Cū applicare oēs
ad xpm ordinat[ur] tamq̄ ad
causam efficientem formalem et
exemplarem et finalem / Ndm
merito xpē tamq̄ per psalte
rium Dauid singulariss[im]e est
figurat[us] sedm glosam magistr[i]
De cū psalteriū dicat[ur] apter re
demptionē siue salutis humane
reparationē atq̄ sanctificationē ¶ In
dedicatōe eiꝰ templi fidatōe et
reparatōe eiusdē glā tribuit[ur] i psal
terijs vt manifestāt libri catho
lici ¶ Sed vltimo dns xpus tus
tus xpe iubilatio nostra et le

tina spūalis atq; cruciata habens q̄q; postas hoc est q̄q; milneza que sūt tonq; suauita tis palana sedm̄ Anselmū pro vt ꝓpheta Dauid in ꝓsalmo Iubilate. diu ante ꝓphetanerat Exemplo grecter apparet nos hmo ꝓsalterij adsonsum et sonsum ꝓgrina exsancta sin gularis et admiralibus laudato

Quod melio dm habet sinsfra gium hoc ꝓsalterium q̄ corona uel sertum siue rosarium

Recurrede mchristo pater et reorum refugium pium

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

per singulare Alligatus adiat
absolutos trinitas clementissima
Ppsalterium virgis nuncupatum
dicunt qd tonent quidam liter
ten eadem varijs notar nomi
nibq. horum tamen sempervi
rum exhijs est apud sedm Al
bertum ni sint logica propte
rea oratiuz hor qnis varie
possit notari psalterium tame
apud nnullos Pomo ppter
psalterij Damasi figuram figu
ra eius figuratum. sedm Grego
rium eodem nole nuncupatum
Inde nisq apud dnt. et loc et
pecunias et lapis per figuras no
minatos. sedm Maximinum ser
mone Consequenter nota-

her rozoma rosarium et sextum
sit plenum elegans agnezce
orationis et sit desperatum nel di
ffusa ¶ Sed psalterium est hymnus videlicet psalterij fi
dametum et figura cithare et y
mnus est ozo dicendum ¶ Tertio qm
rosarium et rozoma et sextum
nota non sit oronius nisi pa
rabolice et psalterium vero
methaphorice a psallendo dicit
ppzie est ozo municipada Christo
nota illa sit vulgaria et scu
laria. sed psalterium nomen
est ecclesiasticum ¶ Unde Magis
ter ecclesiastes admodum venera
dum et multiplicandum ¶ Cuius
et satis manifeste psalterium

cīm nomīe est dīmm atq; bibli
nm et nom testamēti cōsonuz
sne nouo testamēti cōsonāme
Sed tria alia nōa sūt mulga
ria seculazia mudana et hūa
na vt lingue hūane et sācte
probat expiena Serta em et
rozonā et rosaria portāt apu
ellis ac pueris virtsy et anthe
by sine bonis sine malis. sz sū
sūt nōa tam bonoz q malo
rum Sed psalteriuz dauid
pagina sancta tantum ē bonoz
Meito ergo her dno oranila
her est dīmm ozō vt salutatō
angelum nm sint sūpme ozac
noui testamēti exdictis odilio
nis duniacensis poterz debēt

noīe psalterij ¶ Cum psalterium
fuerit suprimum nostr. nr̄ēm
musice mysmagogū / et mg̃ri
oīmis sēm Augustinum vbiq;
¶ Et pr dndum suffi-agnz hor
psalteriz dicebat. nr Nazian
ōnis Johēs de Ornonte my scio
mazialī / Sed nonj nona ad-
uenit nota Jam dēa a ꝑgrīe
mazia. laudes qō ḡrie an
fezētes. cum ꝑ tertium quinqua-
ginta dndum solutis tantum ē-
eidem mit offerūt quinqua
ginta / Et quidem mito her
fiat quaze my eno psalteriz
wombat eo. qz ab eccia psal
terium rūtinbat monitum my
horis ¶ Qd' quidem btūs hi

nomine trina mte emēdatum et tñslatum ecclie romāe obtulit. qz nunq quidem roma num senidum gallicanum terminū inū ebraicū veritatez ad ptes sophronij. Inde popu lares ecclias imitatēs ab ecclia halmeze suffraginz hor pozare psalterij hor sub nomē qnquagenum nug ny alemannis frequētissime ētum anoz nulli ezes et amplig in tali mio tē tum et qninquagintā pia de fezūt qpatrilogua Immo et sēe feze ētum ajoz aliquādo intra flandrie nouerūt horēs plurimos qui assezebāt tem pōibus suis qz cum filia de

sponsabat aliqua in vgali zo
nia nimbus simil appe de
bat psalterium hor angeli
cum / Quem admodum et
in ordine pdicatoz nigra
cum quus profitet ab eo usq;
nunc cum habitu simil et zona
psalterij matris et regine
pdicatoz apponit

Quare sit quod pater
noster in psalterio hor deficto
Caplin quartum

Rationabilissime in dño
Jesu aiaz pastor lugetibq
linquit letaaz trinitas dul
cissima per psalterium tridi
nei ensdem immense bonitatis

Supra quod minus dicimus pia mens fidelium movere potest dubium nr ubi ponit quinden. pater noster. Ad quod breuis r̄ndeba. q ideo est singulariter apte beatissimo virgini beniardo sancta q̄m dignum dixit dna nra ihesu xpi laude q̄libet deo die per annum qui dem. pater nr habebit ex uno simul horum. q̄r nr' sl' et mis dñi piissimor xpi fidelibz nichil sine meditandor. Et hec est pulcherrima sententia et plenissima in libris magnor virorum. Verum et nr dñica passione qui dem fuit picta. singulariter

sime cristianis ꝺotemplada.
Primus est mysteria dolorosa —
Secūs est mysterio ꝺe pe=
niosa ¶ Tertius est mysterio ꝺe
one mysterio ꝺomo Ame angustio=
sa ¶ Quartus est mysterio ꝺe illusione
et ꝺemptiōe mysterio ꝺomo Cai
phe odiosa ¶ Quintus est mysterio=
tione christi ꝺe pilati ꝺamno=
rosa ¶ Sextus est mysterio ꝺe illusiōe
christi ꝺe herode ꝺe stimelio=sa ¶
Septimus est ꝺe flagellatiōe xpi
simosa ¶ Octauus est mysterio ꝺe coro=
natione christi spinosa ¶ Nonus
est mysterio ꝺe crucifixione xpi a militibꝰ
blasphemosa ¶ Decimus pēni=
tus est mysterio ꝺe ꝺemptiōe ipsius
obprobriosa ¶ Undecimus ꝺe

XIII

pūctum est probanula cōe nīm
ūs erūpnosa ¶ Quodecimum
est ꝙ crucifixe xpe q̄ vulnerō
sa ¶ Tredecimus est ꝙ lonitōe
dīvīsh m carne virtuosa ¶ Qūrti
decimus est pro morte dñi re
surrectuosa ¶ Quintidecimus est
ꝙ sepultura xpi gl'osa ¶ Tam
anīt sūt hec ꝙncta q̄ndecim
ꝙ nr dñs ōr ihesus xp̄s aliqno
rens revelauit ut hēt i sūc
tissimo. bāznardino et i reve
lacōibg sancte birgitte q̄ quo
libet ꝙctum extedit vnum
mūdum in simili materia cūr
tazum ctemplazemur pr ꝙpo
nro quoq; patīemur si esset
possibile / Vere ergo meito

a fidelibꝫ her quīdem pater
mr̄ dñicalia cum her orō aplis
per dnm̄ jesum xpm̄ sit
mādatum· Matthei sexto / &
diuum cum sola hac orōne
dñicali celebrat² missa vt ni=
ra patent² tamen Inde sta
ecclesia ante oēs horas hanc
ꝓponit orōez tamq̄ caput et
exfūdamentum oīum ecclīaz

Quare ponit² in psalterio xpi
et ꝙginis maze cētum et qn̄=
quaginta Aue maria Caplm̄
Quintum

Illustrissime pater pau=

petimy et orphanoz pupillo=
rumq; ¶ Tenitatis tñdit tran=
quillitatem trinitas etiã per
psalterium vginis marie vgi=
num excellẽtissime de qua ex
orde grandis mones qiesho
¶ Cui ay psalterio vgis marie po
nit centiz et qnquaginta
Ave maria / Ad hor q̃ video
q̃ hor orey est sitz sanctis ti=
nisp si inuitatoz ecclie pzo
ey centum et qnquagita =
psalmis Dauitus poñitur
m psalterio hor angelico tot A=
ue maria ait sit fenilazes ho=
mines ꝯformes ecclie in mũ
hor sanctissimo qñ offiano sed
biblico et catholico ¶ Amplius
¶ Qui trusta et vgo gloriosa

plet^{ur} in centum et quinqua
ginta psalmis Danielis. sed in
totidem tribus et omnes as
sit exposita Magistri augusti
ni. Ambrosij et cassiodori ma
nifestius habet^{ur} Unde tot pro
eminentijs tot signis ag[illegible]
est mariam extollere tot pre
conijs angelicis Jhona enim
valde arcte^{ur} mag figuralis
Certum est enim q^{m} in archa noe
et in tabernaculo Moysi. atq;
in templo salomonis mis
tice centum et quinquaginta
frequentat^{ur} varijs tamen
in modis Qui⁹ autem in figura
de metat omnium euidens in re

aliqua insignizato / sedm̃ om̃
doctorum sc̃tiaz trim̃ nūs
sit de mente ⁊ biblie. pmit-
tes qper mūm eidem mutata
/ Cum igit̃ pdcta sint figure
verissime signifiā marie sedm̃
theologos liquidius patet qsti-
onis dissolucio Consequenter
physicalis tm̃ addit / Constat
em̃ quidem esse celos secundm̃
theologos. / hoc est celum em-
pireum. / primū mobile celū
cristallinū sive aqueum. / ce-
lum stellatum. celum saturni. pg
ouis. / deinde martis. / post
modum solis exinde veneris
et mercurii. et vltimo lune / Sut
autem quatuor elementa ex

libro degratōe et metheworz
que simul faciūt qnīdem sub
quibꝫ oēs hō vnit hr necess
sario si vnit naturali mō Cū
nim hoīm vita mquolibet
horum qnīdem distinguat
per modos dictos sed pōta
mēta que sūt substantia / qua
litas / qnātitas / relatio / actio
passio / situs / qnādo / vbi / et
habitus / ut habet m pdicamē
tis patet manifeste q quilibet
homo nūc habet m se tēhz
et qnqnagīta habitudies natu
rales. et alle stent sub dīno xpo
et ybis mare vere ggr. nimm est
q tēseruatōe m vtus et malor
fuga oppositorum m tantus lau
dibus ybmez laudare mariam

Certum em̄ est q̄ quinde nes decem sūt centum et quinqua ginta ¶ De inde morali mage ostēdā ¶ Quindecim em̄ sūt vi tes principales. que sūt. fides. spes. caritas. et sūt theologice. humilitas. amicicia. diligencia. pa ciencia. liberalitas. abstinencia. et castitas. que sūt septem ca pitales ¶ De inde sūt prude cia. iustitia. fortitudo. que sūt cardinales. tyrannia est iam dictum capitalibus ¶ De inde sunt peligio et penitencia ¶ Adistas vero fidei doctores theologicos reducit omnes omnis scientes ¶ Quelibet autem harum or dinat tamq̄ adfinem adcusto

diam mandatoz dei sedm ma-
gistrum et theologoz omm se-
tenam ¶ Cum igit quindecies
decem sint centum et quinquagin-
/ patet q sit centum et quinqua-
ginta virtuales habitudines.
fidelibz necessarie / Ergo pro
hijs obtinendis et tentazijs fugi-
endis. conueniens est mazias
se m tali mio salutaz ¶ Qm
sedm. bernard: / Non possumz
adeo aliquid obtinere nisi-
tusseat pmanq mazie vgis
¶ Exinde nett stato alia esse
mozalis ista ¶ Cum em sint
quidem pm mozalia que
sut. / superbia. / auaricia. / luxuria /
in uidia. / ira. / gula. / accidia. /

infidelitas · desperatio · psumptio · pmm̃ m̃ spiritum scm̃ · odium dei · imprudẽcia in mstria · impenitẽcia · irregularitatis · aut capiat aliter ī oppositum uel per oppositoꝫ adquidem̃ ritus pdictas ¶ Hec autem pm̃ munitat mihi libet mandatoꝫ dei ꝙmis quoꝫ eodem modo ¶ Sunt ergo ctiz et quinquaginta habitudines pdictꝫ quibꝫ continent totidꝫ decẽta et pene in ostomido et malio siue m̃ purgatorio siue m̃ in inferno cum̃ sedm̃ quodum delicti sit plagarum modus / Sunt et mx ctum quinquaginta ritus

habitudines dñs addant. to-
tidem medita et ꝑmia in isto
mundo et infinitio ¶ Vere igitur
pro hijs mensis et contra ma-
la et ꝑ bonis gratia iste est
laudanda ꝑ numꝝ huius tẽpus
et quinquaginta ¶ Forte etiam
patet hec rõbilis mutatio ex:
natia rõnali. Quicunque enim
hoie sit quidem potentie na:
turales. Hoc est quinq; sensus
exteriores qui sunt. Visus. au:
ditus. olfactus. gustus et tactus
¶ Et quinq; sensus interiores qui
sunt sensus communis. ymagina-
tiua fantasia. estimatiua et memo
ria. sedm Auicẽnam ¶ Sut

enam q̄nq̄ potenne ſuprioēs
que ſūt potentia noſtina / ſen
ſualitas intellectꝫ agens poſ
ſibilis et poliūtas. quibꝫ oībꝫ
bēſſima ego maria pro ſe
et pro nobiſm̄ deum dim̄
mādatis ſeruiuit ſine quela.
vt ſic habeat my ꝑa mezito
rij actꝫ centum et q̄nquagin
ta. ad mīnꝫ ꝑ formales ha
bitudines eo ꝑ q̄ndecies decē
ſūt centum et q̄nquaginta Et
her eadem fiezūt my filio.
et ꝑ eiſdem totidem ꝑmia ha
buezūt ſingulazia my mūdo
et nūc poſſident my celo Er
rigit pro tantis laudibꝫ mei

to sint laudandi mille talī
Verum et eos omes ꝑsum
talem potestatē obligamur -
sponso et sponse ī centum et
quinquaginta modis multipli-
cādo modo iam ꝑdicto. qua-
teng tot bona habeāt et to-
tidem mala fugiant / Illam
etiam amatie amplialissimā
adhuc ostēdo q̄ sibi debētur
tres quinquagene quientes
Quinquagesimo em anno
sēdm legem sint ang iubileo
hor est ꝑatis requiei. et liber-
tas Maria autem sēdm hi-
ronimum. / regina est iube-
lei matie et iubelei legis mor-

sancte q̄ fuit data q̄nq̄uagesi-
mo die ab exitu de egipto m
monte synai ¶ Et etiam ꝟgma
est nubelei legis gr̄e que fuit
data ascensionis indie pen-
thecostes q̄nq̄uagesimo die a-
domita resurrectionis // Sunt
etiam et tres nubelei in celo
scdm Augst. hoc est ꝙmissi-
sciuitonis et apprehensionis. q̄rū
sūt fines ōīm meritoꝝ ¶ pro
hijs ergo merito tres q̄nq̄ua
gene tante q̄rgini sūt offe-
rēde / Sed ne q̄ris hic quesp
vana ratione reducāt īnūo
rsto / Cum ens ois homo ad
nining vniam horam in die

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ex nice natali et dño debe-
at deo et suffragium hor pal
terij hora ꝑpleat2 ma. tñ
um videt2 esse suffragium po-
pulis ad debitum. hor ꝑsolue
dum ad ꝯfidendam aliquorum
versutiam quezemus aut in
tali anno Cum ꝯmodis augmen-
tatq in re bona et sm fiat
admaiorem bonitatem ꝑ nisi
absoluta aut mixta sidm Da
masc. in rebq creatis ꝑ-
de amplio valent ctum qui
quaginta poma aut florez
soldi nel lilia sine libz ꝑ qui-
ꝑ vel decem horum ideo plus
valent dicta Ane maria ꝑ

centum quinquaginta. Sed
magis dicit nisi hic centum
quinquaginta iam dictis p̄
nisi amplior aut minor
Ideo bn̄ sapiens dicebat / Oia
in mensura ponderi et mesura po
suisti et scripsisti quo addeis
nima. Psalterium aut hoc p
tinet ad seruitium dei et ī te=
merate sue genitrīcis. Ergo
debet esse in recto meo pon=
dere et mensura sanit et oēs
oziones earū in rectis existant
nisi hypocrite et omēs rep̄e=
ate alias pereant oia ut
ait Augn̄ si res mercet meo
recto ponderi uel mesura

Inde Catho ait: Orba adde mo
dum: quodnis est pulcherrima
uitis // Her aut ozo cum nō sit
nimis longa: nec nimis bre
uis. sed congrua horezmis de
nonomis et ponderata sui me
surata ratōibq diuinis na
turalibq et moralibq Patet
quare cōuenienter psalterium
hor habet centum et quinqua
ginta Ave maria Et legi
ratōes iam dictas a virgine
glōsa finisse reuelatas mihi qua
dam libro valde solemni et
deuoto et lōge multo plures
Vnde mulierem vidi que pg

VII

Dñicum quinquagesimum virginem mariam virginem coronatam triplici corona In una erant rose quinquaginta In alia lilia quinquaginta. et inter ea gemme quinquaginta Cesarem dubito virginem hanc verum vidisse / Et erat he corone apter psalterium dictum de virgine maria a fidelibus erat oblatum

Quid est nobilius vel pater noster vel Ave maria Caplin sextum

Clarissime ī scientijs intelli-
gentie o pastor animarū xpi
egenos expellit egestatem
tristitie felicissima // De quo fa-
cta uel potius tristicia mirabuntur
quenit amicitias quid nobilius
est ay dīma ozo nl' angelica
salutatio ¶ Et si stringit phi ue-
bum dīcētis uerum cōpatres
esse odiosas vtique dignum ozi
imponeret ¶ Verum nulli eo
tradicēdo media ingredian-
tia qz medium temuerunt
beati // Duo ista venerāde pre-
sul q dīma ozo quitq modis
possit dīmas animarū primo
expte premissarū qui existi

illam dictam // Gabriel ait
angelum saluta[tor]em marie v[ir]
ginem de[i]tatem exdictis Aug[ustini]
¶ Ad[de] q[uo]d dicta ora verius
rationes hz oroes ut patet lo
quendo theologice rethorice et
politice · exdictis Alberti et tho
me · sed angelum animato ma
gis hz modum animatoris vl'
salutatoris ¶ Tertia q[uo]d dicta
ora explicate ostendet dicta af
delibg merito pefeda et iuste
fugienda non ait angelum
animato explicate q[uo]d ipse ipli
cite · exdictis Augustini i libro
de libris dn̄i et Alberti magni
super omissis est ¶ Quarto

qñ ozo dñica manifestius
sint data ecclie adorandum
vt patet Mathei sexto ꝙ dñm
ta amicabo ¶ Quinto qñ dñi
ca ozo magis aptat humanę
affectioni intelligene vtilitati
atq; necessitati vt patet sep-
tene expiq petitionibꝫ sdm
Augustinꝫ vbi supꝛ ¶ Animi
aco pca dñica gerit magis
personam xpi et gratie vir-
ginis ꝙ omnia miseriaz vel
vtilitatez adimmy explicate ¶
Sed pro amicabde dñica quę
addo rationes aliquo modo
ppam supꝛa dictaz ozoez vide
licet dñicam extollentes ¶ pa
quidem no est. eo ꝙ ppa a-

nitiato dñica facta est ī ma
ria vgine mitemezate dei ge
nitricis ꝓsona sine ꝓ̄ro xpine
persona omnia veō unito ma
ior est militate entia' cuiꝫ ꝑ
sona potat² oro dñica sedm
Aug⁹ ¶ Oda quomodo dñica
oro queit solum ꝓ̄ribꝫ sdco
ibi dicit² dimitte nobis debita
nra ¶ et sic nō ꝓt vere quere
ne cristo nec omnie vgini qm
fuerit sine ꝓ̄pis // nisi orare
voluissent mediis ꝓsona ¶ Sed
dñica ānitiana ꝑmanie est
pro cristo et omnie vgine qm
excedit ī immensum cuncto ꝑ
tatore eis ¶ Terna est theolo

rmalis qm obiectum et finis sm
terminu formalis mrnatde
dnm sint vnu dno supposito
sue suppositum dinu qd sint
ter-minu gnationis humane in
xpo et non suppositum humanu
tum ibi no fuerut scdm fidem
catholicam et Aug et thomaz
Hic ant finis est infinitus
formaliter. cum sit deus Ter-
minus aut formalis petitois
unde oro est collatio bonoz
creatoz aut remoto malo
que formaliter sint finita et
creata Quarto est naturalis
et methaphisicalis qm anim
ale dnm est per se nudex
existens tamen que sint pncipi

xxiiii

ium oratiõis dñice effectuum
Ergo aiãrũ dñica est missa
orõis dñice cum sit primum to
tius noui testamẽti et nõ eiãm
Quinta est natialis et thyco
lorialis qm aiãrũ dñm p
triginta ãnos est qber dñica
orõe Et sic missa et vigo glori-
osa ex sanctis qbꝰ excellẽcius
dependẽciã habent exãminãde
rõe dñm nulla tamen eorũ
dependet nitalibꝫ ni orõe dñm
Primo maria qnia quodam-
modo alia fiunt missa ꝓpter fi-
lium Sedõ non missa qz mis-
sa nõ dependet a suo effectu-
sed ꝓhm sed contra Sed
quid horum ꝓpius debeat

mp̄ psalteio maie v̄ginis an
dm̄m oz̄o. an angelicā salutatō
Rn̄deo q̄ mhymnismodi ordinē
ponere nō volo necessitatis
sed tm̄ honestatis ¶ Congruū
em̄ est ea que fit sponsē pre-
re illa que fuit spōse ¶ Et si
querat⁹ cur magis dicim⁹ de-
cem Ave maria semper ma-
rie v̄gini q̄m̄ primū pater nr̄
saluatorē ¶ Semper em̄ post
primū p̄r̄ nr̄ adiungit⁹ decem
Ave maria ¶ Vel cur nō Ma-
gis dicit⁹ xv. Ave maria et
centum et quinginta p̄r̄ nr̄
q̄ centum ¶ Ad primum dico q̄
mstris est fidamentum ecclie

et oīm bonoz fūdamentum semper est ymum. sēm aristotelem. et super ipm plūma possit fidaj edificaa / Adsēm dico q̄ maria ꝑgo fidei nō est fundamētum / ꝑmuz et potissimuz ner dei donoz ¶ Ideo ꝓsaltezuz nō debet īcipi per Aue maria sed per ꝓpater noster // Addimus etiam q̄ mitta lōgioza sit ꝓpater oīr q̄ Aue omaria / Ideo ꝓpter brēitatem et ꝯmunitatis hoīm fragilitatem vbidem ꝓponit ꝓluza Aue maria q̄ ꝑr nr / Et etiam quia maria ē magis ꝓmptozibz quodammo do clemeris et pia sēm ber

nardinm ¶ Quomodo applicari
queant per ista scripture stipu-
lize ad psalterium hor denotis-
simum & grave oratie Capm
Septimum

Venerabilis o defensor nei
tatis et indagator secre
torum pagine dei sancte
grauis apparere quibusdam
potest quesho qualiter psalte
rio oratie vigil aptari prin
cipia almi pneumati
tis ay pagina sancta ¶ Sed
ex iam dictis bene pensatis
datur liquet solutio ¶ Insuper
addo q oia sacre apicy insti-

gruta gtingebant illis hor̄
m̄ gphetaz gphetie bt̄az / Glo=
sa ¶ Sn figura erish vethz / Se=
cūdo q̄m antiqm lex nō fuit
nisi ombza et pictuza quedaz
erish uethz. sēm paulum
et Augustin̄ ¶ Terno q̄ xp̄i
in carnato est effecta quodam=
modo. sēm thomam veteris
testamēti // Effecta aūt per=
cuisam exponit m̄ philo=
phi sententiaz ¶ Quarto licet
quilibet nō hz ptātez expo=
nēdi sacram paginam tamē
doctozes t theologia habe=
bent potestaz papali cum=
auctte ¶ Cum eis sit potestas

exponēdi sacram paginam de
clarādi. interpretādi. diffiniēdi
et sententiādi terrarum orbis
non tamē debent repugnare
doctorum approbatorum dictis
Et licet doctores nō sint eq̄-
les nec aut quidam maximus
doctor et famosissimus in sanctate
et scīa nil' confirmatōe doctor
sit tamen omnes equales ōmo
in docēdi ptate et magisterij vi-
gore Omnit sacerdotium est v-
nus specialiter ōi sacerdoti q̄mus
non sit omnis omnium nec sce-
ne aut approbatoris emtie Qua-
do vigit in aliqua expositōe
doctor exposituōes expresse a-
nectit hic doctor sit sanctes

doctor mtholicor veriss i=
nitor qbat. Sicut factum
est in psalterio vgis manie
cipia psalterium danitium
facto et vobis / cuius in qua
doctores expresse nominatur
et ppor dñi apponit / Ver
et sicut ad hmi ora que sit
psalterii dauid possit apta=
ri ad psalterium angelicum sal
tim pmatiue orichalcum ta=
men ptt uniuersa enim
que sit inbiblia eidem vere
aptari aut allegorice aut tro=
pologice / aut anogorice aut
tipice ptt doctores sancti
fecerunt Inde ad amicum

cristi Albertꝰ Magnꝰ super-
missus est adduxit totum
mundum et omnes suam, ar-
tem, Nec mirum qm̄ filio im-
mutato sit eā teste aplō / Vm
sanit ylem̄ mutatum est in
finitum ita solutus angelica
per quam ylem̄ est uno fac-
tum hz infinitatem quadam
dignitatis et significatiōis
potestualis ut tantum ut
s oēs mundi horas essent ita
magni sanit doctores ut sanit
Augustinꝰ ut Ambrosiꝰ ne
quaq̄ tamen etiam simul
sumpti comprehendere pos-
sent misteriū totius xpi

gñatoīs sine etnalis sine-
tpalis ſuꝫ illud apheteꝫ Gña
toēs eius quis enarrabit ut
dicat ꝙmo ſeteraz Deinz
eam cum xpo ihū inmiaō sit
causa finalis ꝓpalterij Dauid
i Oēs enī apheteꝫ ꝓpter hūc
apheiabant et ꝙsequēna ad
xpam Causa veō finalis sēz
theologos philosephos a lo
gicos potest experi verida-
tē per suos effectꝫ Et figua
ter cum magis diuina non sit
abbreniata spiritussanctus
potest sacre pagine quibus
vult singularem dare itelli-
genciam Qnde doctor es-

entie mīq̄ eodem modo ex
posuerūt illam quantūmq̄
fuerūt ſmiti Inde n. eſſent
tempore n. eſtante biblie ſnē
ta et fidei. ſdm Gregorium
adeo ut nūc doctor nouus
expoſitor ſit omniſſime q̄ an
tiquor doctor libri pene
oīb⁹ neglect⁹. ut ex
pienna docet oīm retinm
magiſtra

Quomodo pſalteriū hor
eſt m retium uel aquilo et
vbi et qđo. et p̄ quos
eſt q̄mulgatum Cam octam

Sapientissime famulorum
christi presul Ignoratibq
imprimit intelligentiam tri-
nitas honorabilissima per
psalterium Virginis Marie su-
pra honorissime creaturas
Ubi plurimos curiositas cu-
riosius quesit de psalterij
huius auctore. de tempore et
tempore et per quos est
diuulgatum vtinam ut ad
hoc magis moueret deuo-
tionem q̄ mundana curiositā
te Timeo q̄ sint tamq̄ a-
tenienses qui semper aduo-
litates intendebat magisq̄
ad nouitates Quid enim

valet quereze quia mstrs
sent uel taliter uel liberum
aut ornamentum uel simile
quippiam cum experientia nos-
tra tur her esse valde bona
Ner refert in rebz istis ma
lum primarium habere bo
num effectum sed Augustī
Unde aliqui mali plerumq;
aut prelati pñt facere bo-
nas leges et opera digne
tollaudāda Veritatē ad-
dicta r·ūdebo Trinitas em
salutabēs sent angelum· et
gabriel sanctus marie vgini
illam ꝯposuit / Christus eam
orat discipulis mādauit atq;

mpsona ipsoz toh ertic. Ma-
thei sexto Inde sancty. bar-
tholameq aptius ut narrat
quidam sancty doctor Cenes
q diem et cenes q noctem =
genibq flexis hanc oram it
qui quo mio est q psalteriu xpi
quod est et centum pater-
noster et quinquaginta. sicut
psalteriu multe ostat exte-
tim et quinquaginta ave ma-
ria / Cum hoc ait bartho
lomeq addebat adhuc quin-
quagenam viam pro de-
votione sibi et deo cognita
Inde omnitas fidelium cu-
pies

imitari exemplum ozandi
synagoga in qua erat centum
et quinquaginta psalmi accepit
mum eidem patet qm / Sed
quia hor sint quimis prolixum
tandem fortioze fidei detes
tete defert hor xpi psalteriu
maxia on parte ut legit. re:
uelatum aonaria hgine ¶ Ta
dem patres on hezeme singu
lazem habuerut reuelatdem
de psalteio dei gemitus ma
rie hginis ¶ Cum em temp
tatoibg demonum fatigaret
modis indicibilibg facto cō si
lio oes simul ozauere piis

remedio Reuelatumq; est
xpus ozatibg· q; si qellent a=
malis demonum liberari·
deberet mazie pgrinj impsal
tio suo sibi familiarj/ Res
mirabilis hec accepto omq;
demonum temptamēta fi=
dius fuere superata C pro=
fecerūtq; immensum q; diu
tenuerūt psalterium xpianum
ne pgrinis m de nomine sū=
tate et signis indmalibg C
Illi aūt dimisso qerūt here=
mite et gregano illa fidi=
tis a machometo ut narrat
quidam doctor grecus nōe

Johānes // qui et vitas patrum
mitas scripsit ¶ Deinde bede
anglicum · per totam angli-
am · britanniam et frāciam
hoc lōge lateq; predicauit /
Inde gens anglicana usq;
in hūc diem hoc plurimum
veneratꝰ / adeo ut pendeat
psalteria quibusdam ex illis
ꝙ illis qui voluūt hoc psalteriū
manuale per ozare finit
experientia longa docuit ¶
Post modum aut sanctꝰ ber-
nardus valde hoc amplia
uit et psalteriū marie v̄-
ginis fecit sicut ouidius et se-

tenaam psalmoz Dauidſ=
nit et Oridi et temu. Inde b̃
nardꝰ gratiaz ſingulazem
apud ꝑginez meziam tue=
nit ꝙ alijs ꝙmiuiter ſtis
eo ꝙ ni ſalutatj angelico
mqrie deuoty fuerit ¶ Sed
aer Elinquaz ſanctum. be=
nedictum Monachoꝝum=
ꝓziarchaꝝ dignissimuz ¶ ſp=
ſe em ꝑmitty hoꝝ ꝓzamit
et ſic oneziut fidatoꝝ eſſe
inſtitutoꝝ monaſtice ¶ exem=
plogz ꝓziſ et a monachis
mmuſis diuinuz hoꝝ ꝓza=
batur/ vt narrat quidam

doctor nōie Johānes depra-
to qui fuit ordinis fr̄m be
nedicti. Denuo fr̄m Otto
episcopus rem elapsis ia-
nos tres ē̄tos ni sltia pre-
dicauit, et ꝑplīs infidelem
gentē et baptizauit, quib⁹
imposuit ꝑsalteriū hor
bīssime ornate vḡinis ꝑ-
orare et ꝑcare. Inde usq;
in hodiernum diem gens
illa tam virorum q̄ mulie-
rum defert metallo et ma-
nib⁹ vḡinea her ꝑsalteria.
Postmodum autem ven̄t
sancta maria de ornato

qui ozabat dicēm ꝑsalterium
Dauitcum ꝓ xpō et post
quemlibet ꝑsalmum adde:
bat ꝙnum Ave maria et
sic ezāt centum et quīqua:
ginta Ave maria. sedm̄ nūm
Dauid ꝑsalmoz Inde q̄ plu:
rim̄ ꝑsalterium quidelicet
Dauid per ozātes suum ad
uūgebāt maxie ō̄ginis ꝑsal
terium ut eximius doctor Al:
bertꝰ magnꝰ et sanctꝰ. Vin
centius ꝓdicator. sēm lutgar:
dis et sēm dyzistina colonien:
sis et etiam sēm dyzistina va:
ga et q̄ plures alij sancti

viri et ꝓgrines mīt ꝯ mirabiles
ꝑ ferre dubium nt rezniss tō-
pazeñ ¶ fiunt enam deuoty
quidam dñm lezimaty thor
ꝓzabat omnes nil' deneꝝ
indie nim disciplinis ferreis
nt diazrat ꝑetr⁹ damia-
ni. ꝓst hñc autem ꝑcil-
lus dñm bñssima ordis
ꝑdicatoz. dux et ꝓtector m̄
dñis qui ab eno nunchus
semper hor ꝓzauit ad
mnm ter indie nim tribus
disciplinis ferreis ¶ Aliqñ
do octies nil' deneꝝ. qñdo
sibi tantum ꝑcauit ¶ hic

mazia ꝙgine ꝛeleuante lon
ge lateꝙ ꝓhyſpaniaſ et ꝓ
te ytaliaſ. galliaſ/et alema
niaſ/ꝓdiuulgit dando pub
lice ꝓſalteꝛiū/uit ſic ꝓtoꝛes et
pauperes traheꝛet addeꝛ
notiones hyng autem ꝓtiſ
ſactiſſimy exemplo totiuſꝓ
dicatoꝛy ozdo hoꝛ ꝙozauit
Et ꝙ dñs ꝛnibi ſuffꝛagiuꝛ
hoꝛ mauſit tam diu ꝛeligio
hoꝛ ꝛnſtā ꝛbꝛitibꝫ et omza
tiliſ ꝛeflozuit Sed et ſūc
tiſ ſꝛanciſcuſ ſuffꝛagiuꝛ hoꝛ
ꝙozabat alle ſignifeꝛ ſtig
matum chꝛiſti digniſſimuſ

meritoq; tam sufficiagij magna et manditā fertm̄ et ī ordine suo ¶ Certe em̄ suum me vidisse desiderio mam̄ alibq; psalterij sancti zfranasa ¶ Quid vero amplius dicam̄? ¶ Credo em̄ omēs religiones et cetie statum aliquādo suf fragium hor maxīa habuisse m̄ydeliorē ¶ Et hec habēt̄ qui libro Johānis demōte. vez et qrīmis accedo ¶ Est be ginagium quoddaz m̄ gau dano. vbi ab āmis. fere di cētis mlieres habent psalte rium hor qzo horis ¶ Sed

antiqm libri in exemplis et
declarande formalissime et
euidentissime clamat horum ex
esse // sunt in quibus grandesi
ordinis ordo. et in quibus aliis
tunc locis gbari potest. Sm-
de prziloquia in ciuos vnos
ar ontiez antiqua intus-
pene omibg sit sedm omiu
illius dispositu inuenit. Sed
heu prochdolor ab anis sep
tuaginta uel octoginta per
quem bene sno ex-
demonde sua singulazi sunt
obtinuatum et redactum ad-
solam quinquagenam

Et hoc ideo fiunt quia iam homines et si psalterium hoc portabant nequaq̃ tamen illud ampliꝰ orabant Ideo aliquid horum michi amit/nit sit postmodum dispositi ad psalterium quod nūc pdimitur disponeret

Non igitur pdicare nec docere psalterium v̄ginis marie est nouitas sed res antiquissima laudabilissima et honorabilissima per inueteratam hominū neglectā

Quomodo potuit res dudum tam mirabilis a tam gloriosa que psalterium marie sit dicta in obliuionem quasi nullā fuerit innu-

XXVII

de celebrata Cam nomim

Oeuotissime michisto pater
viuis vinat vastitatem t=
nitas iustissima per psalte=
rium virginis inocentissime ge
nazie. pro qua detinebant
imbinllus meteas in Capto p=
tedeti dicta. eo q possibili no
videf rem sic dnum gloz
in talem vemisse timiam nt
etiam magni viri de hac re=
nullam habeant sciam/ sed
tesset horum pusilla firmi=
tas Teste em Augustino. deq
abinino mundi mitos postmo=
dum per anos anticis horbq
fint sime cognitq/ et tadem

tpe abzahe abōibꝫ ſtere hōibꝫ
ſint ignoty/ intrantiz nt tolerēt
ydola ¶ Sed et oīm lex mosi
diuinꝫ famoſiſſima ſtdm ſcm
hyzonimuz· eſt ſepulta et obli=
uioni tradita qnatum ad tem=
monialia et ordinalia ¶ Qm=
ymmo et ecclie ſua ſuere per=
fectiſſime tenta qua magna
mparte per totum ysum
neglecta et dimiſſa ¶ Sic et le=
ges ompatorum· ſic ſtatuta ci=
uilia antiquoz qm pene ere
magna mparte ¶ Ymmo et doc=
toꝛes antiqꝫ tam fideles qꝫ
gentiles pene ſiñ obliuioni tra=
diti/ ut miqꝫ Minteꝛ hiſto

Lque dudum

rialis / qđ er amplia famosa
bellāniz facta et quozūcunqđ
artificiū opa iam tūsieze / im-
mo finitimū est regnum tālde-
ozum. qđ persaz et medoz. gre-
coz et ꝓmanoz ¶ hmmo et
modū vivendi ecclīasticoz an-
tiquus qđ ne iam vbiqđ mant-
tus est oblitū spiritualibꝫ ¶ Si
volumꝰ comparere vitam p-
sēniz // et ea qđ in libris tem-
pezūt ecclīasticoz. sed et ob-
seznāde vīligiosoz sē religio-
nium sit iam pezzere qđ ch-
dolor intuitum qđ cum diuiz
sūt religio fuēt ꝯuenta obs-
nanda strictissīe fidata iam
reformatoēs qđ fiūt sēm de-

uotoꝝ patrum statuta ma-
iorum / heu dirit² nouitates
et aquibusdam fantasie ap
pellit² adeo vt omith stat
maxia et ẽppia ignorãt re
gulazia exdictis bernazdi
Non vgit² moueat amplig
torda hoim ruina her psal
terij Aut em christus i eua
gelio putas venies filig hoiꝝ
t veniet fidem in tra her em
sdm platonem et aristotelem
ẽdiao est eoꝝ oim que finit
sub sole vt post processum
gnatois et augmẽtatois vel
ent adfinem desinentis vtez
altera rursu renouetur ad

statum ~~regnacois et virginē~~ regnacois et virginis
nem in nullo. sed inspice
quam ergo horum argumentorum hinc inferri hoc aliquando finisse aut nunquam finisse

Quod singulariter et exspectali reuelatōe marie virginis tribus istis sanctum hoc sit dicendum psalterium Cum decem

Venite
Domine seruorum christi pastor et rector. Monstruis mihi misericordiam tuam tuas misericordias per psalterium marie virginis exhiare in

rissime sponse / De qua nolo
reuerendaz vxam latear q
dña clemẽa tribz hiis fied
volvit ¶ Fuit em aliquonẽs
quidam orator psalterij ma
rie vginis qui septẽnio tẽp
tatꝰ horrendissimis temp
tacoibz demonum sensibili
ter et aliquãdo visibiliter
et pene nisibz illis amis
pannum aut nullam habuit
spolacoz ¶ Tandem deo mi
serante apparuit sibi vgo
clemẽs que cum aliquibus
sanctis spũs periculo liberauit
hostacoz omez ab illo fugauit
et spũs vbere vginali lacta

uit ¶ Quimmmo et illum
amilo exꝑgineis crimibꝫ ipiꝫ
mazie ꝓginis facto despon=
sauit/ mādauitqꝫ ei ꝑsalte=
rium hoc ꝑdicare sub pri=
lo mortis tēuitabilis. et sub
pena dine vlcionis // hec ār
frequēs credere non va=
luit rationibꝫ humanis ꝙ plu=
mis fulcitꝫ ¶ Tandem fit mar=
tis sum huic assentire nic=
lao ꝙ ne dum credo hec
esse vera. sed sacꝓphanam/
et persigna hec mfallaci=
a cognoui ne dum semel
sed multotiens et inul

menarrabilibꝫ Et hoc vez
cõfiteor· et quantum ſcio et
quãtum credo ſine vlla fal
ſitate iuro hoc eſſe vera co-
ram toto mundo impetrare
a dño nro Jeſu chriſto pio
ponam mozi oi hora morte
rozpali qꝫ falleze inditaul'
falli Credat mihi qui vo-
luerit qui aũt non mul-
tum dño maneat· nullum
ad hoc redẽmu rogo· ſed
liberati quemlibꝫ ſmquo
Et ſepiꝫ hoc pdicamꝰ et do-
cuꝰ // Et ne diuꝰ hoc ſcio de
perſona / ſꝫ plurimꝰ vineteſ

xl

certissime de illa agnoscit
non humana. sz ~~revelatione~~ re
velatõe dei sola nt sic audi
enter dicere audeam. Hec
quia pposita hec ad hunc finit
nõ possum eam insingulai
manifestare ppter quia la pa
nis gl̃e mundane varietatis
et enam tribulacõis // Talia
esu abschondi debẽt mysta
et pq mozte laudari. sedm
Gregorium. Attamen dubi
um videtur quẽ potuit bi
bere lac pginis matre ita
gl̃osum // quia sic thisicet in
corruptõez et digestionem

et recessum maxime. qd' ancy
ny hinc videt / Sed hec fit
fi. fiola meo iudicio argumē
ta / Sic enim potuit lac vgis
maxime, aut certe aliqd' efflux
ny reale et corpale de nouo
mutatum ny ore pig vber
tate vginis fugētis Et po
tuit quidem esse sicut lumen
mutat in aere manēte sem
per insole ontinsero lumine
Quid aut horum sit vex
ignoro Illud agnoui certi
persona q fuit suauissimus
candidissimus et influebatur
in os eius diffundebatq maxi
me cum grandius per ora pig

1 qd' sint ul' vex
lac de vbere
vginis maie

corporis nel substantia nel
influentia ¶ Sedō etiam nō ē
impossibile mariam virginem
mitr̄ hr̄e. et quamuis aliquā
lar nō sit de essentia corpo=
ris glōsi sed tantum debene
esse ¶ Sicut et corpus illud qd̄
virtus sanctor̄ implebit ne
sint vacua sēm thomas)im=
mo minimum est dictu qnbet
bte marie virgis deitatem sit
magis impotens q̄ nbeza
militum mundanor̄ que
habent et generant in se
lac extorpore inteiori q̄nit
lac exinde fluere ¶ Nolo at
hr̄ dandere mam dīne po=

tenne/ quer ꝑuade matrem mi-
trionis mundi dignitate/ qđ
et si non est verum non vber-
ꝯ dei genitricis marie vgis
nam quod est minus dicimꝰ
dicti saltem ibi est aliquod
corpꝰ admirabile supplens
vicem lactis exquo potest
dña sitire aliquid nutriri
et ꝓfluere quandaꝫ cor-
pus aliud mutari in lactis
similitudiē ¶ Quod si nec lac
nec corpus aliud lactis lon
ibi est qđ est minus singula-
re ꝓlatu michiꝰ tamē nemo
audebit ꝓbare quin marie
potentiaꝫ grandi se adsuge-

Hii

admiraq per modum influe-
re, et sicut per modum sub-
stantie || Credibile est ergo ta-
lem spectum lac fluxisse vir-
ginis glose. aliquo horum
modorum || Sed quo tamen
singulari ignoro Quamq
sit mentis mee et animi labo-
re agnoscimq. que ante sut
medias quas in peregrabit.
ut inquit sapiens Nemo
novit que sunt dei vel gloria
eius nisi spiritu dei et cui ipse
voluerit revelare Inde legimus
beati bernardi ubera marie
virginis fluxisse Inde lac ma-
rie virginis mistus repit mit-

tis in emissis et exempla plu-
ma / dehor legunt parisyno-
do / sta katherina senensis-
potuit de fonte latentis chris-
ti copiosissime ¶ Et aliqui sancti
etiam de christi vulneribus sic
potuerunt ꝙ inde mebriatos
spus amy grandis tenaxitatis
libs traxit fuerunt ¶ Quis aut
dicere audebit hec fuisse so-
lum per fantasias amy emis
refiter et dampnet opera
hmusmodi tantum fantas-
tica. / amy illa subsint demo-
nis ptate. sedm theologos
amy dta ¶ Sed dubium ali-
ud

xliii

Hic omittit de omnib⁹ xp̄o
nate v̄ginis quomodo po
tuit se de pillaē nimy ad=
glam xp̄i pertineāt et de
toleny ¶ Ad hoc q̄ uel fuerit
nimes de dina potēa mō
inp̄scrutabili medio omnie
v̄ginis sic formati vel du-
dum sic in omnido habiti/ a-
nud autem horum fuerit ex
tali p̄sona non cognoui ¶
Credimy tamen firmiter
v̄ginem mariaz in tempore
nim assumptam et nimes pe=
rfectissimos et pulcherrimos
habētem. q̄m non sint de sub
stancia corporis glōsi sed

tantum de decore et debene
Sancto et possimt auferri si=
ne dep̄dicō glorie v̄ginis
marie intemerate // Cōsequēdr
est enī q̄ si corpq̄ gl̄ōsum po=
tēciam habeat ad crimes por=
tandum potēciaz eciam habet
ad exse crimes producēdum
mlto potēcq̄ corpq̄ natu=
rale Singulare aīt est de
illo ambo q̄ quidem optime
sentit tactu aquibusdam n̄=
ro autez videt. q̄ ōibq̄ dēs
est magis singulare eo q̄
ubi apparet quodāmodo que
dam subtilitas gēie Et q̄tuz
ad me hūc annulum tetigi

Plinii

non sine magno grandio mō
hūano ſi longe alag maioi
¶ Credant michi qm voluerit
qnia mre imzādo hor affir-
mo // Si autem nolnerint qnd
ad me her qne dico aliter
ꝙ dicz probare non andeo
nec valeo. plnima tamē ag
noni m hūiſmodi ſigna ſm
admizanda poſito enaz tm ſi
ꝙ hūiſmodi qne maziz om=
nino ſint falſa. ꝙ nequaq=
ntedo adhuc nichilominus
ſmanet dignitas et veritas
pſalterij marie ſbginis ex
mpiritalis iam dictis et dicen
dis // Omnia tamen dicam ꝙ

rnalis homo non ſapit ea que
dei ſūt nel que ſpiritu ingeta
dīnj ꝙbi ſēteniaz ¶ Et bernarꝺ
inquit Nemo nouit de hijſ
domiſ niſi qui accipit ymmo
qui accepenit her lumē re
uelatōis deredēte nyr reuela-
ta aliquādo ntedere pūt ¶ Si
cut ꝺpheta hieremiaſ adue-
niēti ſpiritu dei reuelate/ no-
ua miſteria credidit et pze
dicauit/ ſed deſerente eum
lumine dine ſuelatōis ad tem-
pus ait modo hūano ¶ Se
duxiſti me dne et ſeductꝰ
ſum Ideo ꝙnus her credi pūt
Tamen hūana ſtēna appre

xlv

Ihendi non pñt / et multo mi-
nus sapiēcia diabolica / Cuig
rano est thome. qz lumen
dīne reuelacōis est excedens
totum lume naturalis cogni
cionis / est em lumen tale. de
quo in psalmo / In lumine tuo
videbimus lumen / ppteia mul-
tes tali lume induent de-
inis reuelacōibg sicut rei de-
tolēibg Unde deuot mi mul-
tes tali pñt etiam etiā de in
quibusdā celestium reuelacōm
ut sepe compertum est nisi
loco nois signa habeāt uel p-
digna aut mirabilia euidētis
sima Ppteia sancta kathe-

rma mater. animum habu-
it desponsationis de christo
Et sic sta katherina seneß
Quamme ter. sunt fi-
do mirabili trasmutatum in
ter. christi De quibz pau-
modo dubitare posset quo
ad materiaz de qua fierent
substãna Stagz hmisimodi a-
millationes humane prudẽtie
ac sãcte inimicã ac si deg in
nullo ptate ora sint. facere no
posset / quod per oratoriam
fieri non valeret / sic q̃ cadit
in hereseñ. sedñ Augustinuz
doctorem sanctissimuz cum
amizacula sint sedñ eidem

totam naturaz creatam ex
tedēna ¶ Vltrīq tadūit in hūit
ethorem q̄ iam dicūit nō esse
miracula contra experīna enīc
minimalem de qua sūmꝰ cer
tissimꝰ ¶ Et tonīt enīc collectz
in qua dicit ¶ Deꝰ qui enīaz
tiam nonis semper tribuis
mtadiare miraculis ¶ Vnde
fit ptēp iustissimo qd' Aug⁹
de maximis opibꝰ dei affir=
mat Vide sta enaz/ Enimus=
tia semper sint misigne et si=
gnum dei miraculoz sedm
Ambrosiaz quod est omnis
sine ōpatōe odꝰ reuelatibꝰ
¶ Qui ergo sunt talia mitto
fortuis sine potest minora

Agnoscant ergo huiusmodi
hesitantes q licet sine reuelacõe
credi possint · neq̃ tamen
demõstrari nisi illis qui habẽt
idem lumen sine reuelacõe
ex dictis Augustini in libro
confessionum et bernardi ⁊

Quid nobilius uel psalte
rio uirginis marie et
efficacius aut psalterio da
uitico Capitis euidentius

Volendissime rector atq;
ueritatemq; dat trinitas
laudabilissima p psalteriu

xlvii

virginis marie matris veritatis verissime / De qua vanissima quorundam magistrorum denota queritur. Quid est nobilius. aut apollo minus Damianus aut Angelinus Ad hanc opinionem odiosam subdistinctione respondebo quia quatuor est exparte rationis quatuor intentionis aut denominis ubi est amor rationis et denotio oradi ubi est maius meritum sedm Thomam secunda secde. et inquantum habens plus meritum magis operatur exercitio meritate / Unde possibile est aliquem facientem minimum

opus exgenere bonorum.
Dando pauperi damarium
magis mereri ꝑ ille qui man
muz opus facit exgrie bonor
//pita ꝑ sacerdos celebrans
cum pio mortali // aut celebrãs
exequiarum mutate. Sedo dico
q̃ psalterium damiani est nio
bilius z dignius ꝑ psalterium
angelicum mõe cuiusdam ma=
litatis in quatuor finit quo=
dammodo tamen dispositiua
et figuratiua psalterii angelici
Tertio est nobilius insignifi
catiue q̃ phia vbi sit impsal
terio damiani significat expres=
se ꝑ in psalterio angelico.

Prima

Quanto est nobilis in antiquitate Quinto est nobilis ozādi penalitate quia ibi est labor maior ozandi multo ꝙ in psalterio angelico et sic ibi est omnis meritis Sexto est magis ꝙtum ad intelligentiam et doctrinam quia phia ibi docetur et intelligit ꝙ in psalterio angelico Septimo est nobilius in auctoritate qz ex antiqua lege probari habet nova lex et non econtra Octauo nobilius est frequentatōe et cultu deuotōe. qz abentia pro principali ozōe habēt in hoc nos canonicos admiring exteri-

sine ¶ Nono est nobilius ex-
sine qnia ad plura extendit ¶
Decimo est nobilius m difficul-
tate etm magnitudie: qz est
manif et difficilig mito q̄
psalterium ¶ Verum quodam
modo psalterium angelicum
est nobilius q̄ Damascenus //
qmō sic andeat loqm / primo
qz est musica finalis Damasceni
¶ finis aūt est nobilior his qne
fit adfinem sedm philosophum
¶ Sedo nobilior est mpfectōe
/ qnia habuit effectum nobi
liorem. prima nezbum mito
/ Tertio qnia est principium nouj
testamenti qd est nobilius

veteri testamēto sēdm̄ Thomaz
quodammō sunt homines viuēs
hoīe picto / qm̄a testamētum
veteris fuit picturā quasi et fi
gura tantum nouī testamēti
Quarto psalterium angelicum
est virginitate factum ab angelo
p̄nūciatiz marie z ihesum p̄
sentatum Damnatum vero a
p̄ncipe superbo. luxurioso.
et homicida / synagoge est col
latum Quinto est quodāmo
do maioris veritatis q̄ damna
tum eo q̄ est depictū vel de-
pictō // Damnatum aūt in
maone aphereseos est defectiō
apostrophes vēo defectio non

sunt vere nec false nisi ppter
nel falsitatem alicuius depñti
sedm philosophum / Secundum
q2 angelicum factum est ille
ß testamētum vetus factum est
in umbra sedm apli C Sepho
psalterium angelicum est sñi-
ficatō Sanctis fructy et ppho
Unde testamēto nouo nil va-
luit antiquum qd' nil valebat
nisi tanq̄ signum futuri testa-
mēti sedm Aug' Ideo ait pau-
lus. Oīa mi figura ctingebāt
illis C Octauo qm angelicum
ad celum sed pg Sanctum
ibat2 ad infernum. / Unde Da-
uid adinferum patrum

descendit ¶ Nono quia per
angelum facta est annūciatio
per dei patris et hoc non
audit per damianum ¶ Decimo
quia christi et pissima ygo
maria maiora habuerunt
medio psalterij angelici q̄
damiani xp̄r em̄ per hoc est
hō deq̄ ꝫ et maria est mat
dei ōipotētis ¶ Unde sēm̄ to-
maz. deq̄ maius nō potest
Et sic quodāmodo christi est
maria magis amare tenet
psalterium angelicum q̄ dami-
anum quia amplior dans
est magis diligendus. sēm̄
Seneca Nec valet si dim-

q̄ salutare angelicū nichil ef
fent monasia ꝑgine. sed ma
gis ūbum cro factum est q̄
marie ūbum tu ait/ ecce an
cilla dñi/ fiat mihi sc̄dm ūbū
tuum/ Cū illa salutatō fint
mia q̄q̄ que non potuit
facere sūbstātialem effectum
Adhec et sctia dicit q̄ salu-
tare angelicū tripli diuinis
modis. Primo modo puris po-
tib⁹ et actione humāli adiūc
ta 2 ꝑ argumēta ꝓbāt
Alio mō tripit q̄ fuerit
infusione trinitatis et gabri
elis 2 obū incarnādi et marie
ꝑgīis impregnāde assum

Ti

tu sancto. et prout ab ecclia
triumphante mitedebat tam
efficiens q̄ materialis q̄ for-
malis q̄ finalis || Ideo licet in
libo angelico expresse nō co
tineat responsio v̄ginis ma
rie tamē ptinet in intentione
vpis et voto | Et sic debet ca
pi salutatiō angelica ꝓposi-
to | Hic enaz capit ecclia an
nūciatēz dñicam tuin de spā
sanct celebrāmnum festiuitz
pro appleta in sancto ꝓbi deī
incarnatōe z nō solum ꝓpter
bg | Quia deg principaliter
ꝓba alla non mitedebat sz
verbum sumi in carnem in

mane ꝙgine volebat/et gra
dei fructum est ita Sic igitur
her dno se habēt ꝙ er modū
excedētis et excessi diuisis re
spectibꝰ Rd' et tali suffitagro
psalterij plurima ꝙueniunt
bona meritoꝝ verum est
fructuum ammiradoꝝ Cap'
duodecimum Capitu xiiim

Laudabilissime omnium ar
ti medice libet reuerēde
vite patrum ꝙuidere qno
modo instantiam donat trini
tas misericordissima ꝙ psal

lii

terminy marie ꝟginis instor
nisshime · sz finicty psalterij
marie ꝟginis quidem// Sa
tis em o dne venerade pre
bium tristi sz · date et dabit
vobis / Si ergo dang marie
ꝟginj glose qualibet die qui
dem rosas excellēte et ni
tidum verisimile est q debe
amq hzē optimum · quia mis
tis jesus ait / Centuplum
accipietis Quia agit affec
mg primam rosam marie ꝟ
ginj que est dne tenes et
principaliter impsalterio an
gelico pro alio fructu debemq
liberari ave pmat Secundq

fructy est habere illuminatorem
metalem / qz dang marie hāt
Maria que est dta illuminatrix
vel illuminata xpsrum. sedm hi
ronimuz ¶ Terng fructy est hre
gram dei singulazem exrosa
ista / grīa ¶ Quarty fructy est
bonoz habndanz exrosa
hat / dm ¶ Quinty fructy est
potestas dmandi super in
imicos exrosa hat Domine
¶ Sextus fructy est esse tem=
plum trinitatis exrosa hat
tenm ¶ Septimg fructy est
benedicto dei indonis singu
lazibus exrosa hat / benedta
¶ Octang fructy est singulang
adno optinere grīam sine p̄

Ave plena gratia

lvii

nilegrius exrosa rsta. Tri-
qram hor pronomē tri est
demonstrans referens in
maria pre ōibg dignitatez
Olong finictg est hzē miseri-
cordiaz exrosa har. inmtie-
ribg Decimg finictg est opti
mete benedictiōez dei in suis
ozōibg exhar rosa. Et bndtis
Olaim bndictg dnt quasi bn-
dicens sine ozans sine bndtis
sedm richard' Undecimg
finictg est hzē finctissimi ex-
rosa har finictg Duodecimg
est hzē castitatem exrosa rsta
-Pentitis. que templum est t
ginitatis. sedm. bernard' Ter-
miadecimg est esse de regno

et dño singulariter virginis
marie exrosa ista. Tiij. Que
q̃nomen possessionum ¶ Qñ
tisdem est hẽ salutez ex
rosa hãr. Jesus. que est nñi
di salvator ¶ Rñthisdem
est hẽ adsanctã xpi singu
larem dem̃oz exrosa har
cristus. que dicit quasi vnctꝰ
sm̃ Jeremiã Offert sanctã
toz collatoz. her amt sit ꝯ
sona vbis euangelius et stoz
dichs ¶ Sed prissima vgo ma
ria eadem rete reuelamt
nidam deuote vgini / Dat
etiam possent qsites fructus
nidmta ozdnesion igit est
qtemnedam psalteriñ hor

ex qua tanta p̄uenīūt gene-
ra bonoz / Si enī qua oraq
ad stī Nicolaum ūt katherī-
nam et sic de alijs. Quaz an
tiphonaz ꝓsaltiū et collectaz
speciaq salutaz Quimo et
tātaq de stā katherīna / Quis
te laudant saltē fiant Nul
quit qre est magis credēn
dum q̄ saluabīt² qui deuo-
te hoc ꝓsalterīuz ꝑgnīss ma
ria ꝓorabīt cum nra tūcbs
stis sit magis pia et licet o-
ratio sit sanctissima et oīobi
lissima utpote euāgelica
sitq; nalde penosa et ut ex-
emplo materali vtar Non

est mulier ī mūdo. ut si da-
rent libere cētum et quīqua-
ginta rotulea aurea que nō
amaret ymitari totis/ nullaq;
talia donantes ꝑtenagie her
ꝓgrinus regina ampliora da-
bit deuote impaltelo hor to
teter se // Erait et subquidtus
legius adeuota persona re
uelatum regnum Quod
multe sit indulgēne

Quod multe sit indul-
gentie orantibus psalterium
marie ꝓgrinis indulte ca-
dentium

1v

Vigilie christi admodum
venerande pontificalibus
aptum dignitate / Vide
dum est nūc de indulgen-
propsalteriō vīginis marie tō
tessis. / Unde nūpmis dūs
ūra Johannes vigesimusseptī
dus ordinauit oratiōs psalte-
rium vīginis marie vigīti
quatuor. Anos indulgentiaz
et trigintaquatuorseptima-
nas cum tribus diebus (Et vo
tat ibi psalterium vīginis
marie Centum et quinqua
ginta Aue maria / Cuius bul
le tēssumtum vidi (Exem
plar autez est in ammone
nt a fide dignis cōperi / Et

Nō de indulgēcijs

sic sūmi pontifices auctē con-
firmat psalterium glose et mi-
nitur indulgēcias pīte Insup
idem sūmus pontifex cōcessit
sexaginta dies indulgēcias
illis qui posuerit mfine sa-
lutacois angelice Jesus christus
Et sic psalterium virginis glo-
se habet cēteschiquagesies
sexaginta dies indulgēcias
qđ in magnum valde tendit
nūm Preterea extollatē
plūmos pontifices sūmos
et epos quotiēscq oraverit quotq
pr ām. a totidem Aue maria
ante anna dīne passionis
optinebit adnūm virginitatis

lvi

lia Anoz indulgenaz nt
qrome maifeſte hẽtur. Et ſñſſi
mus qñs qpa/ Sixtꝰ nt gro=
gatus arege Dacie Anno dñi
milleſimoquadringenteſimo=
ſeptuageſimoquinto/ ſi hec pcā
eſſent/ rñdit q ita gnimo=
pluzes ſūt ibi indulgẽe q̄
ſtmbar/ Cum igit ibi ſmt ter=
pñq qpater oñr/ ſcdm hanc
rationem de indulgẽnſ ſeq̄ſ
q ibi erit ſexaginta milia eo
q ſtdā et tenna qñq qr̄ nr
nō erūt pluzes qdonies
q̄ ꝑma qr̄ oñr nō erūt/ tnm
ſtdā et tna nnporter maozem
laborez et qpenitenaz q̄ ꝑma

Insuper oz antes sexaginta
Ave maria nigras habent
indulgencias ut vulgatum est
in italijs. quer amplius, oza
tes tria quater oroster ad hono
rem sanctetrinitatis, grandes
valde optinet indulgencias
Quas de alijs plurib; scitat esse
Cum ergo orauerit psalteri
um cū ymnis glose quinterone
et missa quia date dicte sint
indulgencie sicut mgr̄a. Olen
dubmz. omes dās indulgencias
optinere Nec refert utrū addat
plusq̄ habeat in bulla indul
gencias qz istud plus nō deto
gat fini ozonis. sz magis ad

lvii

iuuat / Dicat ergo oratiõ psal-
terium virginis marie niete
aut voce santissime trinitati
per christum et mariaz Otri-
nitas vñ esse tibi offero psal-
terium virginis marie d qno
sunt multe oraciones ptimlares
et quibz date sunt apostolicis
plurime indulgẽe · et pcipue
et simplex nr oñ gradat at
si ptimlaiter tantum faceres
orando q̃ illas optineres
Et nõ dubium est quin il-
las optinebit Vbi cñ si de-
tur premium praqnig da
bit minq̃ pretium in eadem

te. Clemens summus pontifex
fuit q̄ ille qui plus orauit q̄
quisq̄ quater om̄ uel huiusce-
modi indulgentias nō haberet
Alias ingratus esset q̄ effectui
optimis q̄nis omnino diceret nō
habeāt intentionē pōtifex
Et pr doctores magistri theolo
gia senserunt / Et bīssima vgo
mazia cuidam aliqui tenelamit
stas filio suo impetrasse q̄
psaltē suo indulgentias

Quō orandum est psaltē
rium hoc q̄ginis mathis dei
uolate. Caplm xiiij

lviii

Notabilissime aīay christi
fidelium multitudo nunc
deuote suggerit tua ut in
quirat̄ur demado oīādi/ et
tpe nel loco psaltez̄ium ma
tris dei intemerate // Ad qd
rūdeo sdm antiquoz traditōes
et christi et marie ymagiū re
uelatōes/ qma pma quīqua
gena debet dici adhonorem
christi tamquaōis/ Octa ād
honorem dīne passionis C
Tertia adhonorez sanctay et
sanctay oīm C Unde mpma quī
quagena hz̄ possimiq; exem
plo vulgari ymaginez vgīs
marie cum puero/ atripite usq;

ad pedes salutādo mariam
matrē dñi ad filium qui ita omnes
qui viderūt christum auxilio
qui eum audierūt et labijs
quē eum osculata fuerūt et
sic de alijs similiter omnium Ave
Maria dicēdo // Psalterium autem
quinquagena possumus hic ymaginem
christi in cruce pro
libro et similiter qui et quilibet
in dicere omnes Ave Maria
adimplentionem christi et ecclie
Quer est oppus cogitare sensus
quorum sedm hugonem et richard
sed dolores xpi quilibet in
tertia quinquagena hic pos-
sumus exemplo enthas et

lir

altaria ipaz et omēte dissuitre
do cuilibet ſō alicuius altaris
ymmo Ave maria offerēdo a'
qlūa ſi libeat admarie ſcīs
mitēnomez · vl' ad ſtos celi an
gelos qrtianthas · qphetas /
apl'os · martires · cōfessores
et vīgines / ſedm̄ devotionez tuā
hic est qmg modus familiaris
valde et exemplaris ac multi
fructuosus // Ordius modius est
mordine adūtutes vt qhabē
da fide omnz Ave maria pro
spe · Ave maria · pro caritate A
ve maria et sic de alijs // Ter
tius modus est in orde ad
vina dicēdo cōt quotlibet

vnuz Aue maria | Quarto modo
est ad amicos et benefactos ut q̄
papa Aue maria · pro rege A-
ue maria · pro epō Aue ma
ria · pro plebano Aue ma
ria · pro confessore Aue maria
pro patre et matre et sic
de aliis · tam viuis q̄ defunctis
Quinto modo est in ordine ad
officia humana ut in officio pō
tificis pro tota ecclie Aue ma-
ria pro iudicibus examinatis
Aue maria | pro bonis fecun
dis danctis Aue maria pro
deuota oratione Aue maria
pro bono exemplo Aue ma-
ria pro p̄dicatore Aue maia
pro patre et fratribus aue maia

17

et sic de aliis officiis ¶ Tempore autem oi dñi protest hor psalterium et oi loco sine studio sine ambulādo / Orem̄ est tamē q̄ habēdis indulgēcijs debent tenere modq et forma indulgēcie ¶ deo q̄ pater om̄ deberēt dici forte genibus flexis Oler opq est actu hīe ante se ymaginez realem xpi crucifixi ut dicit mīri viri / sed sufficit eam habere in mēte Alias ~~reti~~ reti aut habentes parietem inter se ymaginez christi / olim possent mereri indulgēcias. cum non possint eam videre nisi mēte // Et istos modos orandi psalterium

repperi in dño Johanne domi
te in hystoria de quadam tumi
ssa mole mazia que sic ora
uit et cum discipulis totidem
illud dixit

Quod epi plebani et pre
dicatores debeant hor sic
singuli suadere optio sequē
tq vnumo et paratos suos
filios et domini sermo diligē
tius Capitu xv

Imitator aptor nisi pre
mil ingenie qustia uiū
requisit ut inspiratꝰ de v
tilitate doctrine sue pdicā

rōis psalterij hymnōi. pro q̄
ꝟbum dīn assumpsit Maria filia
Eūtes in mundum omnis
predicate euangeliū oīm
creature. hoc autez ꝟpositum
equaliter omnibus in legem
sedīm regulam theologoꝝ
Sed psalteriū ꝟgruit ma
gis est euāgeliū euangelium nim
rōstet et duobꝫ euangelijs
quibꝫ impliate complectit
quicta euāgelia sedīm doctoꝝ
dicta quagnoꝝ ergo debet p-
dicare ab eis qui gerit vices
aptoꝝ oī creature. hoc est oī
statui cuie Quer mūdo appo-
situs in euangelijs ipse est

repugnans euangelio ſi ma
gis ſunt ad euangelij laudem
meritum et honorem vt pa
tuit ¶ Signater deo ordinis
predicatorz ſingulariter hor
debent predicare cum habeat
expreſſione et notoie atq; ſtitu
tione eſſe euangelij predicato
res mittendo patris dominu
ni veſtigia qui ſue temporib
modernis reuelauit maiorq;
partem ſuaz predicationum o
ſtiorz. exemplorumq; ſedu
hanc precipuoz ordinit ¶ Qs
et ſ milibz magis cunctaz
mri etiam reppert ¶ Vnde vi
dent mandato dni repugna
re qui ordinat predicatoz ſuffra

lxii

gij hmg ꝙmpugnare ¶ Sed
quid ampliꝰ mꝛissime ꝛefe
ꝛam dñe ¶ Cum ꝑdicatoꝛes
sint ꝓpter vtilitatem et fide
liuꝫ salutem / quid vtilig po
terit ꝓcurj vplis simplicibꝫ
ꝙ euangeliuꝫ ꝙ quod sum
mꝰ mundo vtilitas est collata / ꝑm
ꝑper eum ꝑdicꝰ sit ꝓpter
mediatoꝛem alias ¶ Et ibi sit
due magne euāgelioꝝ me
dicine patet ꝙ het debeant
predicarj ¶ Oltig ꝑdicta
dꝫ mundum illuminare sdm
Aug̃ her vero sunt sacre
pagine magna lumina sm
Augusti Anselmum ꝛ quadꝫ

semone ¶ Consequēter predi
cto euangelica debet adhibi
tes etiam premonere. sēm
Augustinum in libro de doctri
na christiana hor aūt fit sīm
me in istis sēm eūdem et ber
nard ¶ Deinde predicto ad
mare exhortandes. sēm fil
gentium in semone de pīnīs. her
aūt dno prima fuit media ad
fruendum vsta ¶ Exinde pdicto
est ad fidem corroborandam
sēm augustinum in semone
hor aūt quarte fit in istis
euangelijs q̄ue fuit dno fidei
fundamenta sēm fidem catho
licam ¶ Preterea predicto

lxiii

fit ad immanitz natie hui-
nie debellandum. / et ad eam
gēdum horiē addeuum q̄s
nosc̄edum atq; laudādum et
magnificandus q̄ fiūt p
ustū sedm Anselmum // Cuius
p̄dicato ordinat⁹ adfugien-
dam dampnatoz malam-
mozteq; . et ad gsequēdum
glām q̄ hoz fiūt medio
exductis odiosis dumatēs
monachi (post-modum p̄-
dicato ordinat⁹ singulariter
ad christum venerādum / quod
fit per ustū (Cuius discipulo
per omēs effectū p̄dicatoris
z fines mentem q̄ in hūc-

diobus promissa lex pendet
et pphete exdictis Augustini
et bernardi plenissime tamen
verebitur ista pdicare xpiani
tes se vilipēdimōe. O superbia
via. O vesania. O vanitas
hoīm quanta / Si querunt
~~munia alta. sapientia~~ alta si
subtilia. et maxīa / quid qui
so hijs fructuosius reperiri po
test excellēnius / Si vēo no
via sanctissima et dulcissima quid
amplius hijs tali vti potest
per. qm nomen nouum / et
stēta sanctarū / ac diuer di
uitum venit et mundum / Ubi
em trinitas sanctissima est

lxiiii

inclusa p̄ maxīe in misterio
trinitatis. et ficta implete
fidei dogmata sit ofta uehe
mi in diebq epithalamq spōsi
et sponse / Quid dicam / Dies
definet anteq̄ hoc laus de-
finet. Nere ergo her sit p̄di
cāda ab illis sc̄ificatis qui ui
ram habent diaz / Cum enī
oz̄o sit s̄ūmum s̄ūmedium ad
oē bonum optimedium et oē
malum infimedium sedm̄ Am
brosium. qp̄ plateres sit maxīe
adozandum extirpandi // Etiaz
cum xp̄a oz̄o sit q̄dā desūm-
mis penitētie partibq a q̄
Johānes baptista et cristus

pdimtōes pmas michaaueñt
pias clamātes pēitentiam
agite et appinquabit regnū
celoz (Unde tota pagina ā-
tiqua mōstrāt hymnam
adozandum exhoztat // Et
remedium contra oia anti-
testamēta pcepta ponunt. sint
oro deuoti (Verum et nouo
uo testamēto christi oīadamt
semper ozare / Et aplus ait
Sine intermissione orate (
Unde cētia scīens sēm Augst
maxīm ozōis esse bonum cū
ta fiunt ozando opa. primo
omēs religiones pro summa to-
ta sēm Odilionez patrē ha-

bent singulariſſime mꝛdē
ſtā Vnde oīa mmiſterꝫ mayꝝ
me adhant hoztant⁹ / Cum
igit⁹ oꝛō ſit tantum neceſſa
ria ecclie et ſynagoge quid
queſo dicendum erit de qm̄
ꝓtoz tchi ecclie / Maxīe igit⁹
fideles xpiani ſint ammone
di adozandm̄ Vnde quāto
aliqui magis fuerūt ſancti
eo amplig fuerūt oꝛōibꝫ de-
diti Vnde cum ſancti mira
cula fecerē ant aliqua mag
na // ſemper fuerūt oꝛōibꝫ
munīti ¶ Doceri igit⁹ debet
populares a prelatis ecclie
maxīe ut ſint oꝛōibꝫ deuoti

¶Sed quam orabit quesq
orōez aliam quam p̄ius dic
tam qui penitet nullam sū
mit aliam ¶Et cum sit con
veniens eos orare per q
nam horam in die que or
ripat² per psalterium vir
ginis amarie quod ipm sanct
videt² convenies esse ut cum
audeant animam hor debeat
p orare ¶Q̄uminimo p̄dim
do hor psalterium est trahe
re optim ad devotionem//ad
penitēam mūdi cruptuz
et emtie reuerēnaz et humili
tatem ¶Q̄m m possibile ut
ḡiter hanc orōem maneze ī
hoīe sine multade exalt

dextere ¶ Quo facto oportebit populares ecclie obedire illam metuere ¶ Veneranda dare decimas primicias et cetera ecclie prelatis subiecta. quod erit my maximi bonum tocq; mihi et my reformationez senili p̄ut aliquo modo ꝓna ꝓpe omnia placuit ¶ Et michi hoc ingresse terrore in mentis maxiam ꝑ experientiam ut etiam dñi plebani nimis gaudio fatebā tur ¶ Si etiam parentes filios ꝓpter ad hoc hortatos optatos haberent filios moribus vita et fortuna adnō benedictos

/Qvnit fanebat dña Johãna
fanctꝫ dñi mater/ exhibita
nea ~~mater~~ oriũda Cometissa
de Goefmay in Hispania/ Do=
mini etiam habebat sexuos
obedientes si in psalterio ista ꝛ=
gerẽt eos esse omagie ꝑgrinꝰ
familiares Unde qfessores
ꝙpenitencijs debebat hor
tari/ non ꝙ obligationem
adptãm/ sed ad devotionem
et meritum augendum/ si=
nit dñs fanebat/ Certum
enim est ꝙ oia bene veniẽt
que fiut ꝙ omagiam dispo
sita Qvideant igitur alias
pastores ista diligenter et ꝑ=
dicent psalterium omagie ꝑ=
grinꝰ Qvnit qmdam ple

lxvii

hanus mōc christiang nydi-
tati nil regno dare qm nil
tis āmis qprediuniczat va-
rias materias et tm̄ pre-
diuinit qpsalteriz ꝯgruiss maie
plus qferit in medio āno
q fecerat in tota sua vita
Oler minim// qm̄ heu hen
qdām̄tes talia qdicunt q
vix ꝛpi intelligere possunt
ꝛpa in mo mēse nil' elcromē-
da Et volūt q ꝛptuarēs ny-
docti hec intelligant mma
hora Melig ergo esset eis p-
dicare grossa poniēdo tmal-
bus cor psalteriz amaricū-
gruiss qđ intelligūt et agnos
cūt Juxta illud pauli. tāq

parvulis in christo lac vobis potum dedi non escam // q̃ alta predicare // q̃ primum in tranat anxiz · et exeūt peraliam / nit ait Seneca // qd ẽ to tales sūt stulti eis qui a simum doctre nituñt ad luxuz nit ait seruius ¶ Gutta velut mulier illa magna que sim Ouidius hestias tonabatur fulgere volare / et tamen semp in tra residebāt Immo quot dolet stulti tales sūt episcopi castrum aliquod / hoc est castrum mozum uel rastz scilicet multo humane uiuere nit ait hzonimus ¶ Caueant ergo subditi prelatos nit inquit

Lxviii

Gregorius q̄ non magis ei
prodest placere et amicis hoīb
demulcere q̄ aīas saluare
hoc em̄ modo de alioz vitijs
sibi metipsis mortis imprimit
vulnera Tales em̄ sibi sit in
quit laudē in sermone nō
aplis p̄dicat // quer quierunt
fructū aīaz. sed q̄ale lu
crum/ non celestem gl̄am
q̄ affectant mūdi substātiaz
et famam Misceze tamen
materiaz quaslibet q̄ḡuias
rum hac materia/ q̄ḡrumm
est // Et per exempla et pa
rabola trahere horas ad in
telligenda dei mysteria
Non indoctis humane sapiene

silvis sim ostentione spūs et
sinthis/ vt sanctant paulg
et ōmnis ẽpterā vnum ad-
do satis singulare(Mirum
videt2 quomodo hyis tam vi-
ris magnum virū dentia ig-
norare possit vtutem psal-
terij vginis amarie/ cum tame
agnoscant vtutem dñe ora-
nois et angelice salutatois/
ẽpterea quis dicere audebit
q dubium sancti spūs/ ar ẽphe-
te noui testameti et doctores
ecclie sancti ignorauerūt ipsa
videlicet tam scripta que
nos certe ignoramus cū ip-
q nia agnouerint non dubi-
um est quin her amauerit

laudauerunt z indenotione
amplioz habuerunt Hide
prissima vgo glosa veritatis
amica aliquotes vsclamit
& semper salutare angelum
in omgria finit vnezena enaz
in ômnitina cetia inter dñs
aplos Cuig matronez rpane z
ritatis magistm reddebat
dtens Agnouerunt eñ spi
ônite aliaciis vtutez mi
to ampliz & modernij Et og
noueznt se & rpam pmia
as spis accepisse utpote so
ti uicitatis proquiquiozes
et luminis Cognouezunt enaz
& finit tanta sedà inouates

tamẽto statim sub p̃ma ꝯdeꝰ
ꝑpetẽdezit clarissime q̃ nil
donoꝝ habebant nec habe
re poterãt nisi medio vnⁱ
ginis marie Addebatq̃ vnⁱ
go maria q̃ apti ꝓtebãtur
har ozõne enam maria v̄
gine q̃uiente referẽdo sal
tacionem ad mariam sub es
se gr̃e et fruic̃ glozie / Atq̃
ad illam sub esse dine ꝓui
dẽne q̃ nt abetno in deo ma
ria habuit ydeam que ma
no est mũdi ꝛspatõis / hec i
gnit. sed̃ Thomam que
est maria deifica non est
aliud a dina essentia re / ſ

tantum ratione ꝺmmo ad-
debat ipa dilectissima ꝟgo
maria / ꝙ ipa sancta ꝟbi tez
annuntiatrix / dicte / deuotꝫ
illam dicebat Olam inquit
ego sum esse oratiale humanꝫ
orabam mariam sicut esse
dominum et glorie et ste / Et
adiungebat ꝙ dns ihesꝰ xpc
frequentissime hoc mundo
hanc orabat non ociosissime
sed exemplarissime et figura-
ter m ordie ad mariaꝫ dina-
lem ꝙm est dna intelligen-
tia Subiunxit etiam ꝙ sci
in celo angeli et homes assidue
offerunt marie ꝟgini hoc sa-

luitate non nocte ſ̄ mēte
Sanit eñ q̄ talē audīlio est
ſacta et amīda renouata
Her q̄ro ſit ammirāda et
multū mouere deberent
homines ad tale ꝓfectū
Quoq̄ pſonaꝝ cū her
breuiſſima dicta multoq̄
ꝓlixa ſit ꝟelata

Quod ꝯuenienter ſit ꝯſi-
tuta ſine poſtis gnumitas
ꝓſallentiū ẏginj glōſe
ꝑ tali ꝓſalteſo. Cap̄ xvi

Matiſſime fuerūt et
mitatis filioꝝ dñi

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

lxvi

et gmunitatis, adiectendum
est mpriaz de gmunitate
rue sonatone sermonis ma
nie dgm mstio psalterio
cher aut diduum sint icho
ata per stos pres qui de-
muti agnouerut cmunita
tis hug effam. Signater
pzo bssimq dnicq pdica
tor ordinis pziarcha tcliq
dno fr·etq auxilio, aiaz pzo
salute multaz nr pote qui
sint pdicator rimq tessore
et pfessione tmundo ad hor
rimq sigris z portetis mira
bilibus gmissis. Qdam eo
munitatem istam vbionat

que dudum ante tpa sua nal
de michoata fuit nit legī ma
gistro Johāne deuote ¶ Est aūt
gnumitas hec potissime tres
bus. Primus est q̄ my har po
tetate meā dīm sit qta tm
tqta q̄ my morte et post mor
tem tuā metrum loquēdo de
gnumitate made nie dnm in
gnuīsali. sed etam mptri
lazi qđ est maxim gre domi
¶ Secūdum est q̄ fires et po
tores in har gnumitate de
bent orare dictim psalteriū
vgis mane ¶ Et q̄ dimittit
q̄ illa die primabit aliorum
meritis sc̄z mptri lazi ¶ Si aūt

lxxii

resumit alia die ꝓtinꝰ pes e
rit sanit et alij ¶ Tertius est
q̄ in ista sonatione denota
nullum est votum / nullum
statutum / nulla penit obli
gans ad q̄mlib ꝑtm sine
mortale sine veniale ¶ Sed
tantum ubi est obligans ad
penas ꝑlationis meritorius
aliqt rem dictam ¶ Omnium
tamen dicere volo / q̄ ofim
istoꝝ sit disciplina meritoꝝ ¶
Sint enim merita psalteiꝝ
Et intelligit de principaliꝰ me
ritoꝝ horum pena mortis
Alia aut sint merita / aliaꝝ
orationum meditationum dictoꝝ
et factoꝝ ¶ Et talibꝰ meritis

non p̄uant confitēt̄ isti / sino
orauerit psalteriū p̄ḡ̄ma-
me / Summo ꝑticipant ista si-
mit 2 alij psalteriū orantes
quod est valde singulare et
valde amādum hoc tamen
est intelligēdum quando fr̄s
huiusmodi nō dimittit psalteriū
suum ex cōtemptu mortali nl'
exmalicia affectata. aut ex
omnimoda negligēcia (Aliaß
si exinfirmitate vel occupa-
tione aut labore / aut aliqua
humana ꝺdeuotione sine tmō-
nabile causa aliq̄ tūc etiaz
participabit ni meliꝰ alioz
/ ar si plus orarent (Overe

lxxiii

ḡitas deitatis/ O ḡitas trinitatis/ Obenedicte ōipotētis/ qm
qm̄ est ḡtiam meritoz mozs
anni et argēti sine lapidis-
pacōi q̄ ꝓhac rnīḡ aliqd'
tpale dabitur// ꝑ donaz dei
q̄ sēm̄ Aug̃ m̄ immēsum̄ sit
maioza ōi bono torpali/ qm̄
sēm̄ 2bernard' sanit ana nobi
lior est torpe p̄r ḡmunitas
ista est torpaliuz rez ḡtiaē
od ꝑstāner/ Excedit etiam ōi-
tatem tmalem ḡsanḡuita-
tis// q̄ ẽ exmissa sponsamine
nō tmali semine/ Sed dicet
quispiam/ Oīm̄ cristifdeliū
meznta sit cōmunia/ sixtm il-
lud q̄rtapem̄ me fac deꝰ

om timentium te ꝛc frustra
igit hec ḡitas Audiat talis
et et intelligat. ſm thomaz
in quarto // Albertuz. thoma
uenturam et theologos alios
m moꝺos // licet eius merita ōi
ſit ḡta ꝓpter rationem totalitatis
et ḡtatis ſine ꝓmiuſali
ꝑtium omes ſit corpꝰ mi
ꝑticꝰ / et ſic quod eſt vnig
membꝝ eſt alteri ꝑ redūda
nam et totalitatem no tame
merita ſit oib ḡmunia ꝑ
ſonalitatem et ſingulaita
tem nisi ꝑpꝛietates // ſicut vi
ſus non ꝑ pede ꝑpꝛietatem
ſed ꝑ directionem aliquam

Iprim

¶ Secūdo dico ſecm̄ cōſq̄ q̄ꝫ
niſ̄ meita oīm ſint ḡmmia
exp̄te mīse meitoꝝ q̄ie ē deꝯ
et mitatiſ̄ atq; exp̄te finiſ̄q̄ie
eſt gl'a / Non tamē ſit gra ōia
exp̄te p̄ſonaꝝ vl' actuuꝫ ſin-
gulaꝝ / Sed ꝑ meita m
p̄ticulaꝝ uel ſingulaꝝ nit dm̄
eſt p̄modum p̄cij ſoluēdi
meitoꝝ debitoꝝ et p̄ modu
p̄monionis meitoꝝ non ſit
niſi cōꝝ p̄ quib⁹ ſunt et non
alioꝝ / vnde q̄ādo ſingula-
riter miſſa dicit̄ p̄ro vno de-
fūcto // tantum valebit illi ſi ē
mpax p̄ modum debiti ſoluē-
dōnib⁹ z libeacionib⁹ q̄nib⁹ oīb⁹

valeat per modum Iethine mag-
dam et spualis doctrinalis
sm thomaz Quer amplius
q hoc sit verum q omnia in
penitarij non valeat nisi q
quibq fiat mō dicto. / q alter
theologice // quia alias homo
oranis q se, ois magis onere-
tur q q alio // qd est errone-
um / preterea cum dang e-
lemosinas aut frequq dimis-
sas mspenali q parochiq mis
et animas non magis valeret
eis q alijs // qd' contra ratiz
iusticie / Consequenter sequi-
retur q summ pontifex non
magis posset dare michi gra-
cias vni q alteri // nec enim

epi qđ est extraneu // pre-
terea aliqui non essent ma-
gis sancti aut meliores qui
alij / q est hereses / qui diuersis
religionibq dant hic bñficia
quibusdam et eis eisdq recipiut quidam et non eisdem recipiut quidam admen-
ta i multis Monasterijs per
cōmunioz et nonnoz alij ut
manifestum est ¶ Vtrū etiam
requirat q nichil laborans
prius puer ni tamen bapti-
zatq haberet tantum sanit
alicq laborans utpote Johā-
nes baptista si meritū esset
fidei impetrandi // que sit cōtra
rectā fidem et ecclīam ¶ Sed

alius dicit fateor nichil et
teneo firmiter q̄ meritū nō
sūt q̄a ex gratuita et nō sūt
tantum valent q̄ his q̄ ex
bus sūt / vere aliud exhor
tam dubius est insinuat / s̄
do merita mea ex gratuita
tūc p̄uabor illis / et miser
ero nūq̄ bonus fecerit aut
alij ꝓa habebūt / sic erit m
detīmētum bonoꝝ her̄ gitas
Otimor̄ aūs q̄ nil figuas
a finibꝫ missis / Ordo ens.
Bernard̄ differēna est her
inter rerpalia et spūalia
bona Quoniam rerpalia
bona data mīnuūt aut ōi
no auferūt / s̄ spūalia

spūalia dantur tanto ampliꝰ
in dante augentꝰ et multipli=
cantꝰ sicut est in dextra sicne
ubi quanto hō magis doret
tanto ampliꝰ misericordia valet
¶ unde quesō talēs audiat
dicentem dñm date et dabitur
vobis / Et alibi Centuplum
accipietis et vitam eternam
possidebitis ¶ Si igit̄ qui ter=
renis datis aut dimissis cē=
tuplum hō accipit etiam si
iste nimiꝰ / requirꝰ animus
ad manus affirmatiue q̄ das
merita sua alijs debeat ar=
guere etiam hic centuplum
totiens quotiens hoc fecerit
¶ Quanto ergo plusꝰ veniet

ad hanc cōitatem / eo amplig
pro qualibet semp bona tua
augebit² extensiue aut mō
vtroq; Inde dñicis sic mei-
ta cōmunicabat intantum q;
infirmare infirmum optabat
Sic et katherina senesis —
parigmō sancti hoc fecerit
plurimj Vere igit² trahit
homēs ad hanc cīitatem valde
sit ab alijs amandi et defē-
dēdi quintuor bonor tutum
illis ꝓcurant augmentare
Sed tertius dubitans 2 sibi cō
fidens aut permet metipm
nemine sciēte hanc fratrum
tum alijs cīitatq; et sic mere
bor tantum sanit vos qui fa-

ritis hoc manifeste q̄ publi-
cum notariū uel cōfederatū
Si inter christiane dicte tibi q̄
licet possis mereri meritorij
terij et deuotionis ad deum
nō quo dicis tamen merito
exterij atq̄ exemplaritatis
amoris. et caritatis ad p̄ximū
expliciat hoc non facis/ nec se
mereris/ nec q̄ moneas ad ex-
ctm dīnam laudem/ nec en-
am trahis p̄ximū ad ctm
ad dīnam cultuam (Et si hoc
fecerūt sunt tri bona sua nul-
la fierēt bona exteriora i dei
cētia (Voluit enī deq̄ ab cētia
laudanj one dīnj mete veruz
et hoc vote et opere q̄m

ymo tota vita et to homie
vt inquit Bernardus qd'
tu nō finis / Et tibi dico si hoc
qd' asseris bene faceres mi-
te vtiq; nō refutares mihi fa-
cere mi opere qm opa dei
p̄fecta & amor p̄fecti exci-
dissidiū mi & p̄ximum nō
tamen tantum mihi affectiz
Inde dñs ait Mathei quito
Sic luceat lux vra coram
hoibg vt videat opa vra
bona et glorificent p̄rem
vrm qui in celis est Unde
Apōlos habuit apphetas et
martires confessores et virgines
et p̄latos mi cetia et religiosos
non solum in mēte si in fac

lxxviii

to et ope ¶ Et mō est q̄nia
hō non est solum spūalis sī
est q̄ composita ex corpe et
spū ¶ Qdeo opa ecclie sēm tho-
mam cum sint hūanarū ne
dum sint spūalia sed habent
corpalia annexa. ut ī octāo
patet mōnētis sēm hugo-
nem ¶ Ea ꝓpter ad hanc com-
munitatē q̄ ne ꝓprie non est
q̄stitia // sed magis q̄edam
cōtas denominis et libera ui-
tutis sibi fide christiana ante-
dite · omēs tam parui q̄ magn-
ni ¶ Cui scriptum est // Qe so-
li. q̄s ī cederit nō habē sub-
leuatem // Et alibi // ẽ fr̄ frater q̄
iuuat ab fr̄e est quasi ciuitas

firma / Et alibi. Firmiculus th-
plex difficile rumpit. Ne-
mo ergo sibi confidat et me-
ritis gloriosa qz dñi est. Qui
iustus saluabit. / Veniant
ergo ad cōmunitatez hanc
denominis non meritis per-
tatores / qz ligna fructifera p
se non fecit ignem / sz ig-
nitis lignis adiecta / Veni-
ant ōnes qm cubo qnus
p se moritur. ōnibus alijs ne-
hemētius inflammat. sedm
Origenem. Veniant et re-
ligiosi / qm ynus pomus
aut rosa / aut lilium / sine
thatemq aut gsamus trinta

lxvij

in orto aliqua nichil est/ sed
si sint talium plura magnus
et exillis fiunt omnalilia
Situr veniat mechanicus/ v=
nus cui lapis uel trabes=
non fuit tasshum si multa
simul/ veniant ad telum pe
grinantes/ qz bonus est/ hze
in tali via comitiuam/ Ve=
niant prelati/ qnia sol sine
stellis non dabet claritatem
nocti ut inquit basilius
Veniant insimul veniant
simul/ hec cui committas
est schala celi descensionis
Sed et veniat enaz prior
atq3 mozthij parentes et alii

et pro illis fiat illoz ḡsang-
nimei uel attinetos dicitis
aliquid ꝙ eisdem oranda p-
nium pater oñr uel Aue
maria / aut tria / sedm ꝙ be-
ne uisum fuit dño pleba-
nо suo uil' ꝓsidēte ꝓtpe
Diuina ugit omes sororitatis
istig marie ūginis amā-
tores / cuius David ꝓpheta
ēre ꝙ bonuz et ꝙ sotidiz
habitare fres on Vnuz ꝙ
ꝓpterea marie ūginis
sponso singulariss'e mandā-
dauit hanc confratriam
sue landis hyen collapsam
reformare adpristinam ob-
seruantiam ut sit tali om

lxxx

sione angeat² laus christi et
vgtnis marie atq; isto me
medio mala innumera pze
sentia et futura exstirpet² amit
do nit ait ipa eadem pissi
ma tong mundi singularissima
admonita

Quod conveniens est et ph
le valde vt fratres et sozo
res istig communitatis mona
tiny nostribam² et amsmgu
lis pernoctijs mona ofim
tiny vbi amibzo habeatur
et semel in ano manifes
tent² Capitij xxiij

Qultor dei ac sponsi spūs
hor est ecclie solendissime
congr'uit nūc inquirere ad
st grauiens noīa cōsūj so-
nantia psalterij gratie ꝑ-
grinis mistribꝰ Et videt' q-
sic ꝓpter multiplices ratio-
nes Quarum quidꝫ sunt
theologie alie aūt quidꝫ ꝑ
politice et vltime exūt tro-
pologie sue morales Theo-
logice igit scribūt' ꝙmo
ꝓpter descriptionem libro m-
te in quo scribūt' seruitores
ꝑgrinis gratie Et de quo de-
lent' filij reprobationis et mi-
serie gratia aliud ꝓpositi

Liber

bro tno omnes scribet / De
in imnas autem virginis Marie
dicit / et christi filij eius dñi nri
deleat de libro viuentium et
cum iustis non scribantur
Deus describit insignium pe-
grinationis et saluabilis de
uotionis quemadmodum de-
scripti sint filij israhel intra
tes egyptum et de egypto egre
dientes deserti. vt habet in
libro Exodi // Tertio scribit
apter singularem dñi nostri
ihesu christi et marie virginis
impsalterio cor nitimur per
cōmunionē oim meritorū in vi
ta. morte / et post mortem

Quemadmodum lenite
in libro mōz ameīse sint
mīati et descripti Quarto
scribīt insignium eius ta
mīs dīne pmittamis sint
qui erāt seruitores dei sūt
signati signo T Et hi non
signati dīna vltione sūt ī
terfecti. vt dicit ny Ezechie
le ppheta Quīto scribīt
insignium dīne electionis atq;
cōsumatōis Quemadmodū
in apocalipsi. Johānes scri
bit de cī tribu filioz israhel
duodecimmilia sint mīs in
toto Centumquadraginta qua
tuormilia seruoz dei Et

lxxvii

hi fuerūt p̄sentiā aplagis
quatuor angelor habētium
p̄tatem oīo rēdi terre/ maris
et arboribus/ p̄ quatuor
ptes tre ¶ Semitores autē
v̄ginis marie in psalterio
sic non omiores fuit iude
as/ nec Maria omnor mise
re/ nec salutis angelum/ mi
nus est vt audet² nisi scrip
tra ¶ Sūt aūt alie quinq
rationes politice// q̄rum est
quoniaz in ciuili ordinande
scribēt² aliqm̄ ꝓpter factor
dignitatem et excellētiam
et gloriam// ut scribat² facta

alexandri/ hectoris/ achillis
nabuchodonosor/ Julij/ octa-
viani/ arthuri/ et aliorum plu-
rimorum tam gentilium q̄ in
deos q̄ christianos quorum
legendas & facta sine historie
m̄ Cuiusq; principium cum-
gaudio recitant. Secunda
est quia fraternitatis sive
societatem angelicam/ Jux
scribit fides aliarum regio-
nibus vel' adiacentibus. Propterea
in epistolis suis. Quum
Anthonius/ vel barbare aut
trinitatis &c de aliis dili
gēter nō a inscribit/ ubi

Irrini

multe penime hanziñtur
et hoc ꝙ magnos et pon-
tifices approbat per hec
maiestas. hic autez mille
dant penime. oier tractu
est aliqua. uel ꝙpactum pe-
riniale sed pura dei dono
et dña gracia. nō est om-
nis digna. Anthonio aut
barbara, oier omny dña digna
et potens aliquo sancto.
Terra est ꝙpter officioz
distinctioz et dignitatem
sicut officiales sūmy pōtifi-
ces. Impatoriz uil' regiz aut
epoz sine ꝙmunitatum

describunt. Alii autez varii sunt offices inhar gmmitata. Sunt alicui regiosi. alij seculares. alij pontifices. Alij vero plebani. nil dicendo / circa de oi statu. Alter officium mazie est minus q officium dignitatis et potestatis humane exdictis Anselmi. Quarta est copter redditum aut elemosinam sine donum magnitudinem et meritum. aut maius est in collegijs. et ciuitatibus. et ciuijs magnatum. Reditus autem enim sunt merita. sed

Hyeronimus Et summa elemosina est alijs sua gratie meita Quę bernardi dictus Quinta mao similis qua in scribit est optey debellare amas inimicos spirituem / Unde sedm. Apostolum dicitur tyones scribat in libro milite / Nisi ant cum fides hmg gitatis sit omnia regimen militet / usq; ad mortez oppo nętes et sernire // et diabolo mundi et mundo resistere // nis ugt milli annumizet de hys scripturis pollitias / magis opas omes laudat // sequit q multo amplius

sit laudanda et approbāda
de scripto familiar ihūm
marie nisi dicat q̄ polina
est magis nobilis bona-
ant patens q̄ virgo dei
genitrix maria / vel q̄ ser-
vitium servili sit nobilius
q̄ servitium dei q̄ alie-
num a fide est penitꝰ re-
vocandum. Omnīdam de his
parum curabūt quoniam
q̄ de terra sūt. de terra lo-
quunt. Q̄ deus apponat
terrena celestibꝰ et tran-
ca eternis. finis rubr. que
sua sit quicūq; non
que ihesu christi ¶ Prop

terea dicit malum bonum
et bonum malum ¶ deo ue-
ras eo q̄ q̄ispiano cor non est
in uobis. sed mihi ¶ Et iudi
cat hugo omnidam ponus
sedm̄ mūdi prudentiaz/ que
mors est. sedm̄ Apm̄. q̄ ꝑm
dinam prudentiaz/ il'sapien-
tiam ¶ Sūt uō alie uirtutes
morales q̄ppter q̄ritum per-
fectionē ¶ Quarta q̄rma est
exfide scribit enī in libro uer
q̄pter fidei ecclie augmēta-
tionem ¶ Cum aūt uidebit
tot adscripti in libro tūc de-
uoto fidelius angebit et
fides cor ampliꝰ ꝑfiano

marie nobozabit² que per
ignozanciaz descriptoꝝ nõ
debilitaretur nr recta ꝙstat
expiencia ¶ Sed nro est ex
spe / Scribit² omes em hȳ ꝑ
ter spem salutis ꝙfiteda
Multi qui ꝑter ꝙm sua
desperant nunq̃ sunt per
libzum se tot hȳe ꝙfes nȳ
meritis ihȳsu xpi nozte z post
mortem magnaz ampient
de salute ꝙfidenciaz. Inde ꝙ
sdm Gzegoziuꝫ ꝙ impossibi
le est ꝙzeces nr ozo nõ ex
audiri / Si ꝓeo non scribe
rent² q̃nis tot essent ꝙfes
infecto sunt mscripto tame

hoc fiter non credere/ sed
apter diuinum eluquium ne-
ut amittas amis probam/ et
sapiens vir hoc potest fine
p magis monet scripthia my
re tali p̄ ꝑba ¶ Terna ratio
exemplaris simpta abexem
plo ¶ Scribit² em omes hic
ut mistripth prebeat mdeno
tis et pmatoribg exemplum
seruiendi dño nro Jesu christo
et ꝑgini matie fideles amt
obligat². sedm Gregorium
mpastorali/ ut proxis dent
bonis exemplum ¶ Quarta
mo est exhmilitate ¶ Sig-
num em magnum hmilita-

tus est uelle scribi in tali libro
et se humiliare omnium tamq̃
seruum nisi et marie vir-
ginis/ faterecq̃ se manifeste so
lum in meritis viuos et mor-
tuos tam paruos q̃ magnos/ Propterea merito tales
exaltabunt+ Crimita mea est
ex parte iustitie/ que reddit
vnicuiq̃ debita uel quod si
uum est C Propterea fides
marie virginis et filij inscribū
tur tamq̃ protestantes iustiz
esse equumq̃ et dignum ser-uire
regine celi/ Et tamq̃ fatentes
q̃ nō valet iustus esse sine
auxilio virginis marie// Ser

+ q̃ sūptuz est· q̃
se humiliat ex-
altabit

ta est expante religionis er-
desie que prebet. sm thomas
cultum deo medium interiorez
ꝫ et exteriorem. Unde sermo-
nes quattuor ecclie in cultura
publicum tuncꝫ serui et fa-
mule dei habent materie ꝫ
scribi. qđ ꝫ ubi sit religio
propzie suipta sed large ac-
cepta que est per deuotionez
ad publicum dei reuerentiaz et
manifestum laudem ecclie. Sep
tima ratio est exobedientia
Quia enim hic scribuit⁹ ny va-
lore fatet⁹ se uelle obedire
statutis et mandatis ecclie, niz
ut ipsi exteriꝰ⁹ usꝫ imeter-

nium cum sermone nelle ma
nie vginum. Orta est exqui
dem. Iquisdā eam fanum
qui se insonbi petiit. Cum
alij insonpti tales agnosce
tes cum sciant ipsos hoc es
se sibi vsq; methimny habe
bit minare eos in suis pi
dicationis mensa cum morte
aut post mortem. Ulona
quero mihi est exparte ma
ritatis // Certum est qui
sti ghres omagis se debent
amare exhera mitate q̄ a
lios inhor mon sibi // eo q̄
communicant omnio maxi
mis q̄ ab hoc possit dam

lxxxviii

donis ¶ Cuiuscunq; sint onerosa. sedm̄ Augustū Ideo quo dammodo liber sit spiritalis sit oneris amandi q̄ sine pretio temnales ¶ Cantabant ferri non potest nisi i tog nitum ¶ Et vere si quis daret mihi centum aut mille florenos vel plures mento haberem eum scribere p̄ro tritate et rei tenite memoria ¶ Ergo et longe amplius hi sit scribedi ¶ q̄ dona meritoz m immensum excrediit ¶ esdm̄ maximum dona veriz temporaliuz ¶ De-

cima est exmisericordia / Et
rectum est q̄ magis obliga-
tur talibꝫ ffilibꝫ ny miserijs
ꝑstitutꝰ subuenire q̄ alienis
Vnde si duo essent mendi-
tes ceteris paribꝫ // Et mꝫ
frater daret omnia florenos
nit staret mihi ea immente
hic rogam deo dito q̄ ego
dimitterem florenos hos
et árem adsitem eodemmo-
do indigetem / Cuncta mun-
ta michi ꝺicunt sine com-
paꝛõe plus valent q̄ om-
nia auri et argenti · sedm̄ ꝺc-
tm̄ Augustinꝫ / Videtima
simile expare perhame ny

scriptuzam hzēt fieri pax in
ter discordātes uel bellantes
et sic alijs / Nullus debet
nocere alteri // quia nolent
hmōi se esse offēs in meri
tis omīb quod non est om
nis ꝙ carnalis fraternitas
Unde Omia sint tpīb sinis
in hac oīo ꝙcession oīas
et inseralo et in eccīa / Quo
decima est et ꝙarte oneto
rum qui misericordiam habebunt
quemadmodum dicit dñs psalmo
xcmo nonagesimo sine ex
emplaritatis cum toto mun
do manifeste dabit exem
plum seruiendi christo et
virgini marie / Ideo impar
rochijs quibusdam ꝓpriis

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

deberent confiteri hore libros
confratrum / et inscribi per ple
banum / semel in anno Quater
nam modum deberent nota
re tam / Quidam erat hor
riebat manifesto aliquo virgi
nis macie signater Annun
ciatio dñice // quod est festum
potissim psalterij angelici
nie salutatio angelice / Alij
erat solebant facere in hispa
nijs et in gtalije manifesto sed
Omni / quia hanc consuetudinem re
nouauit ut dictum est // Et
p̄ dñm dixerunt // ecclia et mi
dus nichis bonis abundant
ut narrat Thomas de templo

et piissima virgo glōm multis hoc idem reclamat personis se promittens p sanctam tem hanc cælie fruere bona in enarrabilia / Ostium virtutum amatores / humilitatem vrām deptor ne consimpros matrie vestimis cōtempseritis aut q prius est impugnatis / ne dum hēm ut ait Seneca. sitis turbatores verum legum et vitiorum impeditores / Clamat eni dns scharies decollate q tempore sancti Dominici. et frāte francisci quidam mentis atq stria q maxime vidit molestibus magnum ad-

modum librum tradisse sola-
ribq amicum mquo scribat
noia fratrum et sonoz com-
municatus psalterij vigiliis ma-
xime // quoz scriptores erat bis-
simq dominica et finalibus
qz ad hoc suffragium pozā-
dum hij plurimum attraxerit
studium Idemqz omnia dili-
gentissime finij vsqz noia scri-
bebat Sed mitte vigiliarū
defunctorum noīa descriptā et
similium quatuor habet in li-
bris et frequenter

Quod exhat sonetate et no-
minum inscriptē plurima

xcí

mūdo et ētie ꝓmittit bo
na ne dnm̄ ſpiritualia ꝑtm̄
et ſtrena Cap'm̄ xviij

Dilatiſſime oīm̄ xp̄iſti
quiſq; ſtipet ut attēdat
miſſi ꝑta bona exhar mſcp
tione ētie et mūdo ꝓmit
tit et benefitia Certe aliqua
poteſtm̄ eorūdē ꝑq̄ tamē
oīa exemplanare. Vnde exo
ratilis duobꝫ aſtat ꝑſilteri
um hor utriꝫq; poteſtm̄ tan
ta edere benefitia quoꝫ de
rem̄ ſummit exāmita ozan
one quidem̄ aut exāmichaēt ne

dñm / Et quidem merito Cum
her oratio sit materia la-
bor et meritum talium sit
psalterium / Congruum ergo
est ut sedm modum ipozum
sit modo meredm et pre-
miozum / Teste em Augustino
in sermone quodam / sedm
mensuram meritoz et labo
rum modo est z mesura p
miozum / atqz retributionum
primus ergo homo huius
dominicatus sit m scripte est
de filijs diaboli fratre filios
dei z tangit ibi · Pater our
Cum em propter se demeritis
erant reprobi gpzio alioz

effici[tur] filij dei. Sedm est
nomen sanctum celestem q
p grām nim dic[it] Omnes
mēdi. hoc est mi bīa per-
grām et grām. bñ em fit
deli sedm Augustm. Term
est sanctificēt dñm mi cedia
nim dic[it] sanctificet nomē
tuum hoc em mō nomen
Jesu crist et nomē pgrinis
marie mi rede et dze talim
sanctificat cēdes michi et
q̄nquagesies. q p hoc tales
sanct effici[tur] sedm Augustm
Quartum est regnum dei
mirabilis adventu tam se-

nilatis q̄ cælic q̄ glorie aug-
mētmo nim dīc / Adueniat
regnum tuum / simple sēm
tria illa regna nr m sermo-
ne exponit hymnū / Et sic
qm antea erant sem / sīt
ygē q̄ ygnio dei ¶ Quintum
vēo bonum est / dīne volū-
tatis cōpleno q̄tum ad mā
data / Cum rḡt dīc / fiat volūt
tua sicut mcelo et ītm / Sic
enī hanc p̄ petitionem expo-
nit Anselmus ¶ Sextum bo-
num est hēc sufficientiam tpa
lium bonorq nim dīc / Pa-
nem quotidianum da nobis
hodie / Et sēm hzonimum

In hac petitione petit aīa
ante ne diu remaneat a corpore
et spiritu ut sint sacramenta
ecclie que significat in pane
eucharistiā / inde contingit
tali omō plurimos qui de amis
sis nō curabant / devote post-
modum et ultime audire il
las ut eis orarent psalteri-
um / festinabāt ōi die et festi
nant in omni admissam audi
ēdam / Septimus est hīc di
missionem petit mortalium
et generaliū cum dicit / Di
mitte nobis mā debita nr
a nobis / ponit / inde subdimis
timus petātores tali antido-

to admittites cōlipos. Ortā-
nium est mitas fratrialis-
pax / cōcordia et plena legis
rum dilect2 / Dicit 2 nos di-
mittimꝰ debitoribꝰ nris / hoc
cit sēm Augustī ibidem est
mitatis misericordie et pa-
cis Inde oramꝰ patrē fīm
phimas tam mētia q̄m
religiombꝰ q̄m seculo / Om-
nium est liberare atemptatōe
diaboli mūis et omīb; rum
dilect2 Et ne nos inducas
in temptatōē / Dic cui exponit
Ambrosius / et hoc expatri
himꝰ nr̄m multis q̄m anteā nō

xcviii

valebant temptationib⁹ resiste
re / ꝙ post ingressum hyrcō
fratrie tamq̄ samsones fortes
erant auxilio omnino ꝯgrūs
mazie ¶ Demum est liberati
alis medium tulpe. ꝙ et pe
ne nimis dicit ¶ Sed liberat nos
amalo / ut thomas in quadā
passu exponit viz Augustino
inde videmus plurimos infirma
tos tribulatosq̄ ꝙ plurimos an
gustiis et molestiis qui p hāc
orationem psalterii sint liberati
¶ Unde mulierem Cananeā
di illuminatum / et demonia
cum atq̄ nubidam omnino libera
tum ¶ Sed queritur aliquis vtrum

adbenefiacēdum nel emādan
dum et aiem ponis adpam
loquim; sctandum, quomodo
her deum bona exdictis con
sequūt in oratione dnīca
Mirum est tam audistis et
heu non intelligis Nesris em
ohomo qnia veitas niadamt
Querite et inuenietis pul
sate et apiet vobis petite et
ampietis &c Ois em qui pe:
tit ampit et ois qui querit
Tuenit et pulsanti apiet hinc
xi Et alibi Omnes oratēs pe:
titis credite q ampietis et fiet
vobis Cum igit ista petātur
xvii verboz oōnis dīnte ut

patuit // patet certe horum
bonoꝝ manifestatio et hic regno
tamen vtriam non affectate
emaniano consequenter / O dñe
venerande fideles ꝑpti quide-
rim obtinebit bona per gsnam
sanctam mistripones ex bñssia
salutatõe angelica sedm quide-
rim principalia vba in ꝑpa cõ
tenta ¶ primo enim habebit li-
berationẽ a ve · maledictionis
eue · quia · aue · hoc est sine
ve · sedm Augustinũ ¶ Deide ha-
bebit mentis illuminationẽ et per
inspirationẽ et sanam et grãm · q
gratia quasi illuminatrix sedm
hyeronimum ¶ Tertio habebunt

ista gr̃am dei singulares. qz
gsta eo qp sūt singularis gste
marie seruitores ¶ Quarto ha
bebūt emanatōes animita
te dei bonoz qp plenitudiem
spūssancte donoz qnia plena
sūt laudatores singulares
plenitudinis marie v̄ginis
¶ Quinto obtinebūt dnij liber
tatis/ qnia dñs ¶ Sūt em cul
tores singulares dñiacis ma
rie v̄ginis ¶ Sexto habebūt
potestatem dei cnaz ny sstō mū
do. qnia /Tenim / Sūt em
famuli dñe assonoris maie
/Septimo optinebūt benedictiōz

angelicam. Abangelis eñ be=
nedicēt⁹ oñibꝫ choꝛis ordinis
angelozū. qui⁹ benedicti | Sūt
multozes bñdictiones marie
ꝑginis benedicte | Gabriele ar=
changelo imperpetuū oñm ange=
lozū | Octauo possidebit inter
seruitozes dei et amarie ꝑginis
ꝓuilegium et in isto mūdo et
in futuro. qm. Tu. quod ē dic=
to excellēter singularis de mo
ste et relate inter omes mu=
lieres hys eñ fuit magi=
nificatozes excellēter singularis
marie ꝑginis | Nemo obtine=
bit misericordiam in presenti

a misericordia. quia Iuniores
Sūt eni ipsi laudatores assidui
misericordie dñi nr̄e marie.
Iuniores eni sūt Augustini
qui a sūt misericordes. De
nimo habebit iusti benedic
tionem singularem. quia
et bñdicti. benedicit enim
filius matri ut nec quicquā
grecis nisi dicēda et bñdictis
Iuuenes vero obtinebunt
fructum laudis et gre et glie
quia fructi. Ipsi eni laudat
fructum eni marie dñi nr̄i
qui est rex fructuum omni
tum laudis ꝑ gre ꝑ fortis

XCVII

ꝑ glozie. sc̄m basilium duo-
decimo obtinebit tempoꝛis=
sim ꝑfectioꝛ et mozatiã et
mozibꝫ et forma ꝑfit
melioꝛ eis expedies fuit ꝑ-
ventus. laudant eum assi=
due tempus pulcherrimum
nobilissimuꝫ z piissimum
ṽginitatis templum marie
ṽginis (Decimotertio fami=
liaritatꝫ debet hẽre mihi aliqꝫ
deus deuotionis ad ṽginem
mariam. quia. tui. Et ista
mihi multas expriit cra mihi
quãdo adhuc monachus ta-
les cum fuit secretarij singu
lares secreti ꝑpetui marie

vginis frequentissime laudado
et venerando / Demoquanto
habebit salvatoz hic per-
grinus visitio p gl'am qua
ihesus qui dnat salvator ipe
salutis sue optim sinz aper-
tius eoz (Et quidem merito
qua ista sint singulares dñi
ihesu proprietes nl' natoz=
alem tale ihesus venerando
senes quinquagesies indie
Demoquito hij sacmeta et
dehe deuote venerabitur
et simili decedent // prima viz
penitentia · confessione eucha-
ristia · et sancta unctione · q
unctus qui est unctus ppter

xlviii

sacramentoz tollatoez sedm̃
dēdm̃ et ongrm̃ in sēcijs
Qsti em̃ venerāt singulari=
mo. Quictoneg sācmētoz
misto centies et quinqua=
gies indie Qndube ergo di
co q̄ tales psalteriū marie
vginis laudatoreg q̄nde=
cim dicta habebūt bona am̃
maioza / aut equalēa
Sed stultoa aliquoz impiū
toz̃m tacere non valens
et impatiēter talia hen an=
dieng omnimodo ōnqnit
Qlon video extali salutem̃
angelico her q̄ndecim q̄
uenire bona fateor / eam̃

et minimum quia tenuis
ideo misericors audis / Attende
et si videre nō vales saltem
audias si auxes habes ¶ Cer-
tum em est q ista psallētes
psalterium vgilis marie dat
sibi dictum quolibet istoz bo-
norum: ut bene intelligas
ētum et quinquagintā virtg
Cum igit̄ veritas tristi habe
at q pro dato debeat reddi
centuplum etiam in ista mil
do ut supra ōnicapla dēo
recto dicebat̄ q patet her er
go instanta cuanuata / Unde
ista q psalter vnuie vgilis dei
genitricis ¶ Offerūt sibi quin
denis rosonas diem pulcher-

rimas ¶ Quis prime sit rosis
et lilio ¶ Cede quis gemaz
et terre quis stellaz ¶ Iniquali
bet ait corona sit centum et
quinquaginta virgis repetita
et her quit et midinit a vir
gine maria supra habitus vgis
maie virginis sponsis et plu-
ma desimilibus mirabilissima

† Et iste corone
sc̄pt' quidem
vba principalia
ctis et quāgm

Quid melius est an orare psal
terium virginis gloriose vel me
te vel vote An eciam sit me
lius hor pdicare q̄ orare vel
visitare ait dictare · scribere
vl' defendere vel emere

Capitu xlv

Omnie mchristo seruoꝝ
christi fideliuꝫ mchiēde/ hūa
na mon qnesciss auidiss
scpig nit ait basilius multa q̄
nit plus frequētaq̄ lenitate
actꝰ q̄ dquotone attracta
Inde qneit² omr qnd melꝰ
est orare qpsalteriuꝫ matrie ꝑ
gnuss onēte nil' qote breuiss
nideo/ q̄ non est necessariuꝫ
hor orare qote si quis sciat
et qualeat apm orare onēte
Qnde sctus Augustinuꝫ/ Ozō
onētalis potest qalere sine
qote/ sed vocalis nequaq̄
meritorie valet nisi sit mun
deuota onēte. Qnuis tamen
dico/ q mentale et vocale st

Gray Scale
0 1 2 3 4

C

melig valet q̄ alterum illoz
tantum pria ibi est duplex
bonum et pena gravior C
§ unes tamen aduitant ad
hur q̄ oro q̄ic est puze no
talis tum pria metus ellagā
tione mysta psalteia ītīne
to et in voto dum tamen to
sit q̄ tensensum ad p̄ma enaz
est bona effter penam anex
am et voluntatem seruiēdi
onazie. admiug note // Et po
test talis etiam omezeri vi
tam ethiam C Ona suffra
gium hor psalterii non est
de ecclie onadato. / sed depu
za libertate C Et hor itelligē

dium cum orator sine mora
li pmo. Mirabilis etiam du
bitatio erit. Vtrum sit me
lius orare istum orationem ad
sensum uocis uel interius
Interuiter cum thamaet
lugone. dico q meditatoes
christi incarnatoe et passioe
et de sanctis atq de pmiis et
virtutibus magis valent ibi
q semper attendere ad uocis
sensum // quia sic fastidium
tollit. q nouitatem affert
Qui super hec oratio psalte
rij virginis maie genu
trigas dei sessit. magis ad
se recolligendum sub deo

C1

ꝑ adpublicā ꝛn cmlia oꝛan
dnm nrm ſit deuotoſ ⁊ nō
mētis ¶ Debet enim ſic/o=
ranꝫ adnmig intēdere oꝛāc
attente et ꝑ nom ſemp oꝛat
attēte ¶ Attento em hoc nō
eſt mīa admezēdiz/ qz hec
oꝛō eſt libeza et poteſt oꝛa=
ꝛi ambulādo et ōibg modis
quibg homo milt addere et
minuere et diuidere pauſ
adplacitum. ¶ Vnde oꝛit
queſtio quid melig eſt an
pdicte hoꝛ ꝓſaltezinz aut
per oꝛaze ¶ Dico ad hoc re=
tenꝫ paribg ꝙ eſt melius
pdicte

hoc ꝑ̄ orare quia bonum
quanto est g̃ minus et vtilg
tanto melg. sc̃dm thomam
Verūtamen ꝑ̄tum ad sensu
rem deuonis longe est
melg hoc orare ꝑ̄ ꝑdicā
Nūc enam queit² quid me
lg est/ gsiliaz psalterium am
gnus maria uel i aūgelice
mpeitēa uel defendere ipm
contra ipugnātes nil' orāc
Qrūdeo q̄ quātz ad bonz
prāvi est melg cōpluraz ac
de alijs ꝑ̄ orare ipm/ quā
tum tamē ad bonz sūj est
melg orad Verūtamen
et qm gsiliat² et qm defendit

CII

et qui hoc in pœnitentia ī ponit
quodammodo erat. Quoniam
sēm Augustinum, omne opus
bonum est ozō. Vere magnum
bonum fecit qui sibi alios
adhortando eos quodammodo ī viam
salutis, que est via angelica,
sed imponentes impenitentia hoc
bene fecit eo quod medicinam
saluberrimam omposuit nō
tamen debent hoc in pœnē
voto vel mādato tantum ī
beneplacito, ut bñ̄ssimus fac-
ebat Dñs. Vtrum tamē
meliusfit dicere. aliqua per
tinēta adpœnitentiam vide
ginis aut precedere, ex dictis

thome satis hiis potest q̄ est
melig dictme q̄ predicme eo
q̄ dictator est doctor doctor/
qui postea simplices adpdi
candum edocebit/ Et quia
ibi est maior cōtemplatio
magis q̄ thnens adpitam cō
templatiuam q̄ sit ex pdicā
cōe/ que pertinet adpitam
actiuam/ Unde scribit est
tam q̄ Moyses revelans
aaron mrthe ꝑbum dn̄i. ꝛ
predicatores sit velut aa
ron ex ꝑbo Moysi subiecti
q̄uis tamen ex parte labo
ris vel mitatis aut expar
te alicuig singularis mām

tis predicare posset esse ma
gis meritorius q̄ dictū / Si
similiter quer[itur] vtrum sentire
re subtrahendo sit magis me
ritorius q̄ orare hor ma
me psalterium / vel p̄dicare
sine aliis / aut imponere
mō confessione impenitēta / Ad
hoc dicit expresse Albertus mag
nus q̄ scribentes doctoz scōz
quādo fuerunt migra debēt
hīre areolam doctorum et
sancti esse mgl̄a cum illis /
ḡnus non equali cum gl̄a
/ Unde quia vsu habēt mar
many penam ōi die sic

quietus et quiete fantasia et
torpe et enam temptacõe
diabolica sit equietissime de
non scribendo aut timore de
scribendo inscribendo, vel ny sint
mando, quo adhoc sunt
merita maiora q̃ omnes
dicti tertiis partibus ¶ Cum
ubi est maior pena. scdm
Augustinum ubi est maius
meritum ¶ Unde vsu sunt
doctores predicantiz z tui
m sit salutis aliis nichil
ppter scripta eoz saluator
particulabiliter ny meritis
omnibus que vnq̃ fecit per
eos scripta // Quod verus

Cam

est quando simbuit expina
dcionone et non solum li
bzat ni' penime amditate
Pariqz mada magni sint
merit qui scripta talia com
muniembuit z pzamulga
buit / Osti enim sint augustin
Augustin' quibz vasa doctri
ne spūs sancti defezūt imm
diuy / Tales aūt omēs me
rito habent esse mgstrtia
vginis marie q̄ nus no dēs
bzarent psaltezium suum
mfacto / bzent tamen omēs
isti in voto nel in equalenti
opere bono / et de gstatisia

ista singulare virum referaz
virgine maria nuda[m] p̄bide-
noto reuelatum infra anos q̄-
tuor/ Iacebat cum ipa/ Ego
inquit maria virgo impe-
trau filio meo q̄ q̄cūq;
omes in ista cōmunitate ha
bebūt totam viam celestē
in q̄ib⁹ mundi et morte q̄
tum ad meritū sanctar oīū
horar ac p̄ in isto omnido pū-
tes et in q̄ibus ista mea so-
dales essent/ Admirabatur
ille non credens dictum/ Cui
illa/ Cur inquit non credis
eos esse sodales cum ista psal
tes omei agant in omnido

dictum quod ecc

CV

quod omnes bñ semper fan=
ñt merlo ¶ Ideo nō mirū est
si me impetrante sint eorū
sodales ōmoniti ¶ Unde
Gregorius argūt honestve=
nire ad angelos ordines quo=
rum temuerūt ym vita actū
offinos ¶ Et sīc credo me
legisse in Magro Johāne de
monte

¶ Quod conueniens est por=
tare psiloqua nuzoma uel
alibi et in talibo orare psal=
terium angelicum sine ma=
ne virginis Capliy xx

Epistope christi familiaz
pissime post iam dñi
quiemis est inquirere
Vtrum portet patrisqua
publice in zona uel in manu
2 sit depliba sit quiemis
Ad quod dico q sit primo pp=
ter humane medie labilita
tem. Sdo pter termozem
expedito. Tertio pter pub
licam tuti boni exemplari
tatem. Quam exemplaritas
est mandata in veteri testa
mento zoneo sicut Ambrosius
in quodam sermone. Ort etezea
Vtrum portet pfiteri zonam
rie cingitis in zona nuptia

CVI

exemplu ut alij trahantur
ad amare ꝟginem ſeruicium
poſſit eſſe meritorium ꝫte
eterne ¶ Ad hoc dico ꝙ tum
talis non fuit expoſitio
uel opinio gl'a ſi ſola pretē-
te trahendi alios ad dei ſi-
mulatum extali actu omni
die mereꝛ vitam ꝫternam
Et ſi nunq̄ aliud bonum ſe-
ruitutis mundo quit implo-
ri legit² inuenio reuelatiōibꝫ ſāte
Brigitte que etiam orauit
pſalteriū amate ꝟginē ſem-
per angelica tum deuotione
Et deinde tertiſſimq ſuum.

Fuit ei etiam questio quid
est magis utile vel potius
re hoc manifeste / Vel non
portare et orare vpm tan
tum. Dico ad hoc. quia tum
ad exteriorem exemplaritatem
que per maxie editie est
vtilia / Est magis utile por
tare q non dicere / Sed quia
tum ad efficaciaz impetra
onis ipse magis est utile
orare teteris paribg Qua
si exmaion mutate salutis
quis portet hoc et non dimit
hoc sine dubio magis me
retur Sed si tum minoz

cvii

ritate, nunq̄ mezebitur/ Si
num equali- equaliter meze
bit. Veritamen exparte la
boris et fructy oroīs// longe
est melig orare ꝙ portare=
multe. Super hoc eaq̄ mone=
tur dubiuz/ Vtrum sit quem
cuꝫ dominoꝫ oīmodi et domi=
naꝫ talia signa portē. Duo
q̄nauie est stile hoꝝ// num
ꝙd habeat exoffitio prebe=
re omnibz exemplum be=
nefaciendi q̄nta optiꝫ studi
bus et simplicibz q̄m alia fa=
cere nesciūt. Consequenter=
Vtrum sit quemcuꝫ duoꝫ

ecclie pastores primi epos
et plebanos atq; eciam re
ligiosos quoscunq; publice
her sigma / Quindeo q; sic
Tum qua xpi magis obli
gant adsentiuntur christi et
marie virginis q; omnes
seculares laici Deide qua
uis apd sacerdotes habent
exsilio stathi prebere exem
plum benefacti laicis sedm
iura Certum aut est q;
laicum non omittere ullos ha
lent ingressu / aut missa
aut immoderata / aut tedio
ecclie aut ex ydiotis aut der

Cum

trima et sic de alijs propter
dissonas statuit Iacobus nup
fectos / possint tunc bene
uiuere / ex eorum psalterium
Regine omnia ¶ Videlegitur
q̄ quidam Epūs Ongarie
ens Valens // Petrore appli
cum ex hispanie ad debi
tum dei // tur incepit pe
trare in Roma omnium gen
de pathologiam / et ser
mone quibus uta ait / et
te inquit tanta est dignitas
et nobilitas psalterij Regis
nūe / q̄ ego qui sum pon
tifex et doctor in theolo

gra alta martiq; nuze my
zona mea hor porta et di=
to / Et tali mō tenuit dimis=
sima quiq; corda suoz ad
mazie virginis simulatum
Sic et tres Epōs m alema=
nie Vidi qpalterium omnie
vginis portantes enam my
rollo propzio ornatissse / &
ego Epūs omnia lona my
illis dedi que et ipi por=
tabant nuy gmidia et le=
tania ○ mises enam atten=
dant hic q legi singulare
quod dicta my thoma de
templo / Dicit enim q dudu
tpe simili dnio seruor sint

CIX

tantus ⁊ in psalterio ⁊ sta q̃ enim
aliquis statim nisi offensum
diutius venebat // ꝙm
oportebat habere manifes-
te psalterium v̄ginis marie
Unde ꝓnsi nouelli hoc por
tabant ¶ Cum enim aliquis
veniebat ad sermonem sibi a-
liquo aut ꝙ sc̄ipsis nisi me-
chanicis debuis oportebat
ꝙm psalterium v̄ginis ma
rie habere // Unde enim quis
ad religiones veniebat nisi
ad mercimonia aut bella aut
navigia oportebat hoc psal-
terium hꝫ̄ in hyspanijs z-
lyticis

magna impatte impatte cum
motuum fiat Dicat ei ma
thei xxvto. primum querite
regnum dei et iustitiam eius
hec omnia adicient vobis / Reg
num ueb dei et iustitiam eius
sit magna importata mihi
ra ozone et angelum salutatoe
que sit anima salutis humanae
et prima duo remedia ad im
petrandum divinum auxilium
/ quod secm platonem. Aro
cenum et Augustinum. Primo
est mi di re humanitus fieda
inquirendum. / Optimum ergo
fuisset quo fuit hic
fiebat tali tpe facto. per

Cv

ſonas tamen vidi antiquas
valde magis in lons quidā
dum dicebant ſe in multis
locis vidiſſe et ſe poſſe ali-
quitē ſimile demuſtrare oſten
quēadmodū huiſmodi debeat eſſe
ꝓpoſitio et in nullo abſtra-
cta ſine qualitate // Dicto q de-
bent ibi eſſe Centum et qui-
quaginta ſigna // minora ſe
ponēdo inter quelibet denos
unius ſigni groſſioris ꝓpo
ꝓpē oīa que ſimul ſtantia te-
nui et quinquaginta tenui-
bus ſignis groſſis ꝓpo ꝓpē mu
Vel ſufficiūt hec quinquage-
narij tenui quinq; ſignis

grossis / inter denarios quinq
et hoc ter repetita propter mul
tor[illegible] paupertatez / uel grauan
emen / uel impedimentuz / de
bent autē esse de materia=
placenti ipi ozati / Et est me=
lig q fiut pulchra q turpia
q sedm platonem // turpia
generat nauseam et odiuz
pulchra aūt sedm phm fiut
que uisa placent / Quer ista
platona est q uīa gla. sed
pro dna laude / Inde ifestus
ponoribg ornia habet mli=
tes // libros / et ornamenta de=
cortis omatoris q alijs diebg

CXI

Et alias melius legit in
libro pulchro // et scholares
frequentius studentes in pulchris
libris ꝑ multissimo / Et fide
les christiani magis delectãr
in imaginibus marie virginis
pulcherrime ornate / ꝑ in
ornate ydij turpissime / ma
go enim turpissima erat
marie virginis imago /
cum omnia super omnes
sit tota pulcherrima sine
macula · et debeat esse to
nementa figura et figurati
ua Augustini / inde hor e
uangelia / psalterij / sint pul

cherrima sunt enarrans duo e-
pythalamia sponsi et sponse
hoc est dñi Jesu et virginis=
marie quibus sit finis data pul
cherrimis aia corpore gra
et gla Unde quemlibet est psal
teria hec esse pulcra et ex
parte posterius et ex parte
videamus aut magis alluna
tur ad pria habenda et expar
te rei significate Et credo
virginem gloriosam aliquando
hec sibi denota personie re-
velasse Summa apparuit ali
quotiens virgo maria cum
psalteria sua ornatibus sup-
nodum pulcherrima

Cxii

Gaudebat enim stellarum
omnium decorem / Et dicebat quod
nullus horum aliquem non simul
digni ut possint quidem psal
teria sine prologum tamen
ipsa gloriosa virgo maria dig
na est sufficienter pro se et
quod toto mundo ut quilibet sui
quidem habeant quod psalterium
Olim quidem duo quidem tertium
optima // quia omnium tenuit
beati Cantissima ergo ab
iciamus et superbissima. one
dia deo si placet teneamus
Verum psalterium psalte
teria hec omnia alia laudi
bus pagine sancte sunt ex

tollenda / Sūt eīm lapides
moniss cōtemplatōis / Sūtq
lapides gr̄adūis īmūitos
fidei mīstinetes / Sūt lapides
adiutorij p̄zebētes auxiliū
contra ꝓphilistiim id est con
tra amidum / Sūt etiam
lapidēs fide dauid mīstine
tes Goliam / hoc est diabo
lum / Sūtq malagmata
ta / que p̄pedenit i or
namētis aaron / Sūt eq
uise veloz tabernaculi
Sūt sūt gr̄adus īsula
iacob / Sūt lapides edifiq
templi salomonis et omi
norum hierusalem / Sūt

Cxiii

enam ~~anule~~ angule tuzilmi-
lorum dñi / Et magne an-
se in mthena angeli / q̄ liga-
uit diabolum in abissum /
Et sint duodecim lapides pre-
tiosi quibꝫ fundata est hieru-
salem celestis / Quapropter ecia
isto semper sint duodecim
cripte quidecies Oram semp
pmio est ih omnium ppr nr̄
um / hue omnia pro dñm
passione / Et istis adiungit
semper decem / hue omnia
pro omnia virgine / Cr
ein duodecim semper diuela
tur / Omnia nom dñi q̄ter

pr̄ nr̄ sine ſcīe maria/ qnia
ſponſus nō habet diuidia ſpon
ſa (Similit' qđ ait vtrum ista
ſigna ſignificēt pſalterium
vginis oīa ā / Ad hoc video
q̄ ſint ſigna vera ad placitum
non per allegoriaz ſicut et ſtip 2
tize z voces ſint ſigna vera
ad placitum (Expone pieme 1
nias/ placitum aut hoc finit
ne dnm̄ in Ilono teſtameto
Verum etiaz in veteri / Unde ar
guit Rabbinoſes et Rabbiſalo 2
mon et Rabbiamdzeas docto 2
res iudeoz q̄ et qđ et multe
res ſigna in omnibz̄ portā

Cxviii

bant et inzonis pro mio o-
rationiz sdm̃ denotionez o-
nionis vt sizent qtum
orare vellent. ¶ Sed in testa
mento olonis / hoc est etiam
verum // Ut expiēta clamat
per totum mundum. / Unde
ñsedimus aplos dñi signa-
portasse pro aliquo mio o-
rationum sibi denotom hoc
tamen non probo // Ex pre-
quibusdam missis et audits
illud tredo / Et sic faciebat
etiam hoc pro exemplo ut
forte verum sint debto bartholomeo
qui semper orabat i mio

rerto pulsa Centies in die et
centies in nocte. Unde sancti
Eligius fecit cathedram ī
qua erant. Centum Clam
anzei et argetei et l. ꝑqua-
dam sancta que sedm̄ her
sona clamor semper ora-
bat psalterium Marie virg
vit dicit in libro de memorabi-
liorib⁹ totius omnipotentis qui est
in sinsmaria indutatu magn-
nopolensi, orbi fini et horle-
gi.

Quod conveniens est aliqs
dare sona her psalteriorum
illis qui nō habent Cantori

Crv

Fautor ofmgulazis et pro-
motor familoz thristi et
mazie vrginis atq singula
ris defensor tritandum mi
videt an sit quemens aliqs
daze alijs oien habenbg mr
ginis mazie oiamalia psal
teria // prozing deispone fra
dze hor volo deteiy mouibg
p'mio theologie // qz elemo-
sine sint dande exdmo mze
et per mazie spiritualeb
minsmodi est hic ostendo
enam exemplo enthie / Dane
em libroz enthie est valde mag-
num oneitum hminsmodi

aūt manualia psalteria simi-
libꝰ latꝰ / ymmo cuiꝰ dar-
torum aliqꝫ gener⁹ ꝯmiꝫ
Rursus proximꝰ promoue
re debet proximum ad deum
et ꝙgnet glosam deuote p
tolendum exhortor bernardi
hoc aūt magne fit mihi de
uotione (Olim enim the
ologie bonum ꝑtoꝝ est
magis diffusiuum sit tanto
est melioꝫ sed Dionisium
pfectiꝫ pertinet ergo ad per
fectiones amoris finitoꝫ ut
finis omnis nō quiescat aliis
media finiendi tante dñe
plus impleuit aliqui debent de-

cxvi

dare pauperibus mihi et vestitum / et infirmos visitare / captivos liberare / Sed psalterium marie virginis impetrat mihi et potum et panis redemptionis atque spiritus ad hec oracula mihi gaudia ingerit / Consequenter ne dum debemus placere virgini omnes aut filio eius in verbo aut opere sed etiam in facto / Conveniens ergo est ut qui possint hoc facere debent iste psalteria non habentibus dare sicut sancta Omnibus prudendo dabat hec sancta domina et dum faciebat copia

in magna / habebat em̄ ali
quotēs suos magnos ple
nos psalteriis quos sibi Comi
tes et barones et magnates
mittebant ad dispergēdum
pauperib⁹ et non habentibus
Et ꝑmo ope hor eia bene
dicebat monoc ste trinitatis
pro ming fide in psalterio hor
sit tres quingene / ꝑma
ad honorem ~~filij ꝑncipi~~ Terna
~~ad honorem ꝑncipis~~ Secunda
Seda ad honorez filij ꝑncipi
Terna ad honorem spūssācti
qui est sanctor⁹ sanctus et glā
gnit⁹ et Exinde sus mathia
le habet q̄ homo sanat altēr

Cxvm

qđ sibi vellet fieri / hō aūt m
ens psaltrio vellet her ali-
alijs sibi dari vgt. Vnde p
sonas vidi affectione magis
ardētes adhet dona psal-
teriorū qđ adpeniarum. Sup
est etiam alia ratio ſz qđ
plus valet vnum psalte-
rium vginis marie alium
indigenti dare qđ si daretur
sibi decem milia florenor
vl' vineaz vl' agroz vesti-
mētoz aut donoz qđtum
est expanse finis proprij
doni. Quoniaz finis
psalteriorū est ozō que est

de ꝓmissis mihi bonis sedm̃ Am-
brosium̃ testi essendo ꝙ ꝓ quo-
libet deno ꝙsalterij tentiplus
ampl'ant etiam̃ mypnti Exiij

Unde legi quedam̃ virum̃ per-
fectorem̃ maximum̃ potissime
saluatum̃ fuisse/ quia ista my
serta sua dabat copiosissime
ut narrat dñs Johannes de
monte

De obiectionibꝫ contra ꝑdta
falsis/ et de solutionibꝫ eor̃ veris
Capitulum̃ xxii

Fraternalis filior̃ christi fre-
fortissime defensor licet sint

CXVIII

satis apud sane intelligentes
nam dicta tuncq calumniam
sustinere potuit aut a ma-
liuolis aut imperitis sine ab-
uitusq Quer omnium quoniaz
talia nunq fuerunt sine aliq
resistena Unde ait Augustinus
falsitas et malina atq igno-
rantia et niniostas non cessa
runt ab initio mundi ueritatem
impugnare dei quer dimittet
usq ad finem seculi Unde pa-
gina sancta abhezetus et in-
deus est impugnata ueritatesq
sacre dictum usq nut impug
nant et ore dnm moribus
moribq male quierunt fz et

Nota

sempēternis. Ingruis / Qualis
cui quisquis est talis sibi fi-
nis videt̄ sm ꝓphm / Et qua-
lis quisquis est ny vita
talia indicat et loquit̄ sm
eidem sz ꝓphm. Unde habi-
tuati ꝫ malis et mundanis
semper indicabit d̄ualia
et sancta mō hūano. Unde
Richardus Ernit legiste indi-
cant carie ⁊ra modo legum
hūanaz / et q̄ credit carnales
defectis omnandis dei ingra
nid gratuzanz / sic et omnia
dr indicat ea q̄ sūt dei mo
omidi / Et hzomo q̄ Qualisq
cunq̄sq̄ ny se affirmat talis

Cxiv

taliter opinat et loqnt / qm
sm Albertum sind per hmoi
nam rationez est impossibile
attingere fidem sic enaz est
impossibile per opam venire
ad notiam dnaz ypheraz
uel miraculoz / Unde yheta
ysayas contra tales mundanos
indignat dicens Extenta tor-
pti hmoi et aures ei aggra-
uata ut non intelligant
et non videant / Om phari-
sei z scribe qui maxime erat
dti et theologi extiterunt
z cognitores christi. et sic p
ora extenti, etiam in omni-
bus manifeste vsus dicen-

tes ‖ in belzebub principe demo-
niorum eiciunt demonia et pete-
tes ab eo signa ‖ Circa hec sic
rediderunt apli ‖ sic patet
tactibq apl̃or ‖ Et ista ho
die nuq diem · omnes habet
et non videt aures habent
et nō audiēt et cetera ‖ Nichi-
lominq tq̃ qđ sit dñi non
intuit̃ revelationem ‖ posito
eq̃ casu q̃ nulla esset revela-
tio iam adhuc manet q̃d
tates raptor̃ tactibq et dic
sanctor̃ confirmate ‖ Et q̃
vltoq̃ hec sic tactibq et dic
doctor̃ firmatis adhuc pa
ti possit calumpniam ẽpter

CXV

ram dñi Jdantro monede fut
runt talium obiectiones/ Re
mordet rgit⁹ Ingria quoꝛu
dam dicens ꝓfatriam hanc
psalterij esse ornatissimam/ nō
ꝯpbatam et sinpsthaosam sine
ꝓsiphriosam/ Adnerbium ora
nitatiß. ōtrideo/ q ꝑuiß hor
ram sit ornatiß m̄ ꝛparatōe et
renouatione tame antiquiß
sine antiqua est magnē m̄
fundatōe et origine/ Dicit
est de ꝛformandis religionib⁹
que sint orone tamen antiqua
ꝛformado/ antique tamen
valde instituendo fundando et

profitedo ¶ De appbatõe aut
mirum est ubi hoc est itelli
gena ¶ Exem iam dictis tõsta
tria hec psalterij non est a
liud qm intelligo et credo
et predico qꝫ tõsmtia in an
munatõe dnica psalterium
em hoc angelicum idem est
qꝫ annuatõ dnica ¶ Sed nūq
quid maria est appbata ab
ecclia et angelica munatio de
qua fit tantum festum tamq
de exordio humane redemptois
sm bedam ¶ Sperem et per
ecclam dei t missa in loco
sit constitutie in die anna

Cxxi

anois ꝑginis marie et eram-
diebꝫ eisdem dñe ¶ Ecclia hoc
ꝓbat quod tu negas ¶ Qđ
si minima sit abecilla ꝓba-
ta pnia cōmunicato aliquoꝫ
hoim ꝙ aliquib missis ifes-
to anathemat / cur nō magis
ꝓbauit ꝙ fraternitatem oim
mentoꝝ ꝙ ꝑsulteio usto usqꝫ
tetinum ¶ Ꝓbato em eo qđ
minꝰ videt esse ꝓbadum
multo ampliꝰ ꝓbat id qđ
est magis ꝙsum ad ꝓbandum
huiusmodi est ꝙpositum
to sanctas ubi hoc se habet
ꝙ totum ad sanctatem aliꝰ

qui non habent potestatem
nisi in omissis quibusdam et
non in tantis meritis / Insuper
gustemus quod est christi amicte
et euangeli mandatis / Da-
te et dabit vobis / Et alibi /
Diliges proximum tuum sicut
teipsum C Et etiam amicte nu-
tus natalis dicebat / Hoc fac
alijs quod tibi fieri vis C Velle
ergo bene participare alio-
rum merita et preces et stare in com-
munia communitina / ergo etiam
debeo velle ut opi etiam sint
mecum quazimodo / Sed de
hoc quod dictus hanc suppositam

Cxxii

esse queat tibi dns de iniuria
et vtinam non sit blasphemia
fetor tantatem xpisti dni mei et mariaz
et etiam cont dnam laudem
nit patuit superq / Dehor
uero q dicis astam esse pre-
sumptiosam sua rhetorica / si
nite appetet presumptionem
pomarie regnare / nimi pre-
sumis in tuum et alioz de-
trimentum tuta bona impug-
nare / Et ad omnia si non vis
bonum facere / Cessat ptego ti
a psumptione ne impedias
volentes bona facere / Cessat
Elmias magis qui semp

paulo resistebat / ideo tentate
fuit pessimus Hanplig dicere
forte quidam de psalterio Regine
quarie violate Quam pestale me
dium horis dimittet alias ora-
nes et penitencias sibi dictas /
Quilepedentes qui erro tanom
tas horas et sic tandem pri
bit demono in ore et in ypto
Mizor si sapies es // tu tam fa
tua ratione omones / Si at
in sanis midulgeam // de ti
bis stultis habere poteris
Tali em ratione velles suade
quilly deberet a mido orde
dnicam oronez et salutacem

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Cxxviii

angelicam extra penitenas
uel horas canonicas // Quis
arguit / Cane ergo die se-
tena cui te dixit / Quia
nulla scripturam obligatur
adorandum psalterium virgi
marie nisi pura deuocio
et sancta sine quacunq obliga
tione adpenit / Non ego ap-
ter hor oracula obligatoria
omittent / Unde sanctus bernard
priuata oracula iniuant nos
ut frequenq / sanctius cotidi
nius orent communia ecclie
suffragia / Unde doctores
omes suadet ultra ordinas

ozones hȳe pnatas Vnde
paula. Sine intermissione
ozate Et nitta ſtia Et arista
aptis. Vigilate et ozate ne
intretis temptatoē Cha
hit se mīe quidam adiutor
adminis ibo atezo pernia
ens z dicens Si debeat her
ditatia fieri in ecclie fratriz
predicatop nt didicim fiat
aut fratrum minop sine
aliarum religionum quam oes
pbendam suas dimittent
ecclias z adpes figent tam
q adsies fres // pbuitq; e-
molimenta mita // sepultur-

Cxviiii

offertoria amisse dona fami=
liaritates et hiimsmodi indi=
mmetum ecclie Ecce clamas
in corde tuo hoc ꝑ tacesq; ne
manifesto Sed ecce ait tibi
tollam omnem turbationē
rogo tuam pietatem fac hoc
ꝑ deo Accipe ne tua ecclia
haec offram illam ꝑdita et
sic oīa bona que tu dicis te
ꝓcedere habebis et amplia
ra Et quicunq; tales sine
amicq hoc tibi fano Quam=
em plusq; quinquagenta=
milia habeo quatuor centenos
in locis exonne statu omnibi

qriozum ſit multq habet
reuelationem adeo et ſunt
depanctionibq orbis totius
Et michi omes dederit no-
ta ſua vſq admortem q̄ poſ
ſem ſitare cor meum aliis
quibq vellem qui hanc vel
lent q̄ſtruam amicabiſ
ſime mitto Et ecce iterum
do tibi ſum ſolacioz et q̄-
valeas ſcito ego ſperare ad
q̄ſtruam iſtam q̄ocumq
voluerit mihia ecclia et hoc
quātum valeo a quantum
mihi Jeſu xpisto q̄ petis
mi hoc libro trado Ole dum

tibi

CXXV

tibi soli ꝑ omnibꝫ ecclie prelatiß et plebaniß et hmoi
omnibꝫ qui curam habent
animaꝝ a habebunt usq; in sem-
piternum ꝓntibꝫ a futuriß
idem ꝑenitꝫ gredo et dono
virtibꝫ totis quibꝫ possum
Ver putes me hoc facere
ecclie aliqua mi quidem pte
te/ sed hoc tantum fano ca-
ritatis a deuotionis ac amo-
ris fraternalis pietate expo
nor meor ac g̃ fratrum
ista ꝑfectio sanctate be-
neplacito et voluntate quor
inscriptis nomia ꝑ ꝓlium nor

repi / Alij aūt ut dñi plebanj
et ꝓcures et ꝑligiosi ꝓtiꝰ ex
loris aliox̄ nona accepiunt
et rapiūt / Et igit̄ facere
eis vult non turbemur si
nos famuj et eox̄ salute in
ceteris alijs / Sed ad nr̄am
tuam veniens indulgeo qui
dem tue affectioni / Audiuj
etiā multos plebanos et post
et reperiū parrochianj hanc
ꝑstantiam / unde fiebant resti
tuentes / testamenta soluebat
dona et missa tot et tonens
a multis ꝑfrebat et nō vale
bant ꝑpō satisfacere ⁊ extat

Cxxvi

enam alter granis impng
ßtineo q sibi grauior adñ
sator migriens ¶ Si mora-
her habeat insortibi frm inde
fiet dmisio in ppl̃o inde sas
ma et turbatio ciuitatum
et forte eneniet ꝙdmo / Ema
tali mo possint horeß farex
monopolia et bella / quetiß
et mala plurima / Et ꝙmiß
her malum hñt omic non
sit tamen postmodum po
terit migrande veri pci
lum ¶ Sed quid diem tibi
o emule ¶ Timeo em q tuis
dredo et fraedo ꝙ maxiaz

fratres predilectissimi et
dilectissimi hortor dilectionem
amicitie / et exhibendo alter
alteri iuncta diuine uite po
litice et ciuili ut scriptum
est amicus meus ego / Sed si
hec tria uidens dia- / bolus non
potest finire diuisionem
Ego autem laborem adpone
rem ruinam huic mundi ne-
gotio ad amorem exterio-
et mundi / Qui ergo se
colligit non dispergit / /
Roma qui est ruina christo
non diuidit ab illo / Quot

Cxxvii

ānt sit vnio nīm deo zqr
ino per hanc ḡfirmtiam
patet per rationes dictas
in Capło de hac ḡmte in
matrīs dñe ¶ Ad tpio
ānt ista est magis ad so
lidandum alios ḡfirmtium
stoz in matrie ḡginis
finito // ꝙ ad obligandum
ad aliquod notum / Ver
ꝙmittet anaria ſcriptos
amore ſui ad ḡphanatm
hi / ant mala / et rōnī bo-
num gnīne rpugnanā
tium sit bonī gnimis sm

bernardus admonuit Nunq
aliud quidam adiumentum
dictis nulla uide motu si
aut malitia ppria aut le
uitate arty dicere potest
fantasie sit que audeo et
sompnia / audire molestu
lia nec dicere uolo. qz no
placet michi her exempla
Et plia omitto dicere potest
quispiam demonem non
affectus sed magis vani
tati dedity / Tales ego fateor
plurimi reperiuntur dicentes
Non possum her exire

Cyrum

multas alias occasiones grauati aut infirmitate debilitati Ppterea hoc nolumus audire Et filia hugonis filij ade sicut repperire multa Quibus omnium pretate videa q ad hoc diuidum uel credidum nullum cogere volo Quis enim possit ppere capiat / God tunc diabolum molina que quocunq; dam deuotorum subuertit corda / cupiens aliquibus enarrare / Samuel cum bene teste Richardo q hic due so

rozer hoc est meritis eius
nono ꝑtinet non ut se tanq̃
tumultor opinione odium
pariat et zelum Nec pes
sima dandere oza qm he
ritatem loqui voletium nit
ant scienter / Valebunt ta
men ꝓpter dicta offendere ma
gna / Omes em nit ant ba
ptizat / malunt ꝑ aliis
ministrari etiam nisi ꝑ nit m
dei fecit mltatoz / nec q̃
poterit ꝗtatem interimere
aut veritatem corrumpere
licet possint her denegare
aut diffamare / Sed her

Cxxxix

veri sancti apli z ꝓphete vsq
adhuc dicendo non timuerunt q
veritate et ꝓprie omnibus tribus
declinantes Omnia ergo talibus
bus z si non hec tibi sint bo
na tamen sint alia vtilissi
ma / vt herbe que nō sint
vtiles carpentatori vel lamsi
n sit vtiles valde medico
et cirurgico / Et si dicas vos
apponitis nobis reuelacōes e
mi isto psaltrio que nō sit
ꝓbate abentia sz nouelle
quedam / Audi me patē
ter posito casu q nulla sit
reuelatio nouia / adhuc

substantiaz dtoz estimo quo
ad psalteriuum male dicimus
esse apocam et deuotum / an
tiquor traditoe patrum
et stoz C Et si reuelatoes -
nouas addi illas tamen no
assero approbatas sed tamq3 sua
siuas quas et deuotas re
linquens eas deuotoni et
libertati legentium tamq3 pro
babiles / modo in sanctis
et libris magnoz virox
frequentissime reperiuntur
exempla non approbata / que
tamen ideo qz no app
bata / que tamen sint falsa

cxxx

tenenda ¶ Unde non dicitur
est contra nuza sc̄p̄ruze ma-
gis et sumos pontifices
gla et epos ¶ Et sanctus qui
nium psalterium devote o
ratum plus valet q̄ mil
le florenj vere inquit ma
ria tibi dico ¶ Et ego impe-
trauj a filio meo maxias
indulgēcias psaltibj meis
pro hora cuj penitēs q̄
sanauit orando psalterium
meum. impetrauj deles
ones maximas penaruz
purgatorij ¶ Quātus ꝑ̄o

reuelant indulgēcias hic
non ponam ne ny tedii
le vndeat. / Vnde asserit
q̄ psalteꝛ sin deuot non
intrabit purgatoriū //
vel q̄ saltim̄ patrū mane
bit mistra xp̄i // Hec dico
pie et deuote q̄m aliter
probare non valeo simil
ter similia a sanctis viris
vel actoribꝫ legēdaꝝ sūt pro
bata. Credo tamen hoꝝ mi
racula esse verissima
nulli falsitate ānexum: Ꝑ

Cxxxi

Quod promotores et defensores psalterii istius et ejusdem atque admitores et promotores debent hec plurima precipium et maximum zelum benefica

Captm xxiii

Illustrissime precipue comitie tue iustis amplius ignotum audire promotorum atque defensor laudes psalterii nunc et etiam promotor existe pagine figuris / hinc ei sit velut angeli dei amatores melo qui mitores melo illuminaverit ut stu dent in amore et laude re-

atoris alijs oppositum fra
entibg admissoria ruthbg
exdictis Dionisij / Sit enim
tunigh seth bonig abel ni
si eni dei 2 tunigh seth no-
men domini cognouerer
Quumpus sit alter noe
m archa sic potens et m
ultus saluatus
aperz multaz diluuijs
ethgrutty archam fedens
misgunm pans pro reis
et mittit ad temptatos to
tumulum fezeten ramum
olme dne pigtus Lang
enam laus vstaz ampliat

Cxxxij

Quoniam sit tanq̃ abra
ham ꝓlos liberans dema
nu gẽtium / hoc pro(z)
mittit multos filios p(re)
et gẽtium tuu abrahamu
demonstrat sancta Sed et isti
fodierũt puteos grate bene
dictionis tuu ysaac Erigitq̃
scalam psalterij mazie ꝙ̃ ascẽ
dit iacob per quam patres
in celum ascendũt Semmatq̃
tuu iacob agros diaz et v
berrimam colligit frugem
Manipulisq̃ alios / horum
adorabit manipulos tuu
Ioseph

ptriarcha/ Omnino ysti tamq̃
Joseph fuit mūdi saluatoꝛis
figuꝛata sanctōmꝫ et deuo
tōmꝫ distribuēda mꝫ ꝓptꝫ
Amabiles eram hꝫ fuit ta
q̃ Moyses pastoꝛes fidelis
ores qui cum ꝑga sua mi
randa fecit // hoꝛ cum sua
potēa egiptum. id est cū
ta gꝛia ꝓcuꝛi et demonum
plagꝫ dei per hoꝛ psal
terium ꝓcurādo liberā
dop electoꝫ dei captiuitate
egipti // hꝫ trahit ꝓphm dm
ad desertum ꝓmittēte / Af
fert eam ecclām ꝓpb
ans celestium ꝑtrum

CXXVIII

et edurit de petra p̄rozuz
fontem lac̄rimaz diuīdo si
liosq; esu nisi admonem
gar̄issim filiꝰ ne benedictiois
Nobilis enim q̄ctatis ipi
defensoꝛes sūt tam̄ ipse
Iosue filios ſz israhel duces
nitram p̄romissionis dim
dūtq; iordanem // sanctio po-
pulum tūrze per q̄ppūctiõez
panedo duodenim lapides
m̄ iordanis medio petra
hūtq; applm dñi deniatem
adperum dei cultum Veri
enim sūt prugiles nisi tam̄
/ Samuel filios israhel re

durens adversam dei victoriam // Quamvis sit david fortissimus qui cum fida / id est psalterio sic goliam / id est diabolum interficiat (Quia tamen helias zelātes zelum legis ignem imitatus i rozdibus multorum seiando et errores infidelium detestādo mysticis et prodigiis fusionem aīaz (Crendinissimum enim hyemalis et marie virginis sit tamen hiezemias ypheta mathemam fe rētes in collo psalterium marie virginis amictum apte

CXXVIIII

renouãdo per pẽitenciam
Qñit et Daniel magnꝰ o
rator et ꝑpti dei singula
ris ꝓphãtor ymmo sñt
zorobabel edificãdo filios=
trisñ de captiuitate babilo
nica ¶ Quid dicam amplꝰ
hij sñt dñi ꝑphete ꝙba dei
annũciates et apl̃os illumi
nates hij sñt gabrielis qui
annunciauerñt dñicam ite
rũdo annũciates ¶ O gloria
singularis Qsti sñt discipu
li trisñ et apti euangelium
ꝑdicãtes z defendẽtes / Sed
et trisñm militũt euãgeli=
orum

fuerunt summa oracula amatoꝝ laudatoꝝ // 2 discretoꝝ. perferent
11c
ugit tales visq; adfinem qz finis coronat / eo p
qm̄ psecuerancia visq; ad finem salvus erit ⸌ hec aut et plura
alia reperi in libro sancte deuote que fuerunt
dñi ste dñice ab eadem virgine
ste pro virg aiatione adpsalterium hor sanctg pdicatiz
⸌ Qd̄ impugnatoꝝ psalterij
violate marie virginis atq;
deprauatoꝝ // et ghuitrie virg
impeditoꝝ fuit valde vitu
perandi et dimittē punicdi
exdina aūte per dñm̄ ihesum

christum et ornatum virgines
Caplm xxiiij

Sulcissime omnium christi
pater et pastor demum
videndum est de illis qui
impugnant psalterium ma-
trice virginis et de prauant-
atq impedint ipsig sanctaq
sanctatem exponz testimo-
nia mystica uel ignorata
affectata massa et supina
qz voluit scire ista, nec dig
nater her agnoscere, sed
prompti ul' promi sint im
pugnare her sua impusillor
scandalum et turbatione

deuotor. Quid dicam de
istis. Non amt de hijs qui
impugnat exhuiana fragi
litate uel ꝙ ampliori cer-
tissimꝰ ꝙ de istis proter-
uis rebellibus grauissima
dicam hij fuit dictꝰ magꝰ
nus fauens bellum contra
mulierem hoc est contra vgi-
nem mariam. qui multa
sue opinionis trahit tria
partem stellarꝫ celi. hoc est
deuotor. et amittet illas
tres tria scandali et i de
nouissimis. Dicam cum omni
hic fabulissimum

plus potest de predicme-
nala lingua in una hora
q̄ posset p̄dicāc quis sūm
sanēdo in uno hora qua
dragesima. Quia habēs p̄-
ni ad mala, difficiles ant
ad bona sēdm Aug⁹ Sic
etiam serpens sua lingua
sediens p̄mos parētes
et sūt ea fatua persapi
entiam mūdi et deuotos-
quosq̄ de pacifico expellen-
tes, hoc est de gtemplacōe
et deuotōe v̄ginis marie
Quoniam eadem qua im-

purgatorius mihi psalterium v
ginis marie. hoc est etenim
et quinquagesimum Ave maria
et quotidie pro mea
hic fuit tanquam fera pessima
tuidie et zelo ac malignita
tatis tonq; que denozauit
Joseph et vendidit ipm ille
gyptum expellendo quotum
tes detestra sua si qm smirta
les prohibebo ipis ptatem
laudandi my hoc mariam
vginem Regalis etiam o
rationis hic impeditores sit
mihi filios israhel qui tr

CXXVIII

nciit promissionis terram e
fase minant qui videiit, sic
ipius ab eis deceptus monit
ne deserto ꝑ seipsum, hij sint
mihi tam promissionis su
e pagine agnosceres tame
nis malis ꝙbus exemplisq
ipsorum ad emendam et mor
tem heu perduceres (Heu
heu ista sit actor rupies a
liquid de anathemate ihe
richo perdolitatem nipiditatis
et sinistre emulationis (Denique
totum dei ipsum turbant (Ti
meant ergo tonbum et lapi
dari cum omnibus suis V grita

tis etiam impugnatores
prochdolent sunt tamq̃ fe
mina uxor heldhane que
non videbat terram suam sed
Amnam deuotam orationi
et ecclesiam / Vide il
la omaledictionem accepit
quando ista fuit tamq̃ heli q̃
orantem istam ānam sus
picatq̃ est ebriam esse et fi
liam belial Sic isti depra
uatores estimant hymnos
psalteri omnia organum mo
late esse fatuos et deliros
sine suspitiosos / Caueant
ergo de morte subita Oluchil

CXXXVIII

em aliud oraconiz habent
populares q̄ dño orania
euangelium hoc est q̄r̄ nn
et sine mala ſ Et tuum de
facili ymo sublime possit
q̄turbaz a sua deuocone
si audierit parump loqui
contra hoc eoz pcibit de
uono et salus tota nit ar
guit sancty Augy dicit
em oppzes suam habent
tantam nit sñat solue di
bna amaozibz eis oppos
ta et tamq̄ vera affirmare
deo mueant sibi sine mala

morte in bello moriatur | Vere
isti quatuor tangunt virginem
mariam valde impie im-
pediendo suam laudem et
laudis sue operationes quarta
turbabit populum in suo casu
et impediet ne archa domini
veniat in Iherusalem sed ma-
nebit in domo obededom ge-
thei | Certe maria plus est
quam archa domini | Quare er-
go maria privabitur pace
et gloria et deponetur in vili-
tate et tristicia Pietatis
etiam huius perturbatores sunt
manasses | occidens prophetas

CXXXIX

et legem dei subuertens / Sut
etiam nabuchodonosor sub-
uertens ciuitatem sanctam et
templum / Cyrus, et mazias
hostes persequitur niteriu
ultor xpi dni sui xpi et
exemplis et captiuat diuit
mihabiloniam hoc est in dap
natos etiam Cpenitens-
tiam ergo agunt de eorum
negligentia aut ignorantia ne
subito preoccupati morte=
quierãt penitere spatium
et tempus non valeant
Qterne supplicia etiam ish
deprauatores in diebus

euangelius pulcherrime fit
veluti ipe herodes parulos
memptor figuras christum
et ozeam in egipto (Do
mum suis malis verbis et
exemplis quotidie scandali
zantes mittimur et figuram
abeas christum Jesum et ma
nam dominum / qz abiectis
pellit demones terribilis
sime / hic enim sit puteus
abissi sine mensuratus sue
mundum replens et mendacis
tas error et malos exem
plorum contra seruos emit
tedo / De his aut aliq jam

CXI

dictis nū captis ōibꝫ/ pulcher-
rima apposuissem exem-
plā brevitatis causa hic o
misi Quoniam plurima
similitudinia comprehendere
volui multos prosilite=
stenis libros de materia hor
factos omnibus q̄ sunt de
tretalis sine dentela // Et
q̄ ego promptus sum et pa
atq̄ paratus de ea pticula in
libello hor dicto sliez mihi
eidomadam quam facere
libuit Propterea i dictis
primis pitis lectores obse
rvitas eum me fecit plurima
dicere brevissime Exq̄bꝫ

omnibꝫ aptissime inferꝛ q̄ conuenientiꝰ est q̄ et vtile certe vt dñs ihesus christꝰ et maria mꝫ psalteꝛio suo afidelibꝫ laudentꝛ nisi illud quod dicebatur in libelli exordio // laude enim mꝫ psaltaꝛio // Unde apheta alibi ait In psalteꝛio decachordo psallam tibi // Et alibi rursus dicens ¶ Cantate dño canticum nouum cantate dño omnis terra // hoc est omnis hō ¶ Canticum uero nouum est ueteris testamenti gratiam // q̄ singulariꝰ est

CXLI

Verum de ozone dñica et sa-
lutacõe angelica Nezze pro
victoria · p dñm Jesum xpm
facta in sua vita et passione
per quam diabolum mũ-
dum et carnem superauit
longe ampliq dicenda est sbi
ozo dñica / et qbenefitijs no
bis per mariam virginem
impensis Ergo tanta merita
est salutãda in salutacõe an
gelica // ut sic vbum Pauli
adquosdam loquentis nezi
ficet Salutate mariam q
in vobis multum laborauit
/ laudate igit sponsum et

sponsum ampliteis tamq̃ in-
trozes mitabernaculo mosi et
in templo salomonis / hic p
grim ut tandem laudetis cos
in celis cum oib⁹ angelis et
sanctis dei omissa // Qpresen-
te eodem dño nro Jesu christo
per-mariam vginem qui est
benedict⁹ ala⁹ sponsus vgiñ
misericordia seculoz Amen

Incipit tractat⁹ deuoti doctoris
Alani de Rupe ordinis fratrum
predicatoz / De dignitate siue
excellencia sacerdotum

cxlii

Concordia

Psalterium nusquam
trinitatis per ampli
us concordiam fant
Quoniam teste glosis
simo Anselmo. Ihesus
nazaro filij dei utraq; sent u
num her est oblationem dinam
et humanam unam gratia
nit personam (Et hayms
Obscissima crucis tormento=
simul sit posita ny unum di
nes et pauper //her ant co
cordia per ogines glosam et
illibatam matrem personam sa
cerdotum pulcherrimam dul
cissimam et suauissimam est

gsummata ¶ Quapropter ca merito omnipotens suo / quo facta sunt est salutanda ¶ Contordiam autem mihor amplio tripliciter ¶ Prima est quia sacerdotalem dignitatem // Nam christus est sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech ¶ Unde ipse est quidam advenisse mathematicum figuris sanctis legitimam veritatem ¶ Tertia est quantum ad finalem patriam / Expensio enim habet sacerdotem mediatorem autem ¶ Extendido magis ergo habet admiranda dignitatis maiestatem / Exterma meritor et premior

Cxliii

denis fuerat equalitatem. ¶ Quātum aūt adpmuz/ hic i
ſto ſingulazem quandam re
uelatōz que dnō fuerat fa
ta ſancto hugoni pontifici
ordinis cisterciencium/ gloria
laus et honor tocq ſanctitatis
viro/ et qpaltezq marie vir
ginis amicicie ſingulari
amatori ut exreuelatōe illa
habent/ Et nichilominus
de ipo her eadem legi ¶ Qui
dam en cum aīa dni ſex
agesimum octauum deuo
tiſſimo dñi ſuffragio

horum aliquādo celebraret
et aliquādo dimitteret sedm
volatiles fantasias quorumcumq
missam dimittendo Itaq grā
tissime confirmatq rem jam
celebrare non posset et tame
vellet subito aliquodam festo
Johannis baptiste factus ex ce
tasi z mansens tamq̄ dino=
mortuq adpendenda mise-
rator dnor arcana rapit
ubi tasia quemcumq mdū
dnm Jesum xpm celebrā-
tem totamq curiam celestq
assistentem atq devotissime
gementem Itaq sibi dm est

cplum

ut ad cōmunionem se para
ret Ad illi ait hen mc. qm̃a
nerdum sum gfessus / Quid
plura apparuit eidem. bns
sing Johannes baptista inqui
ens. / ppara viam dñi / Cui ille
O sancte sanctor nerdum con
fessus sui. / Veni inquid Johes
baptista gfessorem tibi dabo /
Et subito pūtauit xpm̃ bns
simo apl̃orum principe petro
Cui et gfessus est cum tanta
deuotione et gtritione q̃tus
finit expertq̃ mmq̃ / Itaq; u
bi venit adpernacula dnā
mi redemptoris tentisti ca

ramenta audiuit dñm Jesum
transiuit sibi her ꝑba impro-
perantem // Quinquit seruie tu
de veniss / piger et remisse /
qui tantum habuiss anie-
ptatem ꝙ maziam meam
matrem electam et in absq̃
dito 2 sidario teneꝰ eam re-
ligatam / Quid amplig / Coi
mouit ille tuu gaudio indi-
cibili / inenarrabili et inesti-
mabili tetigebat dñm Jesum
dnistum ñra se verissime
intrasse et ipm familiaris-
sime deplurimiꝰ ammonen-
tem sententiaq̃ que corripuit
eum grauissime deneglie-

cplv

na celebrandi dicens ei q̄ pro
nulla re mundi deberet dimit-
tere celebrare / nisi pro solo
mortali pcto euideti et non
confesso (Addens q̄ in deuoto ul'
ornato aut tempto nec
nocturna polluto et sic desti-
tuis / primo etiam nec pollu-
to diurna si fieret tm̄ re-
tentatem / nit ē int confessoribus
nec equitantibus / qui aliquado
saltime pollunit / signat
maledicta mulierum pul-
chras de confessione / carnalium
audituz / her inquit non po-
dero / nisi hō magis vellet mo-
ri q̄ talibus assentire (Cui cum

uel pene quedam uel exde-
monum aggressione illatam
sibi horreant sponsas meas
et filias nizare salutem/ Sed
non timeat/ Quia si diabolo
pollunt ego mundabo et pro
tale pollutione centuplum
reddam mundiciam/ Cur ille
ait/ Cur inquit/ O dne Jesu
doctores et omnia prolubent
hymen q grone/ Et dns Jesus
Certe fatuit magis exzelo ti-
moris q caritatis/ Semper
enim timor non est ex caritate fo-
ras mittit timorem Quamo

qnia dnicis laici omnes qui-
bant dñicas diebꝫ Ideo ꝓpter
eos singulariſſime dotarez ſe-
cerit ꝓpter talia non eſſe ꝑ-
tandum / Cenſus veꝰ eſt de ce-
lebratõe 2 de qione / Cõitans-
em tantum ſibi ſoli ꝓfint ſed
celebrans bona infinita toti
mundo diſtribuit / Propterea
et ſi laici debeant ceſſare / cu-
ꝑ tamẽ ꝓtes ꝓ talibꝫ debet
celebratõe qniescere / Nam
tenens qnotiens ceſſant ꝑ-
uant dnm ꝙ / me potẽa
mariam matrem meam ma-

trem meam maternali digni
tate / angelos honore / sanctos
letitia / defunctos redemptōe / p̄
nat etiam infirmos medicina
ignorantes sua / esurientes ali-
monia / pauperes diuitijs mun-
dum suo rege et omnipotē p̄
nat ille suo ḡsinatōe / Et quidq
inquit / Et si p̄sbiter exp̄sona
li ḡdatione sit indignus sepissime
tamē in mea persona et in-
ecclie minister semper habet
dignitatem / Olim enī hoc of-
ficium est ꝑsonale / sī dīnale
q̄deo nulla offrie ꝑsonā in

Cpm vii

hor impedire debet nisi fue
rint mortalia impfessa (Que
ry doctores definiunt ry quando
ry tali materia hor est exdem
tione et schiefena non ant ex
mittate nl' precepto ant exmor
talis peccati exinde proiectij
malum // Celebrare inquit
celebrate // qz hor non fuatis
tamq3 digny nel mudi. ant
nisi. qm bn angeli. ad hor no
stiffimit / ß per agnis hor tanq3
indigetes tamq3 nfirmij / et
tamq3 impotetes / nt ry plia
mny nit sufficiny et potetes

effrenamini ¶ propterea iquit
tibi narrabo quidem excel-
lentias & magnias // quas qui
libet mortales quas omnes
habet exaltatio angelo-
rum atque hominum dulcissime / Et
sponsit tali epythalamio sum
mortuus de virgine matre
se natum & iterum in omni
missa / quas deorsum tan-
quam humanam semper in
christi salutatoris angelice
que est omnium mea / origa
mea / et tanta mea ¶ deo

~~cpbiii~~ cxlviii

quęnq; ego fatio mitanto hoc
sacramēto // hoc idem fant
salutatio angelica mea pre-
matia ¶ Quinto ein e causa
cause est causa causati sdm
Maxiam methaphisicalem
licet hoc non fiat immedi-
ate / ꝑ mediates forma sac̄-
mētali ¶ Ideo sacerdotes oēs
sut omichi tamq̄ pręces et
debezet hze Mariam matrē
meam mpōsam // atq; sali-
tatēq; angelicam in tozmaz
in gl'am et ins'imam reuezē-

nam / Quomaz scripta pēdet
tota noui testamenti dignī
tas et ꝓpter diuinissima pīas
Ideo hab eminenas tibi mo
strabo insalutacōe angelica
Prime aut quīq̄ simul exq̄q
stellis dignitatis que sit Aue
maria gra plena dns / sci
de exq̄q̄ sanctis euange
lus amabilissimis que sunt
tanq̄ / benedicta tu in mulieribꝫ
et benedictꝰ Terne aut quīq̄
ampliꝰ exq̄q̄ mistis for
tissimis que sit sanctꝰ / spūs
tuus / tui / Jesus cristꝰ /

Prime quīq̄ sit sup
stibstantiales / sede
quīq̄ stibstantiales
terne sit antedēta
les

cxlix

Prima excellẽna sacerdo
tium supersubstãnalis ar
cipit exstella ista pulcherri
ma // que est ãue inordine
ad deum pẽz õipotentem
Quilibet em sacerdos ha
bet qdem patris // et salua
semper dei ẽuerẽna // hz ma
iorem potẽnam q̃ qdñ õipo
tens ẽ mundi - sedm̃ Augustin̄
deo qñ effinena Creato
em mundi - sm̃ Xp̃i deo pẽz
est attribuẽda Gubnatio
nit filio / Consuano vc̃ spi
ritusancto Pater igitur

septem dieb⁹ laborauit tm⁹ī
ope creatois ꝑ distinctionis ꝓ
ꝓma die perlucem ꝓ firmamētum ꝓterna ꝑ con-
gregatōē aquaꝝ et prodūc
tionem plantaꝝ // et etiam in
ope distinctionis ⁊ ꝓ
luminaꝝ ꝑ diuisionem
ꝓquinto ꝑ aīāl⁹ et pisciū
factionē ꝓ sexto ꝑ alū a
talū tr̄estriū principatōē
Septimo aūt quieuit ꝑ
abōī ope / her nō ē ꝓpr⁹
potēna motōē effectiua
Sed sacerdos celebrans mul

C l.

bet quantumcumq; parua hec
ōibꝫ sint / quater em̄ sent ibi
creata sed sacerdos mercatiz
Ibi deꝫ effecta prodiunt // sed
sacerdos ministry minister gnāt
Ibi trena corpozea corruptibi
lia / qꝫ̄ sent // ℔ sacerdos cele
brans · sm̄ xp̄i carnem om̄
di incorruptibilem prodiunt
Creata ergo est distāna mei
amīdo creato / tanta est ex
cellena apis sacerdotalis sup̄
opꝫ oeconomie / Unde diffini
tiue tibi dico q̄ maius est opꝫ
sacerdotis ℈ hec̄ potestaz cre-

anidi creatum/ si talis esset pos-
sibilis tot mundos quot sunt
substantie in isto mundo Cum
ego in infinitum excedo ad
huc omnes istos mundos/ De
bent ergo merito pro primali
potentia a qua habet quitez
sepiq dicere Ave salutis Nam
teste Augustº potentia debent
Ave Pater cui dipotentis
in opc illo creationis fecit a
gelos/ solem/ 25 stellas/ Sed minor
dos fecit angelos regem ar-
borem misticae. sedm Adam
innocentie/ propterea fecit

cli

dotes diate omes et ꝓdicate-
ꝓsaltem virginis marie exqo
hetis tantam ꝓfatem sepius
illi dicēda Aue (Erat quidā
sacerdos hor sanebat diuq
hispanijs // et hor medio ꝑ
pīis potentiam mfinita fan
ebat tam ꝛ mortuis ꝙ ꝛ
vīis. Secūda excellēcia
supersubstātialis sacerdotij
summit² expectāda stella psalte
rij virginis marie in ordie
adsequēdam personam ī dimi
que est filius dei ny sequēdum
Ambrosium / appropinat² pro

Ms

uidemna mundi / referre q̃ creatur cognitor intelligentiam et scam // Quilibet uero fidelis magis opꝫ sciat qꝫ hic omes cognitor et scam angelor creatualem / et doctor mundi omnipotz ritus creaturar / Unde si quilibet fidelis potestatem habet aliquem docendi uel' dandi omes cognitor mundi admittim̃ nō habet tantas pfatem / aut tam dignam / aut tam magnificam / sicut pessimum eucharistiam Sed nr̃ hoc Certe qꝫ scīdm eūdem Rubricatum / ipse hz

clii

ptatem super sapientiam de-
ificam in sancta eucharistia q̄
infinitum excedit omnis q̄
mihi creatam notitiam eo
q̄ sapientia dei sm̄ Anselmum
e tanta dis notitie / O si quis
lyret potestatem dandi suam
sibi uel alijs ad nutum. q̄
tum gauderet // Multo ergo
magis in deo sacerdotes
gaudere debent de tanto be-
nefitio / Unde si quis auser-
ret omnium tribuz̄ no-
tiam non auferret tantū
bonum quantum auferet

a mūdo nō celebrando missaz
Dimit enam maiuſ bonuz
auſert ab emlia priuans il
lam missa // ernalina nl'ne
gheena // ſ ſ auferret ab
aliquo vnum minimz cre
atum / hic em auſert crea-
tum // ſ ille creatum / hic re-
manet dum illic ſeruum
illic tollit omne bonum // il
lic alig depellit tantum
bonum corporeum //
Ve ergo ſacerdotibg non
celebrantibg · ſ bene eſſet eis
qui deuote celebrauerint C

clm

Propterea hanc stellam Ma
riam debemus semper et i
psalterio suo q orare et pre=
dicare exqua habent tante
pfatis suam (Maria em est
stazmm dna // q illuminatrix
et ornator sapiene ecie. sm
fulgentm Inuitates quedaz
presbiterum m Tusia / qm
sint tante simplicitatis q=
nr missam legere scebat /
& orando et pdicando maie
psalterium habuit diuinita
adplenum dona om spaz
(Tertia excellentia sacerdotij

ſuper ſubſtãcialis ſumitur
in ordie adſpiritum ſanctum
per iſtam ſtellam / Gracia /
qui ſpiritu ſancto. hic Gre-
gorium et hylarium attri-
buit donum gracie vitaz
fructuz et beatitudinem
Tanta aut eſt hec ꝓtas ſa
cerdotum q regem omnium
produxit filium dei qui eſt
vitis ſuum ꝓtis. / qui teſte
Bernardo / in labijs et ma
nibꝫ ſacerdotum iterum
ſanctis in miſſis incarnat
Et hanc ꝓtatem digne ꝛ

clum

simme // Quoniam si alicui=
hre dari pñas dandi/et ause=
redi admittiy nisi ordi=
dona gñaz tam multis q̃ in=
tentis non esset tanta pñas
q̃ta est in hor sacerdotiu di=
na familias / Sed nir hor/
Quia nisi ordi dona gñaz
non sit deg sed creatiza spy
sanctiy Thomany et pene
doctozes omniu/ opg vero
sacerdotale est unus ihesus ve
rus deg // et homo verg / Ores
mirabilis (propterea os
cerdotes audite/ Maiis dam=

num mūdo misert² / tum ma
nussa ꝓnat² q̄ s omnisc gre
abeo remoueret² q̄ tum est
exparte valoris bonitatis
C nia deq plus valet m in
finitum q̄ mirta bona crea
ta C Opere ergo omnia ma
xime debetis sonam vram
et sacerdotissam que nitha
lano tum sp̄ismeto ꝓnaz
siam celebrauit missam
et vobis sua gra tūmisit
hanc ꝓtatem vt omi et ylig
mig sit et idem filig / sdm
Albertum. laudate ergo

clv

mariam orate et ꝑdicte ꝑpal-
terium quisdem pro tantis
gratis mereare ¶ Quemad- Ex III
modum legimus quendam
religiosum fecisse et postmo-
dum adsumptum pontificatus
prevenisse qui dicta est ꝑpa
Innocens et dazint omp-
nibus in vita et post mor-
tem ¶ Quarta excellencia
sacerdotum supsubstancialis
est in orde ad christi hum-
tatem ubi plenam habent
humanitatis christi ꝓtatem et
quodammodo unionem

Illam aristo. sm illam meruit
donaq gr̃a habuit / atq o
rauit / et pro nobis passus
fuit sm Augustm / Ex qui-
dictis hic Certe hec omnia
sit quedam amdena que deq
non sit / ꝙ dei sm basilium
Sacerdotes aut celebrantes hy
patem admittim supra dm
qesu humanitatez et deitatem
illi unitam sm hugonem
de sancto victore Deq aut
maior est infinitum di no
deo Ex quo videt2 q opq
pbitez in omissn sit maius

Clvi

exopere operatum ꝙ nichil omnia
opa amdēnalia / Verum christ
tus fm suam hūanitatem
fuit modo natiali gūnita
et pernatialem potentiam
passiua et onoztuq / Qui hoc mi
rabilissimo sacramēto mil ha-
bet pernatiam ōmo sed nic
ta sūt supernatialia puta
i tūsubstātia [illegible] nomen miracle
panis et qmū in corpꝰ et
sanguinē dñi / et nichor qd ar
dēna ibi sūt sine subiecto
et quia ibi est corpꝰ sine lo
co et natia corporis substā

nalis sine situ corporali pariq
modo misticime qp species
realis sine materia / in multi
one / corruptõe substãialibq
que fiũt ibi aliquotiens sine
substãia ¶ Et miqp hec sũt
maiora miracula qp vgines
qapere ¶ Certe et si exparte
dei non sint maiora et facti
sũt tñ maiora exparte modi
faciendi ¶ Maria dñi gemuit
natiali potentia // sed pater
dos qp mirabilem sacerdo
talem qui est super omnia
lis pñas dei filium gñat=
Et non quidem passibilem

clvii

maria // ꝑ actiue et effectiue
Exdoctia bñ thome / Quid
ampliꝰ referam / Certe pri-
uare mundum tristi meritꝰ
fit magnum dampnum-
Ora ꝙ ꝑuare seculum ma
missa est ampliꝰ bonum
auferre uel ꝑuare ꝑ christi
merita ¶ Sicut deꝙ est manꝰ
omni christi attendente ¶ prop
terea o vos sacerdotes ama
te mariam sponsam ꝟrām
sacerdotissam mariam vir-
ginem exima plenitudine
sedm haimanem habetꝰ tm

tam patentiam q̄m̄a plena
ut sitis q̄tenꝰ et sodales adge
rantur eandem peronam
fm̄ Richard / laudate igit̄ eaꝫ
Orate ꝑ psalterium illi⁹ et p
dicate // Velut quidam Abbas
mirabilis // q̄m̄ semper hor
tabatur apud suos religiosos
et subditos seculares q̄ros
Propterea meruit familia-
rem tam̄ virginē mariā sepi⁹
habuisse colloquentē et visoꝫ
Omnia excellēta meritoriꝰ
supersubstantialis sumit² m̄
ordine ad virginē mariam vbi

clviii

tanta est eorum dignitas et
ptās q̄ ny multis videt ma
ria dei matre altorem hic
Maria em̄ est dei mater pas
sine rehabēdo sny Thomas
Insuper Maria est dei ma
ter my sno bñssimo vētre et
tame/ ß sacerdos est dei pn̄
miete et ore. sny bernardq̄ ne
nobiliora videt q̄ ꝑter ma
rie v̄ginis/ tuny sit pars hoīs
infima. sny philosophos C
Maria etiam est dei mater
sny potentiam naturalem hna
nam// ß sacerdos est dei pr̄

ſcūdum̄ potēnaz mzacteris
ſuper natiuitatem q̄ eſt mnie
te a non tame ſpūalis et no
rozpalis // Sicut fiut ptās-
marie vginis Inſuper ma
rie genuit filium dei octo
tibus dicendo // Ere anilla dñi
fiat mihi ſcdm̄ vbum tuum
// ß ſacerdos eiidem gnāt deum
tantum quīq; vbis dicēdo //
Hoc eſt enim rozpus meum
per amplius / maria vgo ge
nuit dñm̄ Ieſum tantum
// et paruulum // non loquētez
non ambulātem // ſeruilem

Clix

passibilem et mortalem
Sed sacerdos potest gratiae
eiusdem dni nri Jesu nfimi-
es admiratum omnium maximum
potentem / quietem / regnan-
tem / impassibilem / et immor-
talem / pro nr jam est in
gl'a celesti supernia // O vere
dignitas magna / O praeclara
potestas / O inenarrabilis fa
cultas sacerdotum qui tot
et tantis omnium superare vi-
dent non in meritis s poten
na // Sed hoc verum est in
modis agendi / non autem

insubstantia facti. Anna ma
ria est mater dei substantialis
dans sibi esse eternum habem
de nouo // qd' sacerdos nō pt
Anna sic confirmare deū esse
homo confirmes mazeret
sm Albtz et thomam. Sed
sacerdotes sūt christi quia tūs
substantiatiū dando sibi esse
tūs substantiale et similem pa
nis et vini in corpꝰ et sanguinem dñi // sūt nō sūt pro
uniones naturales sed magis
analogia et supernaturalem
christi // deo in moda eos in
facto // factum enī anime est

clx

fundamentum et substancia re
gula tocq ordis sacerdocij
Q deus istam ptatem habent
amaria et stella Unde Ysi
dorus eni teste qnia amaria
est dns dnantiz mater
Q deo meruit esse dna dnanti
um et nichil subpzebere po
tentiam undi ecclia dnatri
uam Unite ergo psalterium
marie et eam laudate et p
durate assidue Sicut et qn
dam plebanq in pouincia p
uincie uoce Petrus semp
hoc faciebat Propterea

vbi terre alie omnino fuerint
depopulate bellis et pestilē-
tijs semper peruadia sua p
mansit omnimis et illesa / Et
quidem vt bñssima alimonia
hinc omnes reuelamur omnia
merito hos debetis frates / O
vos sacerdotes omnipotentis / Cum
ampliora bona et dignita-
tes habetis quam omnium fi-
gurem et psalterium simul
p̄ omnipotentis laici viri et muli-
eres parvuli / propterea ad
hos diligendum laudandum et
p̄dicandum estis omnes qui

clxi

natiali / diuino et humano ob
ligatu ꝑ omes alie ade filij
Ve ugt2 vobis si hor veremi
mj / Ve inquam si vereñide=
mus hor dicere et portare
Ve etiam vobis si vereamur
hor audire et ꝑdurare Qui
enim tonus mudi ingratissi=
mj cum / Sed soluto more=
debuissem hic inserisse anst
psalterium quod extraposi
to factum est eo ꝙ ego ma
ma sacerdotum est sodalis=
sorum atq; spansa singula
rissima / Ulichos tamē / Iste=
quoq; sacerdotum excellēte

habentur exemplis psalterio/
phus enim sacerdotes habent
pris potestatem exstella ista/ pr
mir (Qm deq per sim bti
Ambros qfilius talem illis/
ghilit potestatis (Ordo mezo ha
bent filij qstatem exsta stel
la. Qm es. Olam filij dei
esse idem habet mmy pue et
spūsanctoexstella ista sine
lis/ Olam sim ebasilium et
Augusti (Intermitate simit tres
teli. quoz terminy est spūs
sanctus/ exquo habent tales
talem hanc potestatem (Qto

A sim Aug (Terno
ant habet pstatz
spūsanch

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

clxii

habent potestatem tristi hyeremitatis exquisita stella psalterii christi qui est. / Sanctificetur / Cui tristi humanitas est sanctasanctorum. sui Cui brosium exquisita venit sanctas in totam dei ecclesiam / Quinto modis virginis habent potestatem exquisita stella psalterii tristi sic Nomen tuum / Nomen eius divinum amatissimi virginem sanctificamus et glorificamus / et super omnem creaturae potestatem sublimavit sui Albertum et richard

Quia ergo sacerdotes istam=
potestatem habent a xpisto angelo=
rum illum eminentem est / Domino=
rum / sequit q̄ sacerdotes si
pza xpi tos mortales obligat
omni mente dicere laudare / et
ꝓdicare / psalterium / cum enim
sint apli et xpi discipuli
successores et imitatores eius=
simi / quibus dns mandauit Ma
theo xxi. hoc gerere exemplum
potest igit̄ predicti hoc psal
terium accepta quantacunq; modo
dñi sibi saluti mō angelicum iste
ant quilibet excellentie sacerdotij
singulatim opa quecūq; ordinat̄

Clxiii

ad decem dei mādata ſanctiſ-
ſimo mō ꝓfitēda / et ſic īſpe-
tiali ſacerdotes habent quin-
quaginta emmēnas ſuperſtib
ſtēnales ꝓ quibꝫ merito lau
dare debent ſacerdotes ſpon-
ſum et ſponſum ⁊ ꝑſalterij =
quīquagena ¶ Sequiſ ⁊ ānt
quīq; ſacerdotum emmēne
ſubſtēnales id eſt ⁊ ordine =
adſubſtēnas ¶ Sexta excellē
na ſacerdotum que eſt ꝑmae-
ordine adſtantes angelos =
ſeraphim // cherubim // tronos // do
minaciones // virtutes // potestates

principata / archangelos / et an-
gelos (hij em omes angeli et
s maxiam habeant potestatem
et nobilitatem inter creaturas
sedm dionisium / non tamē ha
bent potestas aliquam supra
christi naturam / quam sacer
dos habet qm est ~~creator~~ sm
bernard' et hugonem qm cre-
ator angelor creaturis / propt
ea angeli omes tenēt et ve-
nerant tamq̄ deum sinum /
quod sacerdos xpē effingit per
missa Misterium teste Grego
Unde ptheologali dignitate

clxiiii

dire nunq Alberto et alijs sūis
doctoribus q omēs sancti angē
li simul sūpt nunq ūictis eorūz
donis naturalibus non sūt tan
tum in infinitūz / ꝑtum est o-
pꝰ sacrosanctum sacerdotum-
q est dñus jesus christꝰ sm tras
substantiatōez / O res mirabilis
/ O res gloſa / O res ī estimabilis
/ Si videre nrūz angelum nū
tum aut duos nil plusos et
cum illis loqui // quid quesō ēt
efficere pōtez angelorum re-
gem / qui est verus homo et
verus deꝰ Unde sm Richard

si omnes angelorum legiones cum
tota xpiani populi potentia ad tuam
custodiam descenderet non tan
tum esset cum numerosum / ꝑhiz
est ministrum ibi venire verum
deum per sacerdotis ministe-
rium (propter ablatio-
nem omisse est omnium dap
num ꝑ ablatam virtutem an
gelorum ꝓpter (haec enim
excellentiam habent sacerdo
tes a virgine maria per p
rium fontem telicium qui est
Christus · / Illam quia maria
habuit dnm sanctum regem

clxv

angelos vere hujusmodi
Ideo sacerdotes omnes co
sortes et sodales eidem ha
bent dnm sequi// angelos
omn dnm et principes sui
maximus in sanctis/O igr
sacerdotes omnes attendite
gl̃am videte// quid ꝑtium
et quale habetis ꝓmium
et psalterium xpi laudate-
diate et ꝑdicate/ Quem
admodum// quidem iste
Thomas archidiaconus ingor-
mania fuerat/ propte
rea meruit a domino vii

gine hanc gratiam hic vt possit angelos bonos et malos videre ¶ Ad verum estimandum quali uno est nescio optima excellens sacerdotium que est substantialis secundum mitram ordine ad sanctos antique lege // tam naturalis quam scripte ¶ Unde ibi excellentes Ade. enoch. et noe. abraham. ysaac. et iacob. ioseph moyses. aaron. iosue. gedeon. samuelis. dauid. nathan. heli. et elizei ¶ Magna eius et mirabilia fecerunt hij

clxvi

antique legis predicti / Sed
illi dederunt ymbram / sacer-
dotes vero lucem / Illi mide-
runt figuram secundum bti
Augustinum / hi sacerdotes
novi testamenti veritatem /
Illi prodigia et monstra fe-
cerunt migrea in reperibus
et quatuor elementis ar a-
lijs super celestibus / hi sm Am
brosium · sacerdos sunt admi-
randum supra vpoz ora
admiranda / Quid dicam
amplius · Illi unum apheta
uerunt / hi tres sunt ba-
ptiste sm / Illi habuerunt

videre. hic ~~arbacem~~ actorem
legis facere rem manda/ Sed
quid dicam de Johane baptista
quo inter natos mulierum ne
mo maior surrexit/ Ad'ue
nio est in meritis q̄ de po
tentia loquar Johannes sint
tristi pręcu. lucerna/ amicus/
vox et testis/ q̄ tu o pater dos
sum hieronimus ex tristi ipius
progenitor Johannes digito
filium dei demonstrauit et
ipm baptizauit 2 sanctam
trinitatem vidit. Sed pater
dos eiusdem dni Jesum co
rendo sint et sanctam trinita
tem in christo amicitiam ad-

clxvii

nuthing mūdo distribuit sm
Crisostimus / Vide ergo ofice
dos tuam dignitatem / longe
em omnis est facere miraculum
q̄ demonstrāe aut videre /
Si ergo Johannes baptista ex
hor tantum laudat // quid de
te o sacerdos dicet / Tibi dico
doctor sanct testimonio q̄ si
habet tibi dari potestas mundo
principatus // Apostolatus et pro
phetas non tantum habes //
quantum mos
est omnibus lapide uno / Et
si omnes hominum rum vni
versis suis signis mirabilia erdia
essent potius et a te facta / no

non tanta ibi essent ꝑtinij
est extra missā Cimmimio
et ꝑ habens dare aut face-
re habere videre et audire
illorum quatenus quatum ha
bet per sacerdotalem digni
tatem sui Albertum de tan
to quanto tristis est omnia mi-
hi ꝓpter eam Exquo vide-
re poteſt ꝑtim hanimy de
mida auferā ꝑ mei celebra-
tum poteſt Et hoc habeſ
exēnida fonte virginis Maie
qui est benedicta Olam exma
riā benedictione promeit be
nedicta dei in omnipotentis

clxvm

ecclie mistr sm Anselmuz /
landa igit² et benedic et p
dica psalteriuz marie protm
li obligatõe / Erat et quidaz
pontifex hispanie magis
ter ontheologia et doctor in
optrop ánze semper portabat
et psedimbat / defezedo izo
nia vniz pulcherrimuz et
maxim manuale psalteriuz
ut sic victos vulgares per
exemplum traheret ad diuz
seruitiuz // Quod et factuz est
Octana sacerdotiu excel
lenaa que est tertia substa
nalis / sumit² inordine ad

rnſti apl̄oꝝ euāgeliſtaꝝ et ad
diſcipulos dn̄i hȳ em̄ dno ha
buerūt // ꝓma nempe fuer
diſcipuli et apli dn̄i ſ̄m te
ſta dn̄i ſūt ſacerdotes facti ſic
ꝙ de matrone eſſentali apl'atꝰ
nil' euangeliſti nisi eſt ꝓtas
ſacerdotaliꝝ X udi ergo. Tā
ta eſt dignitas ſacerdotis ꝛ
ꝓtas ꝙ ſi h̄z̄et tibi data mi
ſa ꝓtas uſtoz ſemp̄ ſacer
dono remoto // aut ꝙ ſemper
videres eos nil' audires p̄
fetes ſine ꝙ dares eoz po
testatem nil' remoueres q̄ubiſ
cūq̄ uelles admittim tunm

clxix

//Non tantum hrēs patēram
//ner tm̄ fortem ꝯtum hēs
mrēdolem pīatem ¶ Cm̄ xpi
omēs tm̄ sms sit sm̄ dñi
et discipli //et tu eor magist
magistrum et dnm̄ prem̄
et deum sm̄ Anselmus con
treas · O magna laus · Om
ra potestas ¶ Si multum
gauderes videre petrum
aut paulum //et bene vel
les romam ire/ nt eos vide
res quid dicam de to qm̄=
maiorem hīs īfinitis m̄
pmia habes teneš et fruš
illi per mūdum predicue

vñt et ipm baptizauerūt/ sc̄i
ti mūdi creatorem creas et
mūdo cōmat/ teste Richard'
Videre ergo liquide pote
ꝑ manum sanat nim nō cele
brat et possit/ Et qr hanc
habet potestat externa fonte
psalteri virginis marie q̄ est
T. Cum maria virgo sim Al
bert' demonstrauit et reti
lit mūdo ar suppositum v̄
bum dei incarnatum qd̄ apl̄i
postea viderūt/ demonstrauit
et mūdo retulerūt// Tu vero
ipm demōstras et refers/ et
ne dum suppositas verum et

clxx

sinpozitum generas Jauda
ergo et benedic et predica/ O
sacerdos ois psalterium vgis
marie/ exquo habes tam mag
nificu Sciat et quidam or-
dinis predicatoz inlothoringia semper insignionis fie p-
dicauit Propterea mortem ha-
buit pciosissimam vt magis
quideret repleta gaudijs ma-
rie vgines esse sancta et pudica
Ph onoziens michis maxim de
notonijs in ozte relinquens
exemplum expzessa vgis
marie et sanctoz angelo
Sona sacerdotum excellena

que est quarta substancialis si
militer ordine admirtos
martires et confessores // exqui
to fonte christiane gratie // que
tanta est et admirabilis //
tamq; gloria q; si tri ostendat
dos christi hzec a deo
impetrete victor martirium
paciendi et tollerandi tormen
ta / Atq; enim confessorum
dim hzec inte petentem quam
vmilis habuerunt meritis fa
mulis. vt stephanq. laurencius. dionisius // Et sic alijs
sanctis gratiarum / Et veluti
Nicolaus. Remigius. Antho

clxvi

aliq z sr de alijs ꝙfessoribus/
non tantum hꝛēs potestatem
ꝑfectum habeꝭ per sacerdotalē
ꝓtatem Immo ampliꝰ dicimꝰ
Qꝫ ꝓtatem hꝛēs semper con-
time videndi omeꝭ omar-
tꝛeꝭ· ꝙfessoꝛeꝭ/ et audiendi
ac ꝑnitꝭ habēdi cum potestate
ꝙmandi aut affꝛēdi eoꝝ pos-
se ambꝫ velleꝭ q̄ maximuꝰ
est/ non tantum hꝛēs ꝓtatē
Cum per illoꝝ potestatē hꝛēs
dignitatem sibi creaturaꝝ mit-
tas// ꝫ per istam optineꝭ fa
cultatem super eum et am
deꝫ et homo est/ O ꝙ libeter

velles videre stephan̄m / nl'an-
drie / sen hz̄ pīntem Quinto
q̄ libenter obtineres vnam
de reliquijs sancti Nicolai nl'
lanzen̄j adeo vt q̄ ipse maxi-
ma donare optares // et cer-
te per omnem amissam plg
hns ānbj habes ¶ Cui sim fil
gēnuz obtines emm in quo
oīa / et per quem oīa / Exqo
patet ḡsitum malum fuis
s amīcā amissum tollis ¶ Me
rito igit̄ laudare / bn̄dicere /
et predicare / debes / psalterium
v̄ginis ornare ¶ Cui a maria
mulierē bn̄issima mulierum

clxvii

her omia habes // quia tui
enibq Olim Albto magno
teste Ottazia vgo mulierum
regina contulit toto mundo
dei dona bissima // et signa
ter illis qui vitum christi sint
professi // ut sint emle presbi
teri / Et in idem redit. Rich
ardus et bona memoria fra
ter vgt hor / Sacerdotes
nunqm ne tuemamini gra
ti Quemadmodum sent
quidam / Demum impickar
dia / qui semper hor diebz
et portabat ac predimbat
in omni sermone Cui cum

quidam magni Magistri se-
mel cum interrogarem / nr
nunq̃ esset magister mithea-
logia / et peritq̃ in oi scientia
semper de psalterio mariæ
predicaret / Cumq̃ illū ~~ui~~
uidit // Et ipi nr oi die to
mediu panem et bibitu
de melioꝛ. et induamur
semper / ut q̃ter eisdem
uestimētis et eadem domo
scq̃z de alijs q̃ciderit q
ma sit necessaria / Et ille
s nom uerecamur semper
tomedere z bibere zt non
uerebat ega pdicare semp

clxxiii

illud / exquo habeam panem
et potum vite / vestimētum
glē z palaciū glorie / Sicut
fusi sit et qui
Oemma sacerdotū excellēna q̄
est q̄nta subsmadlis / simil in
ordine adrchiepos et virgines / Et
est tanta // q si q̄s hzet victor
religiosorum puta sancti dñi
n thome cantuarij franciscū bndh
bernardi benedictū augustū plātq
salue sacerdote · vel etiam tur
tarum virginum mundi pu
tabatheme · barbare mpsule
z sc de aliis / Etiam non q̄nt
ginibz ut de Magdalena vel
elisabeth helena / et sc de alijs

pro ut prediximus eorum lege
de Deo habet unusquisque tantas
potestates quantum ipse presbyter
talem. Cum autem presbyter est
subdeo et omnia creatura
sibi angelus. Sed presbyteratus potestas est super deum
hominem ut ita loquar. Sancto
do spiritu aliter ut voluerit
etenim omnium eum ponendo
et mundo et donando quibusque optimerit. Hi super
omnes habent sanctos semper mundi et audiendi aut tenuisse optinendi victos sanctos re
ligiosumque christianos omnibus
omnino illas sanctas et spiri

c lxxiiii

dñi nel dauidi ꝓtatem ꝑsonã
alijs dñis ꝑsonis equalem
haberes nunq̃ sacerdotem ꝓpha-
tem excellentis bonauenture et
etiam thome // Tu enim vt
sacerdos habes potestatem
supra gubernatores / ꝓphe-
tarum et glorificatorum cor-
Cum quanto eis maior est tan
to illis ꝓnorem habes po
testatis Vide ergo / O sacerdos
si quem velles ꝓphetam potentia
katherine aut dñi / quan
tum malum esset hoc ꝛnuncia-
re mundo Agnosce igitur
quanto dignitas est collata

et quantum malum fuit
quādo te et ecclia missam p̄-
prias nūq̄ celebrare possis
laudate / ergo et b̄nedicite dñ
p̄dicate psallentes gr̄as=
marie / O vniūsi presbiteri
q̄ hanc potēciā habetis
a maria v̄gine / ex fonte ista
q̄ est benedictus. Cleste=
ens anselmus / per bene=
dictum marie filium spō=
sum v̄ginum atq̄ exem=
plar nūtat religionum
uēit benedictio nū totam
dei ecclia sup̄ omnes pres=
biteros cristi singulariss

clxxv

ministros // per quos alij
benedicit² // 2 bñdcta dona
dei ofert² / Quedimte ergo
hor psalterij 2 dimte / Si-
mit et quidam epūs i an-
glia hor faciebat et omes
milites presbiteroz unū psal
terij glose Virginis omnie
diebus / ea pauperib⁹ distri-
buebat / et pr adbuc mul
tum Virginez unusq⁹ attē
debat / pariq⁹ modo / O vos
venerabiles dñi Jesu mysti sa
cerdotes // hab quinq⁹ excellen-
cius habetis exercitū psalterij
Quam sextum habetis exper-

to fonte ꝓfiteri nisi ibi
Adueniat regnum tuum
Nam regnum dei sm Aug
est regnum angelor qd'm
tm sacerdotib⁹ est datum
Septimus ꝙ̄ habetur in
septimo fonte nisi ibi fiat
voluntas tua/ Voluntas enim
dei sm Ambrosium/ ꝑmit
tit sint mantiqua lege
Sed nūc nobiliori modo
m sacerdotib⁹ ē in Noua=
lege Octauus ꝙ̄ habe
tur in octauo fonte ibi/ Si
cut michi/ Apli enim dei sm
Aug sūt etiam quor ꝓfec

clxxvi

sacerdotibꝰ est collata. Ita
nam ꝙdam vrbem excellentem
ex nobili fonte ibi. Et mira
teste eñ hyeronimo. Sancti
martires et confessores fuerũt
terra dei culta et arata sñs
simꝰ ihesum eccliꝰ pfes=
sum christi principis summi
ñi sacerdotum. Cuius spi
ritu tra agri ac vinea
et horum cristꝰ est colonꝰ
et agricola. Decimaꝫ habe
tis indeno fonte cristi ibi
panem enim quotidianum
Ruotmanꝰ sñs Richardus
Virginꝰ sancte et religiosi

tantum petit panem nrm
quotidianum // tota contem-
netes mundi vana nichil
eni habetes sit ois possidē-
tes per summum sacerdotem
nrm qui simil est hostia
et sacerdos presbiteris istam
donans potestatem ut sui et
alios panem offerant quoti-
dianum // id est sup substā-
talem et divinum · hec aut
quidē ordinat addetem iuni-
tos principales (Septem mo
rales et tres theologicales
Et sic quilibet sacerdos istis
quidē habet respectu qui
quagintam excellentias ut nic

c lxxvii

rito prothanthi excellentissi de
beant dicere et portare seni
dam quinquagenas christi et
etam predicte nie sup̃ nichos
minentes effinat̃ migrati s
qtempserint oratila tamsa
tam nra et glosa per que
tanta obtinuerint pulegia

Sequit̃ quinq; eminentes sa
cerdotum terne quinquagene

Vnudecima sacerdotum e
minens que est antedetalis
sanit̃ inordine admizani
la//que facta sit my entia
tanta em̃ est eoz potes//q hec

potēriam // nel pro se nel pro
alijs quibuscūq // sanedi nm
vanila tanta et talia // quām
et qualia sint facta mis et
fient / non esset tanta potestas
quāta est potas dimissima sa
cerdotum / Unde mortuos sus-
citare / cecos illuminare / leu le
prosos mundare / et demones
fugare / loqui omnis linguis
scis desimilibg / non est tantus
ꝑtium est missam celebrare /
Sic nec una stella tanta est
sicut celum / O nis q̄ ois lan-
dabilis / O dignitatem estima
bilem / O pstatem incomparem //
Sed nir hor / audi thomam

clxxviii

Albertinus. bonauentura cete
rosq; doctores emlie sños / Cete
qua miracula alia facta sūt
in ista creatiā // ℔ miraculuz
hoz miraculoz fit in creatiā
deo coniuncta inseparata (Prop=
terea exhoꝛtans inuitatem habz
supza alia miracula. sm̄z ric
hard' // Quid ergo dicis mor
tuos suscitare / aut ꝯphetize
uel aliquam scam hz̄e sine ptm
tem fruendi ista nl' alijs alijs
gratis optas hz̄e Nam mai
us hijs emolumentum habes // et plus
ista uitia potes et uales sm̄z
Ambros // Ex quo patet ꝯtra
est determinatum Nam auser-

re missam // p̄uare aut desiꝛ
tos sola missa omnia // laudate dñm
date vgit² / o sacerdotes domini
benedicite / postate et p̄dica
te psalterium v̄ginis marie
pro obligatōe z aquali rēm
pensatione Nam exaltato
v̄ginis marie // p̄mio / q̄ est
finicty · hanc habetis potē
nam finicty cū omnie v̄
ginis est finicty qui ester sm
Aug⁹ // Et idem finicty psal
terium omnibꝰ patratoꝛ est
miraculoꝝ sm basilium / p
dicate ergo necessanter hoꝛ
psalterium gl̄ose v̄ginis

clxxix

mane / Erant et quidam Ca
nonici qui diuinum nisi dicebant
brabancia semper sentiebat
propterea grauem habuit in
firmitatem et apoplexiam pal
terij omne vigilias / quarij ni
mirum missarum Et signatim
nizatus fuit pestilentes et febri
tatis / aut etiam nutierest i
pnezpeio et etiam dolozes
denuz sustinetes

Vodecima sacerdotum e
Omnicna que est ~~ante~~
antidetalis sunt mozdme ad
statum pzincipatus iuzisdicti
onis ecclesiastice Olam tota

cxvij

est her sacerdotalis dignitas
q̄ omnibus presidente cathe p̄
latos ut prios. Abbatum
archidiaconos plebanorum
et pontificum simul sūptę
non possūt equipari tante
ptātis. Oritur ner primus
fons omagno flumine ul' ma
ri sm Albert' // Q̄ uniuersalis
ptas presbiteratus est maior
q̄ ptas papatus est tantum
quia sacerdos hz ptatem sup̄
corpus dni verum q̄ papa ut
papa z alij pontifices iquā
tum hmoi no habent ptā
tem nisi sup̄ corpus dni mysti

Clxxx

nium est omnig perfectione
ꝑ totpg xpisti verum/ Et hꝰ
ꝓdictis Thome/ Oqniatum
velles videre summus pontifi
ces/ Et esse videdo sacerdotes
magis quidem ꝑ audendo pa
pam vt papa est ꝓnoso ab
eo sacerdotio per intellectuz
Quid ergo inquit hugo os
cerdos pōtificatum ambis/ Cer
te dignitas tua sacerdotalis
ponor est ꝑ pontificatg/ m=
s quia pontifices similis sit
pontifices a sacerdotes/ O er
go presbiteri omnes// videte
mones vram// Attendite-

quaso qñe et quantuz vos deꝫ
amat, qui sic vos sublimat
et eleuat ꝑ omnia ꝙgnꝫ
sponsum vram et animam in
tasto suo sensu qui est/ Ven
tus Ola in vtero marie vir
ginis. teste hayymone est tasta
forthidinis et ois ꝓfectus// ex=
quo manifesto sequitur ꝙ entia
vilissie ꝓfectus habet abundãna
Finit et entie sponsus exta
li thalamo e mira modo pro=
gressus Laudate ergo et be
dicite potentie a ꝑdicate psalte
rium ꝙginis marie/ velut
ille magnum ꝓdicatorum

clxxvi

Alberti magni/ qui auuen-
tute hoc promisit et pdixit
Obhoc suam Missam et pon-
tificatum per marias obtinu-
it ¶ Redemina sacerdotij
eminena/ que est a tredam-
lus sup omnem ordine adpfectos
seculares et humanam fortitu
dinem ¶ Tanta enim et amira-
bilis est pfas ycta/ O dni sa-
cerdotes q excedit alexandri
potenaz. Iulij pfectum/ octa-
uiani patrem. Arthuri au-
dinam et probitatem/ Caro
li magni ostenaz et ytutem
ymmo et victoz dominaco-

rum mūdi familiarem et
ꝑ mille milia forent mūdi
maiores iste / nit meita laus
honor et gl̄a amplig vobis
debeat? // q̄ dñs seruilazibg
non em̄ fuit digni vos vi-
dere nec vos alloqui nec
vos semm̄ hīte ¶ Sicut lep-
rus orem est digna regem
hīe seu videre. ſm̄ Rabam̄
Sed qui tale dignitatis mi
sa ¶ Certe qm̄ ille habent
potestatem super terrenas
diuitias et hom̄m corpora
// vos vos habetis ſm̄ Richard'
potestatem supra alias et sup̄

totum ymmdum / Nam est
prest ombaptismo, mpenitem
na et nichis mmethe alijs
Que patrintas yza longessm
Thomas est dignior q̄ marma
lus / propterea vos tong mm
di estis doctores et rectores
ac pastores sm Aug⁹ et Al
bertus / Debezent ergo vos
honorare Sed multitudo
yrm dm et neq̄ vos illos
timere aut honorare / Sed
multitudo yrm sm ntemp
nens dignitatem. hen hen
teste hyronimo de gradu-i

nuſeram ſeruitutez Nam qui
debuerūt eſſe pozes aſpice
teſ retro / facti ſūt poſteriozes
C per amplū habetur ꝓlatez
ſūmam ſupza ompatozem
omſinitiz et papam vniu
ſoz / hoc eſt ſupza dūm Je
ſum xpm ſm ꝑtrum de
palude / Timeatiſ nidigne
celebraze formidate etiam no
celebrando tantum miudum
priaze deo / hanc ꝓlatez
optinetiſ ꝓmaziaz ymagiz
nitentio taſtro ſuo / qui eſt.
Tuu. quod eſt pronomen

C lxxxiii

possessiuum Nam vt ait o
dilio dimatensis verba eadē
sūt Anselm. Maria victor
dnantium est dna possessio
oīs bonor tam dinor q̄ ce
lestium q̄ terrenor esse sub
ea / Cuius hz ad mitum eum
m quo oīa per quem oīa
et eque oīa Clandate igit
benedicte / et portate / ar pre
dicte psultissimi virginis ma
rie / Cuiem admodū sent
quidam glosis finter de or
dine fratrū minor. Juxta
tpa sancti fracisci in alema

nisi / Cum tantum sint hinc-
tum hoc pdicto q amicis pu
tabant eum esse quasi unus
de maiis aplis adtermas di
nissum / Quantadcna sac-
dotum eminens que est ante
dēlatus sint² ni ordine ad
sancta dei que sit ni cellis
ut sint mox dni sepulcrum
dum / rozaria / cellia / biblia
et pictor ffiqme / aqua
benedicta / et hmoi / Tanta est
cui sacerdotalis dignitas q
ista ora transcedit / Quam
am hoc animata mirando-
nabilia / ffi sacerdos est ali-
quata mundialiq / Insuper

c lxxxiiii

nunq dñi sciat ministrum mori
sed sacerdos sanct illum esse
Ubi sepulchrum dñi habuit
ministrum mortuum et solum
semel h sacerdos hz illum
primum et septies / Et misit
her nucta in die nudinq con
buzet / h pñs sacerdotalis
etnuz manebit sm Albt
et thomam / Consequet ista
non habent sanctitatez nec
potestatz ecclie nisi sicut signa
h sacerdos hz pñtez supernа
turalem miheretem qui est
pñs mzarteris sm thomaz
per potest homo mdeum /

O nere gl'a nizabilis/ O ptas
incomparabilis et heu heu
iam pene oppressa a nimicis
et exempta/ Propterea O
vniuersi presbiteri attendite
preeopaziam p nram ex-
cellēnam tam magnam
tamq nimiam/ quam
habetis per mariam xpm
exoriente xpo nostro qui est
ihesus Nam quamam asse
rete anxio in quodam ser-
mone nizia est Mater-
dñi ihesu qui est sanctus-
sanctor/ Inde veneranda
christi sacerdotes quia sint
xpi christi oper et creatoris

Cxxxv

sm quasi creatorem potestatz
optinet supem Missa xpi
ti sanctor sm. / vñ et Ambro
sius / Magna dignitas sac
dotalis per quam Missa
in ecclia pficit sacramenta
ea propter laudate bñdicti
te deferte et pdicte psalte
rium vginis Marie, et assi
due celebrate / ne mundum
puctus dictum tanta sanctitate predicte mis. Sanctus
et quidam epus qui ne diu
predicabat in Tussia vetum
omnes pdicantes in sua dioce
si togebat ad hoc predicandu
Cui virgo Maria semel ifesto

quodam pulsu matutinis predictis
assistit / benedictus sibi tonsure
tum ostilo / applin audientem
aquo celesti inspiratione ar
riganit q nullq aliquis de
illis tantum apparuit hoy
alicubi vidit nit audiuit
Quid dicam sacerdotum
eminentia que gl'am est antede
talis / sunt in ordine ad gl'am
gl'am Tanta enim et tam ce
lebris est sacerdotum gl'a q
excellit beat gl'am a multis
bus enim habent dei visiones
et fruitiones et apparitiones
ß non dant admittunt / mer

C lxxxvi

fanit abstras descendere ad
lum Insuper bñ habent se
passime addenm / ꝙ sacerdos
actiē / Crititer bñtudo stōz est
attedetalis / qre est opus ap
zenm / ꝙ opꝫ sacerdotiz est
sibstnale et dnale ymo
sacerdos teste anselmo et al
berto regem btōz ꝓdnit et
gl'am eoz sanit / quem sti
tremit adozant et pene
rant / Cui ymo vt sanctis
sima dicunt omnia / Ipa
opus sacerdotum tamꝙ fili
um sinum ꝓprium adozat ut
deum C Et sanit opus ꝟgis

virginis marie est deus et homo est et presbiter ordo est deus et homo / O deus meus / quid cogitabas cum tantam miserabilem potestatem sacerdoti conferre volebas / Cui enim apostolorum dicit Augustinus tantas tibi potestates / ut sint quasi dii mihi / dicam quantas sed quandam potestatem / propterea / O vos sacerdotes quidquid quantiscumque iferitis damnum / si cum possitis non celebratis / quam enim deus vobis exhibuit signum aliquod sitire sed / si officium quem multis prestare digne /

clxxxvii

Et hanc potentiam habetis a maria virgine per sinum castz quitum est cristus Olam cristo timo inquiete christy maiesti tuis quichonis gloze bris con fert ut deum videat et in so finiat pnati a gloria dine maiestatis nuq; desinet ¶ Cui cristy intime sacerdotibz quichonies offert nisi tramen tis digne ministrandis ¶ Lau date ergo. benedicite pon tifices. et predicate psalterium virginis marie. ex quo habe tis unum tam mirabilis po tentie ¶ Quoniam si habere

tis mundos tot aureos quot sit
arene maris / et progenaris
actione vi die illos deo offere
tis / nequaq̃ digne satis fa
cerets quimo si quenas tong
mundi et labores m̃ pro bis
deferrets assidue usq ad fi
nem mundi / non equale deo
donarets / vel cm̃ omnibus
isti vel opa alia darent
pro bis quitatem tristim sanedi
et q̃nis christus non fiat
a vobis sm̃ esse tñsubstãna
le (Anna tristy est enthisem
tonersionis tñsubstantialis sm̃
Thomam et Albtum (Silr

Clxxxviii

ꝑuis non habeatis potestatẽ
maiorem mihi quam dictis ꝙ
quidem ex tellencijs ꝙ substan
tia uel ꝙ meritis habetis ꝙ
maiorem impotentia aliqua
uel ꝙ effimia (ꝓdeuntes er
go adlaude ꝑsone ꝺñe ma
rie ꝑsalterium cū exquisi
tam habetis potestatem/ Erat
et diuum ꝙ lombardia qui
dam hezemita sacerdos de
uotissimus· semper intus
ad se uenientibꝫ hoc ꝓdicebat
ꝓpterea Diabolus plurimi
dens plurima tentamenta ꝓ
biapposuit eidem plagis mi

tis enim et visionibus horribilissimis turbando et perterrēdo/ cellulam suam ingressus medo // Sed illa virginem mariam Ihesum amatē apparuit ei virgo maria defezens in manu psalterium qui demones effugauit/ et maria virgo gratia facta hezemitam sanauit/ cellam eius multa melioziem habzene spatium ostendit/ Psalmi etiam quo iste excellentie nomen in psalteio tenet/ Illam primam de istis excellēntiam habent in primo psalterii tristi ibi // Da nobis

Clxxvii

hadie · Quoniam sm Augustī
dina potestas ꝑ ꝙ sint mira
cula dedit sacerdotibꝫ ꝓtatem
per quam miraculoꝝ oīm
fiat examinum ¶ Sedam aut
excellēciam habēt exsecrando
tastro ibi Dimitte nobis de
bita nra ¶ Alam per eccle
ꝓtatem sm Ambrosium que
est exsecrandono ꝑta ꝙmittī
tur a deo ¶ Tertiam aut ex
cellenciam habent exterio=
tastro ibi ¶ Finit et nos di
mittimꝰ debitoribus oīm ¶
Quoniam sanctitas ecclie

que per tritatem et per dei
sacramēta sunt dimittere a
liis debita. Apter finalem pi
etatem sui anselmus. Quan-
tam aut habent extrinsi q̄rto
tastro. ibi. Et ne nos īducas
⁊ temptatōz. Nam basilius
dicit q̄ tentatio ꝑtas maxias
habet temptacōes que per
trisi sacerdotum effugant²
et purgant². Quantam ha-
bent exquisito trisi tastro. ibi
Sed libera nos a malo. Sādm
eum Augu. liberans a malo
dat celestium bonoz adeptoz
per sacerdotum administratoz
Iste autem quinq; excellentie or

dinant ad septem dona spūs
sancti · et tres partes penite
ne // Et sit quilibet sacerdos =
habet hic quinquaginta emi
nentias // vt merito debeat di
cere tertiam quinquagenam
et per consequens totum ma
nē psalterium / propter bona
inenarrabilia exinde susceptā

De nobis modis meditandi
pro forma et modi orandi
psalterium gl̄osissime ꝑ gimus
narie · qui sint revelati b̄to
Dnio ꝑ ordinis ꝓdicatoꝝ
In particulari cui pro ut be
tissimo Dnicus dudum ha

ex dñi iesu reuelatione / p̃mus
dicere debes q̃nquagenarius
ordine adtristi t̃minatos / v-
bi pro libro habebis ymagi
marie ẏginis a capite usq;
ad pedes singulis membris
et potentijs ac ordinatim vnum
dicendo / Ave maria aut plura
puta venerando caput illiq; d̃
filio dei sapiq; fuit pro te t̃mina
tum // Oculis q̃q; eius / Olfactibus
q̃q eius adorauerũt / labijs
q̃ue ipius osculata fuit / Auri-
bq; ipius audierũt / brachijs
q̃ue ipius fuit amplexata // Ubi-
ribq; ipius lactauerũt // Corde
q̃q ipius amauit // Ventri q̃ua

cxn

ipm gemit // gemibg que dnm
adozaneznt Et pedibg qm
ipm pze te pozmneznt // pariq
nia fanes de nristi gnpde // poz-
tatione // vsitatde elizabeth // na
tiuitate // nrnunasione // adozade
pzesentade // fuga megipthm
et sr de alijs // vbi pauulus
qesus vnterbzachia manus
erit liben tug // Et membra ip
sius et poteas erit quasi di
uinitatis folia Nam ymagies
sm doctoz sanctoz et ecclie
sanctanieg sunt fidelium libz
ut inquit · haymo damasce
nus atq ambzosia deo habe
atur ymago marie vginis

pulra / Qñ turpis ymago / tes-
te. Maxime / Qui est vera yma-
go marie · sed falsa / cum ipa ma-
ria sit tota pulcritudinis dei
mis et amoris sigma ardna //
iuxta illud Cantico mis tota
pulra es amica mea et macu-
la non est mte · sm hyeronimum
et debet her ymago tpi oō pro
re corpali pura sed mundatum
est per ydeam in mente muse ef
fictis formalis / exemplaris /
et finalis in sanctissima trinitate
sm doctrinam bñssimi thome
Et pro ut tota trinitas vita p
essentiaz // potentiam
est in ea equalitez quantum

est exparte deitatis / et non ex
parte operis sm gregorium Au
gust' et bernard' In hac tamen
imagine trinitas est multaliter
s ydeam marie virginis eternaz
que est et met deq· sm thomaz
qm ipa vel trinitate bntissa maia
est valius et verius infinitum q̄
s ipa· sm thomam / qz ibi est sm
divinum esse // qd' est infinitum sm
August' et pertalem modum·
id est manone deitatis cum ydeis
maria virgo intali est imagine·
sedm totam suam vitam natiaz
gr̄am et gl̄am realissime veris-
sime et principalissime manone
esse sm ydealis et divalis // qd'

est maius mirabilium sui altis
et ingressibilium / q̄ esse apud
creatum quod quisquis dixerit
maria semper quasi sit stulte
in tali ymagine / no pinna re-
perta sed dna · sui Dionisius
et Apollonius Et hic est modus
sanctas ymagines veneradi
et colendi signanter dei mitis-
sa christi / qui no eodem totius
est omnia ymagine Quisquis in
talibus ymaginibus credere de-
bet diuam mariam ibi te in-
dese / te audire / te quoq; ama-
re et te adorandum quoniam /
si manone creatrice / si manone
trinitatis beatifice / quia sit

C xcvii

oīa / et qnia oīa et p qnam
oīa / teste paulo / Et mqua si
mq moneñ et mmmq · sm
eñdem apl̄m / Et hoc mō nt
dñs Jesus revelaut quidaz
deuoto poterit veniri in bre
u adamazem et timorem p
festum telestiz / Qm sit telesta
semper erit pēna / Ordm
vero quinquagenam dicet in
ordine ad dnm Jesum cristiz
passum · / vbi pro libro habe
bis christi ymagines p pul
chram / Qnia pulcra placet
teste pho / Templa veō displi
cent / Dicet ergo omnibus dm
Jesu avulsis p te mmm ano
avulsis

maria / fronti vulnerate / omnibus
flentibus / et naribus mundantibus / ore
a cato potato / genis pcussis / au-
ribus tractis // barbe detracte / col-
lo colaphizato // tergori flagella-
to / manibusq; et pedibus / ar late
tri vulnerat̄is / corp̄is de alijs mēb̄ris
potenc̄ijs et membris diminuc̄is
pro te omnes passis miliber-
rimi / dne maria / poterisq; to-
tam eiq passionem virtute a-
tena vsq; ad sepultura[m] aptādo
singula membra dñi redemp-
toris ad singula quoq; mitali
progressu pcessa / Et quoniam
dns q̄ est totus idem totus //
et qui fuit in passione et qui
nunc est in celo ar qui te regit

et nūcta gubernat totū mundū
ille mentali est ymagine // Dicen
sēdo hūanā pīnam // ꝑ dīnam
sēm ꝑsonam / que equaliter
est vbiq; sm anselmū ꝯtinē
exp̄sionē suscipiēdo maiꝰ ut
ūna est eq potens / sapiens
pulcher · dicite loquēdo ūi-
Orinit mtle / Insuper nationē
ydee nīsi hūanitatis / tota ch̄ri
hūanitas ꝓfundissime · Veritissime
et ꝓmūdissime ūndem est ēm
esse ideale qđ est mundi ihū
tum teste ꝛ lugustino · ꝙ esse ne
atum natūale Itaq; dicen de
bes mhūi ymaginibꝫ hūi in
tellectum adꝛeꝛpalem ymagīs

pnam sed adhydealem pnam
lem et dinam credenda fiam esse
q qualem ymaginē videt ex-
tra omne tpo corpali se mate-
ali talem cristy hz studiez ad
intra fiy esse ydeale et dinale
qlem quemadq mundi figura seu
ymago hz misantissima idim
diali trinitate veritissimaz fiy
formam atq ay ea misimam
hz pulchritudiez detoris et no
bilitatis / Atq ay hoc ymagiez
christi ampiez aut maze mi-
gime tamē cognoscim fidiq
latent her dei magnalia / Et
her est mo potissimū fiy the-
ologoz quare christi ymago

C xlv

est adoranda ad ozone ypdulie
aliorum sanctoz ymagynes di
lie adoranone ¶ Quozpterna ma
ter ecclia ymagines gnali vult
ppter deitatis qnitatem nit dicht
est ¶ Verum fateor q no vsita
tis hic modis in principio diffi
cilis nichilhisdem esse potezit
oztentq timpes fantasie alie
nis et in honeste mas fozte
ao nim dauid gladio debes am
putare et signo crucis te munire
re / Diabolq em sciens optimuz
sibi esse ppositi exercitium mi
mittet venena si potezit / Qui
aut perseueranerit usq ifinez
in breue repenet maximum

auxilium et adñicta bona pmo-
tiuum. Et hec singulariß est ra
quare sanctoz ymagines pin
uit xpiß ymago aut vgnißma
me sepiq ñi sanctiß fiit lenite
Quemadmodum nuy sanctissimo
thoma de aquino et plurimiß aliß
Tertiam ait quinquagenam di
ces ait dictum est ny ordine admis
ti resurrectionez astensionem glaz
et deitatem signanter per tom
tatonez ad dinaß pfectioneß
infinitaß que sūt sapiena. sna
bonitaß. veritaß. omsericordia.
iustina 2 sic de aliß. Et poteß
hec meditari insuncta eucharistia
Rñ ny ea est tota tuitiuitas vita

CXVI

anny xriste · | qpari etiam mō habebis dicere adsanctos tibi devotos et sanctas | signanter adangelum tuum aliquas salutationes | Sed dicetes Christus johes baptista · mer Dnus · mer sanctus mis mer angelus meus sint mihi | Quomodo ergo salutabo eos | mazie vginēs salutatōe | Audi mariam videntem ꝑmo · | qm offert ista duē tuntz | ꝑam honorando qꝛotalibꝫ sanctis qui magis voluit et amant exaltate ipsius dīgne eoꝝ honorem q̄ oppugnum | Qua prima sanctoꝝ glāe mazia · teste anselmo et bernardo scilicet beatissima vgo ma

via ratione laitatis et deitatis
ac ratione ydeay dicatum est
in oibz sanctis realiter qz si ipa
esset in eis tantummodo secm
gratiam formalem et non di-
nalem per amplius tibi dico
qd deq trinitas bta christus et oes
sancti sit ego maria non qm
dem substantiam sz qd ydeam
vt deq qm est ois qd ydeas
regnum in omibz. secm Aug
paulum exponentem qm habz
mse super excellenter vel
per gratiam et excellentiam
vt christz qm hz mse super
excelletem aut qd participem
et amorem vt omes sancti
deo maria reuelant qd verus

C xlvii

sine salutacõe angelica potest
attribui nulli nisi dicte ℟ di
uisimode Maria aut virgini ꝑ
uenit hec salutacõ qñ ꝓ sibstan
tiam et ꝑfectionem / Et hec ex
dicto bñssimi Thome sumit o=
rigines

Attendas igitur diligẽter q̃ in
ꝯctis artibus nisi in anima
nostis / passionis / resurrectio=
nis / et certitus debes inpetere
medicinam tuam q̃ infinitam
aut velut vnum mundum in
finitum sed q̃lib infinitep
uerbi nisa / Christi incarnacõ
est tota in te amãdo. in te vidẽ
do / in potestate quam debes

tuere / nisi tua quam debes
venerari et nisi tua ad te q̄
debes aspirare / q̄ essent mihi
creatrix natiales nisi tu et te ces
si crearet / qui te amarent / si
derent suam potentiam et pre
sentiam // et se donaret tibi qua
tum possent non tantum fa
cerent tibi ex hiis quicq̄ // quantus
factum est tibi ex tuis ex tua
tione / Sed tui hoc. / Certe vano
re detentus misisti / et visi in
tatis gra tuis ex amore tuo / ar
visitatis sapiene eius et prime
ar potene et bonitatis que fue
rit infinita. infinitate super
natiali que est maior quatiq

C xcviii

nfinitate prie natiali ſcdm. ba
ſiliu et Criſoſtomu/ Quo pe
rato/ deuote ſic mſtru amabi
et maziam vgine timebiſ et
honozabiſ/ q maxie ſanctiſ
ſimam tnitatem// qe oia fe
cit ſecit// et qz te lyer cōfert
ymaginib eam dicta/ Sitq
modo qonas onfinitatem in
natuitate nrsi passione. rſur
rectione et ſic de aliis ¶ Et qd
eſt ſingulare/ cum ſtabis coraz
ymaginib ſanctiſſimis christi
et marie vginis debes cogitare
q ibi eſt tnitas beata et nr
tus cum maria/ qui te vident
ſubomnib ymaginib/ et audiūt

silvanis bq et amant silvestre
et loquunt tibi silvestre ymagines
artificiale / sed sedm esse eiq vide-
ale vel divinale trinitatis sanctis-
sime actu primus // Tantaq est
potestas ay visu hor auditu m
tellectu amore / ac vit beatissim
revelavit mariam q si ibi esset
mundi finis qm tota potestate
videret / amaret / intelligeret
ac gustaret. non tantum faceret
tibi. quantum fit tibi a representa-
to per talem ymaginem ma
nente trinitatis sanctissime ibi
dem primus et ora nobilissime
sm basilium inse habetis veri
us q s hzet ea mse ipis // Sima
esse hor divinale est m tractatum

C xvii

et xpe deq ſm Thomam et Au
guſtinum Ideo extedit omes ny
ſi[illegible]nitatem creatam in infini
tum. ſm Gregor nazanzenum
Ideo tot tam talibq ymaginibq
que exdna ordinate entie ſm
ſanctor patrum ac angelorum
ſpeciali ordinatõe ytra crea
turas alias ſenſibles ſpiritat
ſupna. debes te hẽre erga oi re
uerẽtia z timore. ny oi fide et
amore tamq ſi tes repſentate
dinales vbi eſſet ampzeſentia.
Cruia hec et illa ſm Auguſt
et Thomam adozat eadem ad
oratione. verum quilibet ſibi
mutlo formare deberet quaſi

tria Monasteria uel loca ymagines // Ibi eni quidam adhuc ano septuagesimoquinto uirens maria virgine dorthis= adsuperna trinitate adiuuāte uidit Ciuitatē // qua erat exauro et argēto/ubi sunt pa quinquagena pertinēta christi incarnatōis ymagia ¶ Erāt sunt exoī lapide pcioso quesint longe alcūs sita- in qua erat expressa serīda diuīe passionis quinquagena ¶ Tertia aūt gstabī exstellis clarissimis inquia videbatur ternaquinquagena singulariss̄ime disposita In omni uero ciuitate vidit totam tali

ciuiam · // sed diuersimode / finitq
amaxia distãna inter has ciuita
tes maltum et inter quemlibz
ciuitatem et aliaz sint scala pul
cherrima // vbi erant semper-
quiq; castra pulcherrima / et in
ter quilibet castra semper erat
decem gradus idibilis glorie
ita aut ciuium qpsalterij hymq vi
dezet / one dum in actualis ciui
tatum verum et mitibus spi
lis angelis plenis hoc psalteri =
um singularissime diuotebat
Dictumq; est ei q debezet illaz
schandeze schalam qualibet die
niquelibz gradu vnum Aue =
amaria dicendo // vt sic vsum hzet

adeclesha remedi contemplando
sm q dicit Paulq / Nra quer-
mao m celis est / Et hūc mo
dum vel similem sancta seues
tenuit katherina Augustinus
docuit hyeronimq manifeste q
pressit sanctusq Ambrosius
ut refert Richardq de sancto m-
toze hac sta vtebat2 qtemplande
plerisq multoz sic fecerūt
Qđ si non vales sic facere / po-
ne tibi mcle tres ciuitates aut
Monasteria quas nosas my nūi
do / et eas ibidem adorna per
ymaginem sm dictas ciuita-
tes tres prehabitas distincte
in locis ponendo quinquage-

CVI

nas vel mihi vitam et manc
ut melius facere valebis / Que
ad modum denotissimi viri et
militares fecerunt et faciunt ut Al
berti narrat / Ner hoc grauat
cum hoies naturaliter ymagi
nari habeat de mundo et reb
mundanis et de amicitia et hu-
modi cum gaudio / Quare deq
multo magis potest fieri quod
qtemplantes / cum infilibus hoc
soleat facere / Propterea deus
nobis voluit dare diuina subsi-
gnis sensibilibus sicut Dionisius
et paulus Invisibilia per ea que
facta sunt intellecta conspiciuntur
Imo teste pho impossibile est

nos intelligere sine fantasmate
Et dionisius dicit Impossibile
est nobis lucere diuinum radium
nisi varietate sacrorum velami-
num circumdatum Ob hoc deus
factus est homo ut dicit hugo
Et sacramenta tecta nobis sint
data sub sensibili figura sedm
Ambrosium Et quare in tolo pe
nem valeas scindere / saltem in
cortice tua / et in cortice tuo Cum
tales discretos oportet Altaria
quadam spirituali protestione
celsa / altarium omnium sanctos
Et hoc est finaliter et prosimpli
citer apertius Tollite ornatum
et modestiam affert devotionem

CC II

Scinit legi de quadam mulie
re ome maria psalte ome die vgis
Aliter ꝓ̄ dñi potest psalteri
um vel persantos letanie / ꝓ
dicēdo. Ste sohēs baptista ora p
nobis / et ꝓgea dicēdo omm
Ave maria et sic de alijs /
Amplig per ōtrios sic dicendo
Ave maria · supple regina
humilitatis vel spei aut fidei
et sic de alijs Orteig in ordie
adviua sic dicēdo mēte Ave
maria / ꝛremedium cōi supe
bam aīl' luxuriaz aut ꝛ widiaz
et sic de ꝑcīis omibg Et tali
modo possit aliqus medita

sua pñm · et signanter que se
rit mi illa die · et de illis max
ime ꝯtineri vt quasdam sit de
uotissimos orare ꝙgnanti ꝯmu
nis quilibet poterit hoc ꝯ or
dine ad sua affina orare / pu
ta si est mundinis valebit me
ditari sub ꝙno Aue maria ali
quid de ista missa sit dicendo me
te Aue maria regina disce
nonis mi missis Aue maria re
gina mudinor / vel pro mu
lieribꝫ Aue maria mater se
ñidictis et mihi filiorum
vel nipcdiamtibꝫ Aue maria
Angria pcediamtum ꝛ liber

et doctrix / vel in laborantibus
Ave maria gubernatrix laborā
tium. / Gratia plena dñs tecum
usq; ad finem / Et sic quilibz hor
per orando poteit cognitare iuste
dentibus que debet fieri illa die
/ Quia maria est regina oim ema
nuy teste Alberto qdeo p oī nego
cio est imploranda teste bernar
do / Et sanctissimam oratiōnē
rem sit orantem psalterium / Et
ita nūdq non impediet oran
tem. si vacabit modo tamē pri
ores sit seruiores / Iher sit dā
brevissime de infinitis quo ad
modum orandi. meditandi et
~~complendi~~ contemplandi

psalterium virginis / Unctio aut
dotebit ampliora psalteß marie
virginis s voluerunt hanc tene
re sanctam quam / Dñs tenuit
et revelavit ¶ Propterea o sem
per ultoris et ornatrix virginis
ampte hor psalterium coprehe
dens duas oratorum virginas
sm s luchmm / Que sit duo e
vangelium communissima et
dignissima ei ecclesie cum sig
nis magnis pdicanda Martí
lio // Ampte mur hor velut
lapides preciosos ad domum dei
edificandam / Et psal'm / Et velu
ti lapides vasa dñi sancta in
templo salomonis quilibet
denom deo offerunt sanctissima

Ibidem iiii / Et post arma io-
sue Gedeonis Samsonis Dauid
dis. Iosie et Machabeox adte
redas mihi hmq vanitatos ꝓ
phanas

Incipit ep̃la fratris alani de
rupe ordinis fr̃m ꝑdicatoꝝ
sacre pagine professoris / Ad ꝑ-
dilectum dñm Iacobum Carth
domq legis omatie ꝯpe zzostath
de psalterio glose ꝑginis omatie
Et ꝙ non sint quezeda signa
singulaia de illo psalterij hmq
mundo / quem temporibq istis
ꝑpa bñssima dei gr̃itrix maria
desponsare dignata est Amulo
ꝙrigneis crinibq mitro sup̃ modiq
sanctum

Sic audite verbum dei et mis-
sodite ut prīs ōipotētis ver-
bum in angelos gl̄a videatis
pro merede. Carissime dñe et
pr̄ christo dño ꝓdicante et mira
cula peragēte cum ꝓdigij sathā
be et pharisei hoc dicebant
principe demoniorū
est demonia / Et alij tempta-
tes signum de celi querebant
abeo Mathei xij / Sed audia-
tur quesō ꝑ terribilissime mun-
di salvator eos reducat dicens
Giano her pzaria et adulte
ra. signum querit et signum
non dabit ei nisi signum Jone
Prophete / Sicut enim Jonas fuit

CT V

in ventre teti tribꝰ diebꝰ et tri-
bus noctibꝰ. sic erit filius hoīs
in corde terre. Sed non sic ani-
ma Marthe signum requisivit
sed fide ꝑstanti ꝑ celestali
claritate diuinali sua ꝑfulgen-
tem in hac ꝓba ꝓrupit di-
cens. beatꝰ uter qui te portā-
uit et ubera que suxisti. Cui
dns approbādo xpi fidem ita
ꝓdixit. Quinimmo beati qui
audiūt uerbum dei. et custodiūt
illud. Quod quidem ūbum est
ꝑfectum uirginis marie. qua
teste Anselmo ait. Summum dei
uerbum est caro factum. Atque

tale ꝓbium ſm tres dies et noc
tes id eſt tres q̄quagenas eſt
diſtinctum / et abeoden ꝓbo ſem
piterno mandatum eſt hoc ꝓ
bium euangelium oī creature
predicari Marci ꝓbo predicte
euāgelium oī creature / Cui mor
tale ꝓbium idem ꝓbium
ꝓbium ſibi ſugit dicens / Cui cre
dident / Qui ꝑ me ꝓbis euange
lium ſalutis erit / qui vero non
crediderit condempnabit / Certi
ant eſt euangelia ſcia crisi
eſſe dīcam oratoriem Mathei
et annuatoēz dīcam / Luce ꝓo
Ogitur ꝑpendat omnis ꝙ bo
num et ꝙ hoc idium eſt audire
credere et cuſtodire ac dare

her duo euangelioꝝ epystola
milia mutuoꝝ mihi omnipo
Qꝛnzsus videant singuli q̄ pi
nilosum est heptmudo de ipis
dubitare ut sgna quezeze/nz
sint due bases fidamiem et
regule ac ramie noui testam
ti in quib⁹ error pazug tum-
q̄ ompuspijs magno erit in
fine ; ꝑmo tli et mihi / Qnia
dato mio in quemēti ompzm
apyss multa gtingit in fine
et baslig / Extreme nisidelita
tis sgnum hesitare est de p
mis fidei fidamietis / et ysi
dezus refert / Sicut enim
inspectaꝝ pistapijs semper in
medusonibus enabit sic ob

ertanis nisi fundamentis fidei lō-
gius adoriemēris mathematicis et
~~latinis~~ latinis deviabit. Quot
et si hec duo ecclesiastica sic
fidei sūt fidamentum / regula
ethice et politica. Quidquid si
hec fuerit omiserit pplexum angelica-
erūt omitto et gl'a ar politica
minora / Abst / Sed sicut plus
valent centum et quinquaginta
angeli vel stelle / aut hostes vl'
paradisi. vel scientie aut gramatice vl'
artes. seu mentia vel Monasteria. seu religiones / vel diei aut
libri / sicut de singulis / sic omnium

tantum horum · sic plus valēt
centum et quingenta · pater·
nr· · et hec maria q̄ horum
tantum vnum / Ver est adeo
ingens quin magis vellet cen
tum et quinquaginta poena
ant maxas in redditibq uel ves
timenta et victorias · / q̄ dehijs
vnum tantum hz denarium
/ ut libri declarant · / experien
sensus et artes vbiq; pdicāt
/ Ea propter maxime tum his
omnibq adsensum perspectis
dijs videat manifeste / Ver
tas // dignitas / et fructus psalte
rij dicz cristi et omnie vgis
sponse epythalamioz (Quid

mq̃ opus est de his quere-
re signa aut de loco uel de
persona seu de tpõ ut hec
sint reuelata. ut hoc
uerus pateat audite euan-
gelium et ratione prius ca
tholica (Dicam ergo hec o ami-
ssime fili queredo a me
m persona signa ministra-
tis et dubietatis non dubia
mdica (Qua pter quinde-
cim stellis radiãtibꝫ luce ca
tholice et matrialis ueritatis
et angelice salutatõe ostẽdat
hoc sic q̃ nulli debet dep̃ti
tertio vgini ꝑ gratie querez̃
signa aut etiam despecto

CC VIII

ipius nouello matre quis
est qualis uel qualis et quo.
et quando maria vgo cum
desponsauerit et prechmj=
psalterium suum mandame-
nt q̃nis her sint ondubie
vba maxie significs qfitmata
Gaths dicit Augustinq in
mich est si cognicio de sñs
aut omnis dei sñs aliquid
grãli. singularia aut cognos-
renda merito dicimus vm
ipsum creatorj // Et idem est
hzoninq in Epli / Et tenere
Gi honestius est. si fidelius / si=
dotius athoma personarum
singularium aut dinarum

indagare nolo. nec confessionem
recusans et penam. sine fructu
requiras. Cora eum sit amor
vacuo. quiter sit timenda. sed si
gnalia nequaq̃ indagando.
Suffinat ergo scire vsta de p
sona illa. adhuc viuente si
gnali quousq; dies hoc am
plius manifestet insingulari
Prima ergo stella ostendens
signa hec non esse inquirenda
est exinde materiali fm qd' qui
libet estimare debet de alijs
quod de se vellet alijs esti
mari. Et patimodo oia fm
est arbitrandum fm thomas
Nulli amor vellet se estimari

cc lv

ab aliis delictis nel delictator/
Ergo nier debet de aliqua her
estimare alias mittit pe ma=
ledictionis primando cont nus
matiale. sm Augustē/ Et tm
gitur ibi.. Ame.. quasi sine pe.
maledictionis ouius matialis
Ord'a cui stalla est dine pote
tie estensiua et miserordie
declaratiua.. et sapiene ex=
positiua. que oia mgine
maria sm bernard' clarissime
sit mpleta. qua maria/ Cd
ergo. Any deq fatere her pre-
dicta nem potest. nel nō sit
/nel hanc miserordiam ecclie

sine tantum indigenti fauere
nequit quod abpt nam sit
ōipotens summe sapiens et
pater omnipotencie // Tercia
autem stella est gre dei mise-
dictia · quia gra / Exquo sit
motium exorit' Non omnis
est credenda natiza quam gra
Quilibet autem credit se es-
se filium talium patrum · qz
ubi hoc dictum est // Multo er-
go magis sit dna credenda
quando audiunt: sm bti
Gregorium // Quarta vero stel-
la est legalium librorz plena
attestia · / quia plena // Omniđ

CC ℔

Moses in quinq; libris penthe-
tum. Ubi tantum omnia et le-
gum auctor fere demonstrat
probare nitit. ista significat et
predicit. Aut nunc filij istra
hel in veteri testamento signa
siue miracula poterunt adeo
disputem de arcta nunc nocc
de paradiso de creatore mundi et
sic de alijs. Minime teste
Gregorio nazanzeno cum in-
quit tam plena est diuine be-
nitatis prouidencia ut credi
possit. sine aut non possit
et prouidencia quia non est
minor si tuit ludicia eius

dei abissus omnia. Quinta ve-
stella est dñe orabilitatis et dña-
nonis. Si enī nr angrimetas
Johānes. quis sathyn credi-
dit sn famulo. uel regis aut
pron. Quer inquirit uel inues-
tigare audet omnia narra
nonis quata magis. credi
debet dei predicatoribg et p-
nonibg. Sexus est enī ntimi
nis lex manifestatis regie qm
regula uilipedit edicta aut
reprehedit et reprehedere ma
chinat2 her olle. Sexta stel
la est singularis huane gdicis
cōsideratiua. qua. Septima

CC xl

Non enī nit arguit. Augustī
Alexandriē est ad esse ꝓpīe nīz
videt. si ꝑsona per quam ve-
nit nel ꝑ quā ignozet // Cum er-
go videam hec oracula esse
sanctissima et nobisscum pe-
pendamq eoꝝ opa admtm
deuotionis ꝑ magnifim. qua
te ꝓmme ezit hec deuotē
si ignozemq per quem hec
fuit deuotio reuelata // Si enī
inquit crisostome pulchzam
et regiam hzēs uestem. nīr
ꝙm deuotionq eo ꝙ tibi =
quando. cuiq quibus. et quo
modo facta est uestiq ista

nempe negabis te esse quia no
sis nisi quis quidem te in tali
terra natum fuisse. Septa
queo stella est dñe de benedic-
tionis promulgatrix. qz lun-
dñi // Certus enim es quisquis
hic dubitas. q sine hesitatoes
credis somnis aut animis tui
puta dicentibus omnia. C
Alias quereret politia humana
fidelitas a veritas. Quid ergo
Numquid minor est aut om-
nipotentior dei lingua lignis
animalium. Caveant tales ne
illi sint quibus pphet dicat
ve. qui dicitis malum bonum
. et bonum malum. Et nit quemus

CC xii

tingnm te r·ententem poetaz
audi | Oūq̄d inqnit Olegabis
libzum te hꝛe pulcherrimum
s auctozem eiq ignozancziß
imy vezitatez vbi habeaß re
tuuy· | et si desint noīa auctoz
q̄deo tales sm̄ ꝓhm̄ sic hestim
tes poetas amant amidem
ꝑ substāciam et laudem rei
ꝑ ꝓpiq oratiam ꝓponetes sm̄
czemigmm̄ pq ꝓponeda· | et
post ponēdo· przeponeda· sic
hen ordineq pernerteda r·ezuz
| Ortuua stella est dīnalis est os
tennomis et relationis deiuu
tua· quia·tu· non sm̄ sensuz
ß sedm̄ fidem || fides eīm est

non apparēnium. sm Aplm
Cum ergo reuelatōes sint sub
fide et sint particulares i pos-
sibile est eas humana ratione
comprehendere nisi forte sua
cui humane quis philo-
philosophos Aristole attate, et
nequaq est singularium sed
communium. quo posteriora
insipiens ergo sume e velle
comphēdere rate quod sola
fide est apphēsibile / Et ny idq
vedit Gregorig. / quapta
sit i dmis hesitates quia mo-
dum reuelatois ignorant //
sūt tm thelamang qui
negant telphicos. romam

CC VIII

venisse rotam seruatu. qz ig
norant relpliberatum dum
ut nequid seruiuit ¶ deo ri
sisse a spōlatu sint certiū
tamē stolidus et ignarus
¶ Maria aūt stella est dine cle
mēte indumenta. quia mi mul
lieribus certum em est qz mag
dalena z alie mulieres magis
credule fuerūt q̄ thomas=
nil' apti qd extra xpm pa vi
dere meruerūt / thomas cre
quia diu credere distulit / ¶
Propterea pmū gmissimus
tulit sedm ysideruum. Ambro
et Gregorius ¶ Animuma dñi
est admō sibi / Quia videsti

me thoma credisti. bñ qui non
viderūt et crediderūt / pnde-
ant ergo hy hoc exemplo qui
mihi thoma non credit mi
videant et tangant mi eoz cō
fessionem / Sed gaudeat qui no
videndo. ꝑ credendo diuinā po-
tēnam non artatam mer li-
mitatam magnificant / Cir
ch tales repugnātes fuit vehe-
m tabulg. de quo ysaias narrat
q mihi sūma fame et sit labo-
ret / adhibitis tonam eo mes
epulatum sm / nil sumere-
volunt / sitia agitatq / qua-
pistozem a pincernam dubita
uit // sicq miserē mozte obiit

CC xliii

Gemma stella dñe benedictio-
nis habñdanter diffusiua. qua
et benedictus. / Quia magis ergo
es hesitans aspice dñm Jesum
christum. et vide totam vitam
xpi ac miracula / Quid mgr
dicam tibi Ysone scribe et pha
risei recta deprauabant at
tribuentes arti magice. sm Aug
quitantum enim ut discipuli
eig mirth hijs attemptis abnet
retrorsum. Johannis. sexto. pau
lo ante illo quiete my eum credi
dere / Si ergo tantus non est
credity / non mirum si aliqua
famulo xpi credet qua non
est suus maior dño suo. nec

aplius maior eo qui missit illum. Propterea non est dubium manifestare hunc dnm Jesu nostrum et matrem Virginem familium, cum talia mira bilia per eos verissime sunt revelata. Si enim tanta mirabilia dum evangelium non credunt multo amplius quesumus de eo dicerent non crederent, nisi maior virtus adhiberet huic xpo dno. Non sunt ergo tales qui magis credit discipulo xpi magistro et huic xpo dno. Quod est signum cum genti pervenerit. Hinc Genetz Undecima stella est dine hunc

CC XV

tſimonis declaratiua. qua
finitq; Et oīone finitq; may-
ing fint miſtris. ꝙſaye hęze
mie ꝑphetazim et ſic de aliꝭ
Rm tamen milepēdebāt et
dictꝭ et factꝭ my tuitim nt
gramſſimam mozrem pate-
rent / Et rezte non puto eaz
nn talia ſint reuelata hiſtma
rozem foze bonum eſſe rgt
ſm confeſſozem eſſe / et non
tum vſus martizem exiſtere
Si ergo illi ſit ꝑzeti mitto am-
plꝰ ꝑzmezet ſi ſtatet ꝓzay-
tea ſtmlnt Mathei xij Nolī-
te ꝑtzeze Margaritas ante por-
cos / Non ergo ſtmq; talez ſi

nit quidam / de quo narrat
Darius Frigeß. q̄ in bello fortis
simo / suo curtio equo op
timo q̄ militem q̄ntato dili
genꝫ equo reppint. q̄ nes
cit q̄n sint siꝫ statim ab
armatiß interijt ¶ Decima
ma stella est dñe gratiß
plenissß germinatiua. qua
Ventriß ¶ Quiß enī dubitat
xpi apl̄oß. Martyreß. cōfes
soreß. et ꝑginesß maxiōß fi
isse filioß ventriß ꝑgnalis
mitis mitonie ꝑmogenite suy
dñi Jesu xpi / Sed quid
hec mihi facta fuerit mihi
subtiliati. exultanti. mirare

CC XVI

tu. tribulat nupciis ꝑnume
ris. cum paulo ny nostrum
frequēter reputatq; sit tam
q̄ purgamēta et peripsima
mundi / teste paulo (propter
rectu sum q̄ non minus vi
ctes faceret tali s enim ag
nosceret q̄ nr̄is factum est
Dres enī oriali sit. hen. et
iam nūc tames regnat nō
valenti latrare sm̄ Gregor
liet possit murmurare prop
tea. dns ait / Nolite sm̄ dare
canibg et paula inquit /
videte quomodo cante am
buletis / Cum ergo recte sim
de dignitate et vtute pfitor

epithalamiorum/ quid quezē
dum est quesp. designas no
nellis marie sponse nisi sit
forte fuerunq stolidi. sicut ro
manq quidam/ de quo sue
tonius ait q̄ noluit venera
ri Cesarem Julium nisi rem
esset an de bono et malo ma
trimonia ortum habēt/ sicq;
rōtumax in quatuor partes
est sectus non timitāde stulti
tie pretium aliis reliquit
exemplum sui interitus ter
rore ¶ Ternadenna stellaest
dine bonitatis dei prudē
tius sentete custodia/ Ama.

CC XVII

Tm Quumq; em̄ est mihijs
dubitans dic michi si lapi
des preciosi aut aurum seu
monilia velles per vias mani
feste deportare Certe quumq;
talis essem sim Gregorius depre
dari desiderares et sedm̄ fil
gentium plusq; fatuq; forem̄ mor
tem tibi promitādo mīnimes
Cum igit talis sit mūdi
di hmoi fictum inuidorūq; et
detractorum ac susurronum
cumulum quotidiu sibi floret
si tanta misteria sacre Quam
aut vana gl̄a extolleret deo
dnt scripturis landa portem
et landa mauigantem nt

mquit / Augn et magrig. sed niz
pruenerit adportum. et durz
nim habuerit triumphum / A
lio enam nio mundi emy nio
lestarēt diabolq magis pturba
rēt / raro per milieres hor
sientes ipm magis mfestarēt /
et mūda p dona gratia frange
ret exdictis Ambrosij // Qrapte
rea sancti omes sanctu dei sere
tu hmoi hmoi usq ad mor
tem pluerūt mpfectilatz ꝙmis
in grāli ea pdiarēt [Finit
de beatissimo. finitio. Incip
et clarissimo. finitio et pene
odq alijs ita legimq mirum
est ergo hor inquirere / p per

CC xlviii

omes sanctos apparuisse dicitur esse publicum fore. Satis est si mihi unius quisque aut septem horas certissime spatium non ergo hec singularia inquirama ne sint diu quidam gallie / morte romani pristas licet non malignose // sed cognitionis diuitis curiositate // ubique cuncta fore volens / quapropter amplius capitalem quo curiositate meam sententiam ut dicunt Vale // Alioqui te ne quiescas quia plurima super sensum hominis ostensa sit tibi // Et alibi quidam. Secretum meum

mihi deo Aptius paulo ante
bat. Audiui arcana verba que
nō licet homī loqui. Quarta
decima stella est salutationis
deifice promissa. quia. Jesus.
Vere cū salvator mūdi est a
mādus singulis. tamq̄ cū
tercia bonorū patronator. sm
polysemū ejus misticone // Et q̄d
ergo si quem scias de tuo salua
tore / quicunq̄ ex hijs dubig
es / quomodo ex dictis sit rela
tiones / otiones hypostases //
persone a se de alijs // Vel si
norat aptius audiuit grauter
humanuel sua illuiatōnis / Et sic de

CC xlix

singulis xpi q̄ apibz minꝰtꝛis
oīone tꝛi debes ꝑ deo mihi ꝛre
dere aut ꝑcere uel amare
Abꝑt Q̄tꝛ ergo mihi ꝑsaltꝛiꝫ
uiaꝛie dignꝰ pꝛepedas uel
tatem sanctitatem et sinuꝫ
non debes ꝑ mesnas omēs xpi
ministꝛas mihi honoꝛare
dicere uel amare ¶ Alias tꝛi
meo q̄ talis qualibz erat sanc
illi qui honoꝛant haꝛes pꝛop
ter ꝓfessionē ¶ et no eōtꝛa
ut ait Senec ¶ Et sanct quidaꝫ
qui Q̄ligabatꝛem tꝛiamum nō
honoꝛabant nisi enim in im
pali dignitate uidissent ¶
uit ait. sensuꝫ ¶ quos uicta

nit mutator / Quia vestimē-
ta sūt ppter homēs et nō e
contra ¶ Quīntadecima stel
la est dīne pnticiēs tāmē-
tua / qua tristā / Cui enī viz
pendima mediocriam esse v-
tilem negligima illam qua
mediocriam ygnorama / Aut cur
rosas spernima et fitricā / aut
gemmas vel omnella si vsor
maiores desiama / vt arguit
Hayino / Sic enam tuny her
vdeant sanctissima et fini
tiosissima si desaat tuy her
de pxeio sūt revelata / diem
nima sūt p oranda / aliab

CC XX

magis tolerem tales q̄di
uina oracula. ut ait. hyero
nimus in mſi ſli // Et ſl'es esse
mg eñidam diu ímalabia
qm medicinam ſumere re
nuſanit/qnia ſint de egipto
ſtulte ex loto ponderans o
dioſo odium medicine/ Cap
ímmedicatu. ut ꝓlinius. ſt
morte ꝓuida // her igit dixe
rim ut ꝓfatemur marie
virginis qſoluetes her nō tu
rem dubia // ſed ſoſtantiſſima
meam indemonstratione mea/ Qo
eñ anonus hor intepit. ut
in libro ſpm et de ſancta

mazia de oriato Jnibeda dor-
toze · britonum Jhibernazdo
sancta Dñi · et alijs ꝑ plu-
rimis sanctis · qui gla sin
gulaz sint hor psaltoio sub
linat / Sequibꝫ p ora dic-
re nimis esset laboriosum
Quis tpibꝫ hijs oibus per
hor dictum fiant omissis
diuisis orationibus et oratijs in
locis / Quapter nullus dic
et ꝓdico / bñ qui audiit vbuz
dei hor est psalterium vgis
marie / et beatozes sint qui
custodiit illud mete · voce
et ope · // Tales em sint filij =
uentris dñi nri // cum ens

CC xxi

to potabit. cum eo vbe-
by suauissimis sanctissime
tr̄initatis que sit my ps
one. cōmphēsione et fitu
one celestalis dep̄sentiaīs
ssm bt̄i Augustm Sint
ergo her O mrissime vrē pe
tīoē suffiēta Oēt amēmm
qm amatoza his sūt deq
et sanct // Quod si tapere
non potestis mey ideo mi-
dimuerit qd' alij fecerint
esse delira onēs / Si enī
nō videre. tor omīs potestis
aut dorsum. aīam aut per
mta que habetis seu ptinetis /

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

nel angelos // aut demonia
pītes // nō valet sequela p i
deo nō sint // q̄nia her non p
penditis sensibilibꝫ otiliꝰ (
q̄ta nullo pōtuis q̄sequēta nō
valet si her non intelligatis
q̄ deo non sint // ſi est stulti=
ſima mūdi fallacia attiden=
tis et ſm q̄d ad ſimplicitē
ſm q̄dm. Nichil ergo impos
teꝫ vīginis omacie est repug=
nans fidei nel rnisti aut vīgis
macie dignitati nel alicui ſa
luti // aut dīne potētie sen=
entie auctoritati (Quantūq
ergo dubioſius mihat mate=

CC XXVII

ria Noli hic male iudicare
ne iudicemberis / Noli etiam her
rondempnare / et non condemp
nabimini / In quo enim iudi
cio iudicaueritis iudicabimini / di
at dñs ¶ Et nescira eadem
qua nesi fuerits alijs vobis
reuelauer² et iudicijs et mira
tus ¶ Quapter audent² loquan
tur grauia psumptionis ac arro
gãne z superbie / et iudicie uel
infidelitatis est mihi iam dic
tis curiose etem z malitiose
hesitare ¶ Animaduerto si tuam
fantasiam quicumq; sit hesitas
alijs prodideris iam proxim

scandalisas et eum tentas/
ab illo scām mihor remouēdo
demonem/ aut pturbando
sine tarde sufficiēti/ Vnde ob
ligatus adsatisfactionem pro
scandalo malo exemplo et
turbatōe christi et matris vi-
ginis imprimis tuis// Vi
deant ergo pbi et meant
hmodi obtinctantes/ Ne mala
morte moriat. sm: basilius
qua impugnant vitam/ aut
offendant/ qua offidit ma-
rie virginis glam. sm ber
nard/ aut pturbet./ qua
perturbant proximos de

cc xviii

nonoiem ſm origine/ Ca
neautē ne terribilissimo de
midiano adiudicet² ſme mi
ſericordia · ſm Anſelmum ·
qua oracula ſumme dei de
mente impugnant et midia
do condemnat/ Nem enī a
qua putei eſt omnig ny valo
re · qua traht² a ſepzoso =
ſedm bīm Augustīm/ Ner
Miſſa eſt minor ſm nra/
qua celebrat² a formicario
Ner enam reliquie ſanctorū
omnig ſūt digne/ qua ferūt²
ab ebriosō ſm · fulgentium/ &
ergo videritis aliquas vde

otas / aut · pmoz̄es uel simpli
ces uirgie uirginis psalterium
pdiantur / non propter̄ est
ꝺemnandum · quoniam tam
tantoꝝ ozatoꝝ sm Augustꝰ
et Anselmum / non depẽdet
et dignitatiꝰ ozatiõ nl' pze
diatiꝰ ꝙ expietate et bonita
te ihesu sanctissime trinita
tis / Ad ꝯ quis ista non legit
nõ arguat deo nõ esse grata
qz talis lectio non valet ne
gatiue / ꝙ est fallacia atiden
tis et consequentis (lectio eni
ab auctore solum valet affirma
tiue (Quamuis libri sint m

CC xxviiii

nūi quos nūq̄ tales legit-
ner legere potuit (Vnū em
teste. Q̄uisimo deceī aut tri-
ginta libros legere potuit
quō ergo leget to mundi hmq
libraria tantis libris refertas
videant ergo ꝓbi sit hesitatos
qua ratione eadem qua hic
hesitant hesitare possent de
multis enim miraculis a deo
legedis (Quos ꝓmo ergo
sint Gregorius et Augs fuit
exīmgulari z sentetia opatōe
dei impetrate sanctis postmo-
dum abentia cōdita et mag-
nificata (Deq em mult teste

Ambros per pauros pinetre oia
adisti et per nudertos et igno
biles ac contemptibiles // pau
lo assezēte deuintere quecumq
mundi forma ⁊ propterā oportet
sim tomam etiam mtalibus
psonis priatis quilibet dina
reuelatō est fuerit / De hijs vō
excellentijs dignionis que ame
positis estimo q̄ vem aliqm
me pdicte scripserit / Qua
apter brenitatis tuā valete
mrissime pr̄ // et amarie ygne
amice / Et hijs vrbis vrōdite in
nila contra her hesitātiam =
vesp̄ finiuate · / et pr̄os mpal

CC XXV

teo virginis marie corrobate
Si eam sinceras katherine nil'o
lac. aut luxuare debent pl
uria. multo amplius salutem
orantes hoc psalterium Ame

Explicit epla fris Alani de
rupe ordinis fratrum predicatorum
sacre pagine professoris. de
psalterio virginis marie

Sequitur deinde exempla q̃
utile sit legere psalterium glo
riosissime virginis marie excerp
ta exhibeo/ centum et quinqua
ginta tabulatum. Magistri A
lani de rupe ordinis fratrum

predicatoz doctoris deuotiss
mi

Quidam deuota bñssime sp
ginj marie impsaltedio sno
semel inquodam festo magno
vginis marie rapti vezan
ter adspicia fuit // videbat
eam sibi q ex oi mundi parte =
voces audiebat tñbulissime
damnates · ymdictam · ymn
dictam · ymdictam · de habi
tantibz antiq post istas aut
voces tremebat q telestia tam
q flumina ignea ruebant
supza habitatoz // illuo pe
riebat horrj inmabilis multi

CC XXVI

tudo Atq; ad clamorem per
eũnum teter reperũt clama
re ad auxilium / Et subito
desuper adhuc nauis ma
sidrea stellis ornata celitus
multisq; albis alis vallata / et
per aera volitans / Et hec
mirando desuper terra fuit
Emitq; tante magnitudinis
q̃ omnium meam intrare po
tuissent / Quid ultra. Ibi erat
nebat quinquaginta de par
te alia / et quinquaginta
de parte alia. et quinqua gin
ta supra tectum qui eum vi
nis aquam insidebant / Et

tugrientes horribilissimum
quod aderat mendium / Atq
in capite nauis tamq patro
na residebat quedam dña
tam mirabilis q sint mira
bilē Qui sq dei ambiebat na
rium Quid plura. // Regina
hōibq confestantibq sic ait O
miseri filij hoīm. adme gsi
gite ne pnt in hoc diluuio
pereatis / Et erat dudum a
diluuio, unde prior est libe
ratus per salutatem angeli
cam // sic et nūc uenite ad
me per eandem salutatōz
Quid amplig. / Videbat q

CC xvii

primerſi qui hanc ſalutacionem
ampiebant habebant auxili
um veniebantq; columbe mi
diſſime que eos ad archam
deportabant ¶ Et beatiſſima
maria dominium magnum
in eſſe tong rotundatus / et in
vino dñe mebreationis eis
ſanebat ¶ Quarq; mādato her
dña angelis trium quinqua
genaz / qui incendium exhi
uebant / in monte altiſſimo
ambreniſſimo tempore edifica
verit ciuitatem omne mag
nitudinis cum turribq; quin
quaginta vbi oes ꝓſaltent

vgrnitis marie oratores fie
rit posit ut ꝑsuzehir abn
stanti medias qui nur pene
toty mundi ny ed stati denora
tur. Et ait benissimissima =
maria. Sinit nam nocere tē
temserit. omes indilimio =
perierit. Sic omes qui me
et psalteriuny amenny tentem =
nit temporibz oronissimis
proculdubio indilimio iste pi
bit. Et heu heu quis dicere
posset ꝗtum et quale finit
hor dilumium. Olen emy pn
to hiana lingua hor expny
posse. Nam ut breuius con
cludam tanq; alter ifernus

CC xxvii

videbat. Nullibiq; misericor-
dia apparebat nisi vbi mala
immolabat. Et hen/hen/quid
dicam // Nam persona q̃ her
vidit plumeos credit quide-
bnisset exoffico ad maiaz
confugere tali nupe diluuij
magis eam blasphemabat
et sic cum blasphemijs sins
turpissima oneste cum tali
diluuio adtartara descendebat
Plumeos autem vidit pmos
et mulieres simplices // qui
simplicitate sua ad maziam
cum psalteio sio diffugien
tes abea habebant benedicti

onem et p̄sumacionem Inter-
quos vidit quosdam enthiasi-
tas qui ad p̄mum gemus et
quosdam lamos/qui adsedm
qui eodem die sint omnes hic
pestilencialis // Enthesiastas qui-
dam dicu an tres. ꝙ cum blas-
phema mouebant² et sine
sacramentis Lama veo quic-
quid sex quos dicunt maxima
cum demonie detestabant
Et hoc est qđ dicit dns i euā
gelio Geremus sacras volū-
tatem dñi sui et non sant
plagis vapulabit multas
niestes veo
plagis vapu
labit panas
Hic diodenimo . q̄ propter

CC XLIX

vt assidue mee senre habeat
tempore iste psalmoso.
Virgo mater tui filio tuo
salutet psalterio

Quam vtile sit solum per
tare psalterium hic virgi
marie id est pathilogium

Fuit quidam aliquando
in regno rex. qui volens fa
miliam suam instruere ad o=
randum virginem omnium
portabat mizona sua cum
magnum pathilogium.
p tri rem orabat Quem in
dentes

vnnisi regem suum hor portant enfierent similiter / et qd' magis est illud post crabant

Exm de qd rege

Quid amplius // Gemel rex iste stupet ad nudiam dei debebat redemptas adornata infinita / Quomam rex iste vix vnq̄ bonum fecerat / sed mala infinita inbellis, nephas // blasphemias // superbia // gula et pr de alijs / Cumq̄ tota sua dares sentencia damnationis / omnia assuit / dicens hec ep eo aliquid bom / Et hic per rexit in medium illud ꝑ nr · qd rex iste portabat

CC XXV

ſ̄ non tñ ipm ~~marie omnia~~
~~res~~ dicebat ſtaq̄ miſtica ſit
poſita mala ſua · et depte alia
pñiloquium ſuum marie/Om
nia res/Subito facta ē equa
litas miſtera/Tūr demones
contra vīginem mariam fure
tes et blaſphēmates repent
partem ſuam ſtuteze velleḡ
rariare dicētes mariam tñſ
te feriſſe/illam equalitatem//
Quid plia·/Conſa maria=
adtegem ait/ēcce tibi impetū
ui afilio meo ſpter illud mo
dium quod feriſſeti michi/
ut redeat et adſtateam de
parte tua apponas/Quid nl

tra-ſtex in domo ſua anozhig
jacebat et adſepultuzam de
bebat mox eſſatiſi/ Cuiuroq
benedictum ſit tuictis viden
tibq ſuuſcepit et ait Obene
dictum ſit pſalteziuu vgiſ
marie per q ſuuy libezatq
a dampnatioe gehenne ſtaq
iuuictis emūdatq nedum
de cetero pſalteziuu marie
portauit veziuy eaam de-
notiſſime dixit Iſtud exem
pluy putat factuy finſſe
de quodam rege hiſpaniaz
tpe ſancti Dūci produtoiſ

Exemplum aliud
Quidam in pſalterio bte ma

CC XXXI

me virginis devotissimus
monachus post tpa longa
merito huius psalterii fuit -
napty adsuperna vbi vidit
tegem angelor misse gl'e
maiestatis huius respectu
fuit liber. vnq infinite mag
nitudinis in quo oīs scā ad
plenum fuit deprta Iste
ergo famulum marie vir-
ginis omnia petrinsis ad
filium obtinuit abeodem fi
lio nit legeret in tali libro
legit' igit'. et sdm duas fo-
lia plenitudinem sue halmit
plenissime / Cetp redeus ad
sepm

mizabat⁹ et si her vera esset
ytuq libros mihi et oia mitelli
git plenissime / Cum aliis
loquit⁹ monachis. et omes
superabat intantum ut pu
tarent eum demoniacum.
qui sūm demonium fint i
miais post modum et antea
viuendo dotēdo et predicā
do semper ut frequeng de
vgine semper ouazia // Qua
eū persequebant cum ma
la. ouerunt her donazia=
et post modum vogna sem
pitterna (Deuotissimum
Exemplum de
vtute psalterij

virginis marie. et de distinc
tione quinderim signorum
psalterii

Bartholameq quidam Co=
mes in ytalia. potēta vnijt
et ꝫquintalq famosissimus
fuit. qui ꝛemol ofessus beato
Dnīco ordinis fris ꝑdicatoꝝ
ibidem ꝑdicanti. Celebat em
tonsitez magnis vrbis et dor
tozilq. sonte radīnam vl'=
quadam curiositatem. qui
q applaudēter modo quo
quo iam fuerūt cōfessozes=
magnozum dnoz et prin=
cipum prodidor. de fore

facias suis ipm nimeme re-
prehendebat. cognouit se
nichil fisse bene confessum
Olam non consuerat dicere
aliis confessoribus/ nisi tantu
summam peccatorum suorum ut
multi nunc faciunt/ Beatus
em Dnus qui haut spem a-
lem gram adeo habebat
p eum sibi confitentium con-
scientias a pcm ora et eorum
gras cognoscebat sentiebat
a clarissime videbat d nia
bilia pcm ex eis cognita de
quibus antea nullam fere
bat cognam C hinc igit con-

cc xxviii

pūcto valde et penitēti
et bonum propositum ha
beti. huic dñe nō imposse
rūm pfecte posset ḡsticā
am suam examinare. nūq
it dicere quotidie psalte
rium vḡnis marie modo=
quo solebat magnis et no
biliba// Deinde ei vnus psal
terium centum et quinquagi
ta sḡnoz pariarum et xv.
gnoscz inter quaslibet dena
rias postoz sine tria scta
qd̄ idem est pro exemplari
iussit ut faceret sibi unum
pulchrum psalterium sine

vnum ꝑ̄ nr̄. aug grossa xv
ſgna eſſent ꝓnia. ſupeꝝ. que
habent legi ꝑ̄ nr̄/ Exqio
vnū vſu ꝑſalteriū dicēdo/
hꝛet totū vitū ſuū et
ꝓ̄ reuoluere. dei gr̄as be-
neficia recolere// xp̄i ī car-
nacionem. passionem. vi-
gl'as. et penas damnatoꝝ
meditꝝ et reogitare// Quīq
ꝓna primꝰ ſexti debebant esse
tolia. primꝰ debebat vaſſ
oloꝛuꝫ de pretiū ſignatas
eiq ꝓnia ꝓ̄. et totidē pe-
nas et miſerias. Septimꝰ
debebat eſſe pallidus. deſig-
nans mortē. tertiū' et

CC XXVIII

quinquaginta eius penala
Centum ribeum. designas
iudicium. tam parcialare
q̄ generale. et centum et
quinquaginta eq horribi-
lia. Quantum nigrum. de
signamus infernum. et eius
centum et quinquaginta ge
nerales penas. Quantum
aureum. designamus gl'am
padisi et eq centum et qui
quaginta. uel. l. grandia gau
dia infinita et indicibilia.
Alia aut quinq; pro sedo se
to erant. primum imago
crucifixi designamus christi

passionem tuam centum et l.
similiter eisdem nobis inde
veniētur ¶ Sexty ymagi=
nazie tuum christo. designas
christi incarnationes habētq
centum 2 quinquaginta gau=
dia virginis marie ¶ Decem
sunt anuli. designans despo
sationem marie virginis tui
dei qui ¶ Et per istam am
me devote tuum deo que ha
bet etiam totidem privilegia
Quantum sunt agni dei de
signans dei misericordias fi
endam sibi psalterium ma
rie virginis exantlet per te=

tum et quinquaginta modos
Centum sint lapis admo-
dum solus cum multis ma-
jis habens christi finem
admodum Vexamite. desig
nans centum et quinquagin
benedictiones que proveniet
bus ex christi clara visione et
signater ppalletibq hor ppal
tezium virginis marie In
tezio aut sexto erunt alia
quinq grossa signa admira
de significatis. Quorum sint
admodum pomi pulcher
rimi. designans centum et
quinquaginta finicty padi
si qui dabit ozantibus

ishid psalterium. Ordm sint
quoddam vtile vasm ad
modum alabastri in quo m-
tis erant stor rliquie. de
signans centum et quinqua-
ginta auxilia. que dabit sti
hugoi ozanthbg. Centum sint
ad modum dans designans
p danes mstm elongabit
atalibg. et danes telor cen
tum et quinquaginta mod
tum thesaurus telor illis re-
fezet. Quartum sint dena
rius. in quo sint nomie jesus
designans stam eucharistiam
tum qua decedent oratores

CCXXVII

psalterij v̄ginis marie ℭ
Quintum fiut quadratum
intus patinum admodum
alabastri factum designans
sacramenta ecclie quib⁹ ad
tingitur / Et in hijs fiut ce-
tum et quinquaginta bus-
ta. / Sin quidem hominis
potestas. multiplicatas per
decem dei mandata et totidē
merita et pmia. ut alibi dm
est expressius / Sic itaq; co
mes iste missa ānum tan
tum profert q̄ diabolum si
bi inuidentem et timitan
tem et eum singulare vo-

lentem nim ei iam resistere nō
vellezet · proiecto psalterio suo
adrollum diaboli spm admi-
tim sinum rapuuit / Quē
adterram deiciens z pedibus
tamilans damnatem et hor-
ribiliter illulantem / tim pro-
mitteret se amplius ei molesti-
rum si eum abire permitte-
ret sim adplatitum dimittens
mum ad eum redijt · / quidē
vgit prefatu / Tamen virtutem
glose virginis marie per quod
st diabolum attenerat tim
haberet quoddam castrum
pulcherrimum inhabitabile
mo propter demonia ibidē

inhabitancia et infinitas et
horribiles impetuas fuerint
sent ibidem in parietibz et
camezis per totum castrum
ppr nr sive prestigia omnia
depingi et pr demones more
solito de norte venientes
et horribiliter ululantes in
gredi decreto nullateng ausi
sit / Tandem ant dnam
nram rogarunt ut gaudium
aliquod celestiale sibi digna
ret ostendere / Et paulopost
cum devote orando psalterium
suum finem legeret vidit an
gelum dei demandz pnis
mum ppr nr exercitum et

quinquaginta lapibq̃ pre-
ciosis ampentem et in celum
cum gaudio magno defere-
tem / dabatq; illud bte vir-
gini. Oblexq; in manibus
eiq; illi centum et quinqua-
ginta lapides preferebant-
mistos lapidum preciosorum
exquibq; astruebat palati-
um vnum magnitudinis
infinite. Quod videns bar-
tholomeq; statim apud se
non iam vnum tantum di-
cere psalterium. sed multa
se q; in oratione et hymne tam
stando q; ambulando q; aliud
faciendo semper orabat // ut

CC XIX VIII

sic mecle plena gsht nezet pa
lacia // Post modum vero
dña nra ei apãrete et ei o
bitum sum dnãte deno
mine cum angxia et gaudio
decessit / Deo gracias

Incipit prohemium Magi
tri Adriani instructor psal
terij. sponsi et sponse Jesu cri
sti et gl'ose v̄ginis marie

Omni hor mare mãgnum et
spatosum unde sunt rep
tilia quor non est nũr absq
naufragio tũsire desiderat
psalterium v̄ginis marie ex

preclarissimis fidei orthodoxe
articulis modo tripharie mire
cōtextum dicunt. Nam in eo
sm. bernardum est de quod
expedit de quod delectat. &
propter primum in eo est salu-
tis utilitas. propter sm in eo
est vitiosis suauitas. et propter
tertium in eo est filij dei
maiestas et glose regimis ma-
nie grauitas. Her tria oculis
exhibuit ihesum q erat longe
positum. inhor mare magnum
descendit ut nos de ma-
nis fluctibq liberaret sicm glo-
sam ordinariam zacharie. Ho
factum est prope principium

humane redemptionis reparatio ad primum psalterii huius sextum ostendens mysterium magnae christum in ea carnatum Sedo idem filium pri ethnio dixit / Mittite me in mare et cessabit mare / quia propter me tempestas haec orta est. Sone primo. sedm ecclesiam ordinatam Cui factum est filium tonat humane infirmitatis principium sufficientissimum et qd terrestria suit vnuediata. miserunda spolia et ecclesia reintegrata. sm exhortationem in sno breuiloquio. quorum horum sententiam / sedm et primam /

terminus vero per glām / Circūp
et origo est oīs gre nizathme q
ad eiq sextum sentidum / cōmo-
rans acerbissimam dñi Jesu xpi
passionem / qua dnat² potesta
ti maris motum aūt fluctuū
eiq minigans / nūs / pertines
mmari sorthidiem eiq hartha
me .yr. / Terno hor sybnum pre-
missum pri consubstāciale sōm
sapiēte in excelsis aqio vnuth
granaz sit qp tedetes sanita
que aperiētes / Abacuck .ii. id
est sua glā vniūsa complens
sentidum ibidem glosam ordina
riam factum est mretribuēde

cc xl

shpendiorum principum iustissimum sonis infinite dulcedinis salutis t vitam Johannis quarto quo adortum hymnū psalterii terminū Hinquo meditatur mens et virginis marie eterna gla virginem mare hbo. at pal. vltō qui limine multus fui t psalmo sine quo non potest aliquis pertingere vitare. nec bonum opus. nec adportum eterne salutis pervenire. sedm Augustinum Igit per necessarium est mhor mare periculosa nauigantibus ut omnes adhor limen conuertant hpes eorum admia

ris stellam mihor psaltrio com-
mendatam vginem gl'osam.-
que merito maris stella dictam-
Vlam pmo mstia situ est altissa
per primum sextum t'amatone
mediate dei mater facta / Sdo
mo suo aspectu humilia per affli-
gentem sui filij passionem a-
maxissimam effta per sedm ser-
tum nobis exhibita Terno m
suo fulgore p'clarissima // ne-
naufragium sustineamq; instur-
tibus maris vtilissima // super
choros angelorum implorath-
bus t'auribus exaltata adter-
num sertum mgl'a / In qua ne-

CC pli

quia q̄ viri in memor ē in iēt
super quem queso non ḡsur
get lumē eiꝰ. Job xxv / Certe
omēs eam deuote in nomīes dis
fezētes habeās missu luminis
partipationes / Quia nō oī
sunt trās partipatēs est tria
minutas deuotionis ad eam
Quidam oiempe obstrize / qui
dam vero lunde. quidam de
nigr clarissime sūt ad eam ar
dētes / Aspiciant ergo pmo
ad eam ptōres / et inspiciēs
tium theophylo hūdētes tra per
tota tria vel penitēna ozātes
deuote / pmium festum exal
bentibq nosis gtextum / oī pie

tate et clemẽna vesertim / Aspiuant semido hanc stellam
nisti et prosiciẽtes cum basilio
magno paciẽciam mitibulacõibg habẽtes // offezẽtes secundum sertum rosis rubeis repletum // mistis passione rubicatum / sima paciẽcia de auratum ¶ Aspiuant et tertio perfecti laudantes cum angelis grauas actiones quotidie expliciẽtes ¶ Tertium sertum pratis flozẽtibg mirifice stipatum gestudẽtes hoc psalteziu
Qui quo tria sit p̃ maxie fidei
p̃dicta p̃cepta dei mitellectus facultatem excedentia su

ma fide obsequienda / et aquo-
libet fideli magna devocõe
tenenda / Ongit⁹ omnes laudate
sponsum et sponsam Jesum
christum et virginem mariam
suaviter in hoc psalterio
Et tantum de hujus instructo-
rij prohemio ⁊

Sequitur instructorium psal-
terij gloriosissime virginis marie

Laudate eum in psalterio psal-
mo. c. l. / Mariam sponsam
⁊ et sponse laudibus Jesu christi
et dulcissime virginis marie to-

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ta est hoīm salus inquirere be-
beatissime bernardo quodam
sermone despōse et spōn-
sa bonig eīm my hiis est psal-
mig q deo ītīda decorūq; sit
laudare propter laūda aīa
mea dnm ꝙ dū vita tenuy
rōmitat⁹ / Sed quid tantis p-
beneficijs refferam grat⁹ actōes
p̄ro nil dubio rēmittabo dnō cā-
tenuy nouum videlicet ange-
licum // et laudabo psalterio
virginis marie scilicet Aue ma-
ria / Nam salutatio angelica
est summum euangelium /
Quoniam caput est et origo

cc xliii

nrīsti dñi ihesu ac vniuersum
euangelistarum per quod deg
est humanatg sēnīd' anselmus
Maria mater dei est efferta
qua deg nil maius facere
potest nipura creatura sm
thomam de Aquino in prima
parte · q. xxv. ar. vi. Diabo
lus est superatg · sm Augustinm
Caro omnimoda · sm Ambrosium
Mundg renouatg · sm hieron
ymum euacuatg · sm basilium
pīa remissa · sm Gregor. Christus
Expate · sm Remigium Capie
na nimdo presentā · sm Chil-
genarium Christi sanati · sm

damascenum · Moyses resistentib
us fm Sidonium / Salus eterna
mundo est rōdonata fm Gre
gorium nyssenum Celestia regna
apm · fm leonem / Trinitas be
atissima plasma · fm Ambros
Captiu liberati a seruit redemp
ti · fm · orosium // Sedentes in
tenebris et umbra mortis vi
derunt hūanie · salutis // que il
luminat omnez hanem venie
tem in hunc mundum · fm Joha
nem euangelistam / Quid ul
terius referam / Cuncta enim re
atura mundi simul sumpta ne
quiuerit comprehendere sufficie
enter laudes salutis tue nige

cc xlviii

hec memorabiles/ Nec primaz
similem visa est. nec hec sequ-
tem in hijs practis/ Unde hil-
dephonsus libro secundo detesti-
monia dño Ursula pnia dei
habet oia. Et mira/ Summa
dei sapiena facta est ego maia
nobilia q̄ sit omnisalis rerum
machina/ Hanc sententiaz luci-
lenter dedicat ingeniosus doctor
ffranciscus demozonis in suis quod-
libetis Capło xxv qtestanis ibi-
dem suam insufficiencias ad lau-
des hijus inclitas/ Cuma
ille solus potest laudes huius
apprehendere et sufficieter depro-

mouere qui pluſ perhor̄ pſal-
teriū quàm eſt de immaculata
virgine maria. O rigit² vos de-
uoti laudate dñm in hor̄=
pſalterio / ut p̄ pſalterii huius
p̄cepta p̄cepta p̄mia p̄ merita
ad regna celeſtia ℟ Amen

Instructorii huius fundamen-
talis diuiſio

Laudate eum in psalterio vñs
Sedenti ſuper ſolium deuoti
pſalteſ / demittā tres agmina
ſeraphin clamentes / dnm cō-
templar² hor̄ pſalteriū tripli

CC xlv

nter nam natum / nsonte dnum
fulgozis. ꝑmo. vnde quidi
tatiue z nusliter exst om
gnatum. / Sdo qualiter po
testatiue et nalter sit ꝑpor
nonatum. Terno et qrto qua
modo m nro eno nur nisto
capite enlic dispensante exte
rius est reuelatum / hyis trib
tenuiter pzelibatis ꝑmis nstur
tozium psalteziy finaliue exit
terminatiz / pzo quibg eterno
patri exit gla / exquo subsistit
oia / per uerbum ny amozem
nos signauit sua gra / pcepta

ra testimonia minus ꝑ credi
bilia ꝑmissimta seculorum
secula

Quantum ꝛgit adꝓmium
missimta deitor quezit mit
titudo quid sit hor ꝓsalteriu
quantum adrem ꝓsalteriu
quis ramus effinens quis fitue
tis / et quis ozandi modus
Ad qd principale. Qmium
uidet ꝙ est ꝓsalteriu per
stitidinem adꝓsalteriu =
musicale / qd latine est orga
num / hebraice ueo nabu
lum / sed Greece dicit ꝓsalte
rium / Et sm quosdam est

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

cc xlvi

athera decem rordarum / In
isto anit instrumēto sm beati
Augustī sētēnaz / decem ad=
mirāde repiūtur qzopine=
tes / Primo qsalteio psalmi
decantabant² nsinagoga
Secdo pax dabat² intīm / Ter=
cio in nupcijs fiebat letitia
Quarto t quintijs modulata
fiebat amena / Quinta diū ho=
norabant² / Sexto pūncipes
rezonabant² / Septō archa
dei deferebat² / Octauo gra=
tia probenefinijs reddebat²
Nono spūtu sc̄phē dabat²
Decimo perdeuotionem pm̄

remittebāt et grā gferebat
Que oīa verissime et mtha
lice per vginem mariaz mīr
effimīt mdei ecclia / que dat
ista dctem benefica fidelibus
suis cum habīdanca / Expan
te votis psalterium dicit appa
lendo qz psalterium marie
oranter sit psalter. sive mo
tetes Tanta beatissime trium
tatis decantantes / Ecce dicit
asalutādo qz angelus vginez
per illud salutauit / Terno
habet dia a salutādo quasi
saluatorium / qz per xpm tri
nitas vīa totum saluauit
mundum / Quarto dicitur

CC xlvii

quasi saltatorium / quia sanct
saltare: id est tripudiare de
uotos virginum ymazie michaea
angelorum. Unit qz sanct saltãe
de ouca primi et miserim ad-
mistes spiritum et paradisi quẽ
illud canticum / Ecce iste venit
saliens montibus Quinto dicit
asale quasi saltatorium quoniam
fetores mri sale ẽmundos filij
dei qdñt ne putredine pmã
construmpant / Et hec quãtus
ad ethimologiam huius nois
sufficiant Quisto adsequendum
uniq principale questionum
Causa vero efficiens huius psal
terij. Prima et principalis

trinitas vñ. ꝙ instrumentalis 2
secundaria sint gabriel archāge
lus ꝙtinus ad xpm maria. qua-
tinus vero adpr̄ nr̄i xpistus ut
hō sint instrumenta et effectus
gratie. Causa vō p̄dictarum
sunt venerabilis beda doctor
anglicus. Sancti in egyp
to simplicium hoc salutare
psallebant psalterium postea
tñ nr̄i manibus et ꝯmis mul
tum aliam habētes ornatum
Ita maria de omnia illud
postabat. Ꝑponsus et omnes
bñssime v̄ginis. btus. bernhard.
mellifluus hoc psallebat-
laudis v̄ginis apposuit quas

cc plum

vidi et perlegi plurimus methi
sienses hoc roborauerūt / sup
psalmos dauiticos sanctes / C
centum et quinquaginta salu
tares uersuales pulcherrimas
primo et expeneclatione maie
statis reperi sanctissimum
monachoz prīarchum beatu
hoc semper p orasse / Quis
ignorat / Gregorius Ambros
Augustin. hyroni'm insubstīa
prīatitate actione sanctissimaz
huiq psalterij dignitatem no
scisse cum uper maior sint
stēna & toto mūdi pntis sit
pezina. C Amplius quid dessē
stanasio signatum christi de

latore dignissimo refferam/ Certe super oīa amauit meus filius quilibet horas sanctissimum assidue psallebat psalterium/ Domitus siquidem de ordine minorum horas quarum Olam ego tenui et vidi meum de psalterio optimi signaculis/ ut michi a fide digniss fuit intimatum/ postremo beatissimus virorum/ Dominus predicator ordinis dux pr̄ et fidator quotidie pozauit. nit liquet legenda sua. brevitatis causa de aliis sanctis multis siquidem/ Causa vero materialis principalis ecclesia quam est ipsa trinitas beatissima/ Christus aut et maria

cc xlix

sīt materia ornata quam secundaria
Materie vero speciales sīt materia terrena / Earum abunde formalis hymnorum psalterii est duplex
Alia forma tractatus est divisio eius per tres regulas. / Prima est rationum de nativitate
Secunda est genuinarum de nativitate / Tertia est stellarum de nativitate et defectu / forma vero tractandi est divisio cuiuslibet regule perquirendo de eis Inquirendum quelibet precedit semper quinque per et hec materia. et post habent de eis Hec materia / Ultimo finalis hymnorum psalterii primaria / est

honor sit per benedicte trinitatis. Scdaria est laus diuersia sponsi et sponse / nisi et virginis marie / Tertia finalis tocius ecclie triumphatis. Quia est salus ecclie militatis / Et sic patent quatuor cause huius psalterij salutifere. scholastice et dothimaliter loquendo

Ad eternum unde principale finis adquisitum

Ad eternum qua querebatur superius de fructibus huius psalterij videl. fructus eius unius Danielis qrto / Quamuis fructus

cc 1

cuius sint memoriales nitpote totam naturam humanam excedentes hij quinden̄y breuiter hic ponam/ Prim⁹ est Auelibezans ab adhesis. Sm Aug⁹ Ordius est omnia alimans animantes centate Sm hyron⁹ Terminus est/ Grana salutaris abodio permitatem Sm Aug⁹ Quarty est plena tutaus a molestijs bonoz tpalium Sm hieronez/ Quinty est dns libertas a seruitute passionum Sm apl̄m Sextus est Terminus stabilens abeuagationibg mentis et discursibg animi Sm max-

minum

Septimus est benedictus frigus
videlicet ardorem et me-
ditationem. sm. s. Ambros. Or-
tamus est. Tu. servasti a va-
nis et phanis sacris sm. hi-
ron. Tu. Emmanuel loquendo
est demonstratus / que de ma-
ria fit misterijs / Nam est
in omnibus / prestans virtutis
fertilitatem. sm. bedam / Octa
est. benedictus frigus male-
dictionem lingue. sm. Anselm
Undecimus est sanctus implef
aiam spibs sanctuosis. sm. leo
nem / Undecimus est gethis re-
fortans in mente rationia
sm. Augi. / Decimus sextus

CC li

est. Tm. presentem a vano a
more creaturarum sm Ambro
Deinde q̄rit est. Jesus minimus
minus. sm aphilogum Olam ipe
est vita hoīm Johānes po
Deinde q̄rit est christy unge
nicta omnīa q̄ruleza sua sisse
sacramēta. sm Augustm Et
tamm dehinc ꝑsalterij quidē
fructus ex numeris

Visio adquartum. dehinc psal
terij orandi modo

Adquartum et vltimum ex
ordio principali dubitatum de
hinc psalterij orandi modo
Notandum q̄ hoc psalterium

tres hz Coronas seu quinquage-
nas. Prima quinquagena debet
dici mane ad missam immediate
et virginis mane salutatio. con-
ceptio. nativitas. circa gratio/
circumcisionem. magios. ado-
ratione. in templo purificatione
in egipto fugatione/ inter doc-
tores disputatio assiduam pre-
dicatio et miraculoz operatio
sic liber ad contemplandum/ re-
gula addiscendum exemplar ad
imitandum in ista prima quinqua-
gena que agitat exprimit pri-
mo et principaliter quinquagenta
Ave maria. est christi benedic-
tus et gloriosissima virgo maria

cc lii

quo adeorum vite ingressiz
et progressum sedm maio-
rem et minorem oratium
devotionem et contemplacoz
Beda ait quinquagena devo
te ordinatz mordie ad christi
passionez et dolorosam ihū
matre compassionem / potest
ait devota aia totam christi ma
nue passionez atena usq ad
sepulturam aptando singulis
membris vnam salutacionem
angelicam et corruident me-
bris ihū gnerib⁹ bñssime virginis
pass⁹ q̄ quitquit christy cor-
poraliter sustinuit · hoc mater
teneerrima precordialiter ha

bnut quxta Simonis epheneꝝ
luce sed̄ Terna aut quinqua
gena est meditanda ny ozdne
ad nrisn resurrectionem glosaꝝ
assēsionem nizabilem spiritꝰ
sancti missionez dulcozosam
etern̄y qz̄is iocundissimam sessi
onem/ et eq iudiciaꝝ pfatez
terribilem/ qua vivos et
mortuos ethialiter iudicabit
fm̄y fidem. hijs pfatis singl
latim et diuisim/ deuotis spe
culator sedm̄ vte spiritali
lim dabit omnim qz̄. noster
et Ame amara Et tantum de
modo hmia qpsalterij ozandi
et ozdinād

cc lvii

Secundum principale quesitum de psalterio ymo ministrante et potestate.

Postremo deueniendum est ad vltimum petitorem ymo psalterii qui a deuotis pietate motus hesitat dicendo / quare hor psalterium habuit ymnum et .s. Ave maria et quindenam pr. nr. non plus in mino nel anno / Ridet breuiter / primo finem quationis sensus sume pagine. / Secundo rationaliter / tertio moraliter / Quarto figuraliter / Quinto theologaliter et exemplariter / primum

pie pr ostendit / Cuius sm allegoriam Centum sunt centum et quinquaginta enumerate figurati in psalmis Dauitas que sunt in numero Centumquinquaginta / ut hinc patet in isto psalterio / Quarto laudate spm sm et spm sm / cristum et maria allegorice in psalterio / Sed ad litam pro ut doctores sepe diffinierunt / quia psalterium Dauid est totum de cristo et passione includens in se quicquid ei ecclesie ut patet a principio / Qui enim dno / cristus et maria Centum et quinquaginta regias iudeg habent figuras. sm bernard

cc lnnn

Sed moralitꝛ ꝑsalm illi centum et quinquaginta habent moralit~ ~~ꝑsalm~~ tates et de bonis et totidem de malis cuiꝰ pe et pene / tam impiꝫ ꝙ̄ filiꝰ nr dixit sancti expositores / et glosatores / ac ꝑdicatores / Anagogice vꝰ̄ centum et quinquaginta ꝑsalmi designant centumquinquaginta eminentias que sunt in ciuitate ihesu dñi glꝰ̄ose et ꝝ̄ne marie super choros angelos exaltate supra oēs beatos / Accipite ergo tantarum hoꝝ ꝑsalterium salutiferum ꝝ centumquinquaginta nullo contextum tamꝫ̄ primeaz nec tocꝫ̄ jocunditatis / Genes.

ur. / Verum ne abhorreat mens tantum mihi ornatialiter / restat ostendere istum mihi humiliter intentum / Cum legimus vndenos telos & quatuor elementa nigris bis astat et fridat² deceni pdi= cantata resultat exhiis nigre= tesimo et quinquagesimo / Nam quidenes decem sit centum et quinquaginta / Quia ego ornatia liter cristo et ypocrite mente ob= ligamur mihi istis cibis ornatia libus / laudemus intanto mi= tantes nisi ornatus beneficios Sed per amplius mens super est mortal' / Cui nequolibet hoc sit quod sensus exteriores et

cc lv

quiq; intellexer / cum quinq; potentiis superioribus · sm̄ Aristotelem
Aristotelis et ph̄m / que sit potentia motiua appetitu sensibilis appetitu irrasibilis / intellectu et voluntas / hec aut ordinant ad determinatam dei mandata per angelica quidditatiue et singulatim / in omnia quinq; p̄dictarum potentiarum Merito ergo moraliter obligam̄ in tali anno sm̄ regulam christi et ecclesie in hor psalterio Extelebertinis aut figuris antiq legis q̄ stat hor psalterium figuraliter in tali p̄fato anno explanatum / Si enim videat̄ arctha noe // si tabernacula

cubitum mensi. siquis dicat da-
mnis legis / et templum salo-
monis et ezechiel' Certe ni iste
nullus centesimus quinquagesimus
denarius quinquenarius vel qui-
denus septimus erit / Cum ergo
nullus sint tanti nisi gratis qui
sit de virgine maria non est
dubitandum quin sit eminen-
as christum et deus / sit argu-
mentum Anselmi. idem nullus
deitate per sanctam trinitatem
in maria virgine sit collocatus
Ampe igit hor psalterium vir-
ginis marie tunc sithalam
iacob quam assedatis celus
Genes xxviij / Adeamus nunc
dilater ostensionem huius nul

Ec lvi

centenariꝰ et quinquagenariꝰ theologalem mississimꝰ / Quo qꝫ Dauitico mpsalterio sit tertiꝰ et .l. psalmꝰ Quicquid ꝑr nr et Aue maria sit qtern et figiata / sicut finis et finitimꝰ in medijs et floribꝰ / Decē dā quia hic alijs qsint exortegenarijs et septuagenarijs / ortogenarijs autē pertinet adnominꝰ testamētum In quo fidem tenuit octauam resurrectionis sz dnicam / Septuagenarijs vero ptinet adnexū testamētum In quo quidelicet septimū dies tenuit vt est sabbatum Q. deo ꝑcēpit omnij testamento dimit

ebdoadi · id est septimanij / Cum
igit² ambarum sanctarum et legis
christi et marie sit salus con-
gruet² mihi hoc anno cupinit ho-
norari / Certo qz septenarij sig-
nificat virtutem primam / octoge-
narij vero virtutem fidei qz
christi est rex // et ego gloria
regina ¶ Quarto ad demonstrandu
septem dona spūs sancti et
octo beatitudines quas filijs suis
prestant optimas esse ad obser-
vantiam decem decalogi man-
dator ¶ Quinto adimpliendum sep-
tem principales virtutes que sit
fides // spes / caritas // et sint vir-
tutes theologales // prudentia
iustitia // fortitudo // temperantia

cc lvii

que sint cardinales esse virtutes
non lege veteri et alia adhe-
rendum gl'am Anselmi octo be-
atitudines. Quodecim spiritus
sancti. Quorum gra gratiarum
virtutibus eis annexis et per de a-
liis que brevitatis causa dimit-
tit. Sexto omnis prefati assu-
mit contra. c. et l. calamitates
huius mundi. puta contra sitim
famem &c. Septimo contra. c et
l. mortis horas que sit finis
tas. tristitia. timor &c. Octavo
contra. c. et l. terrores iudicij ge-
neralis qui sit horror iudicis
impetum demonum. pavor
ignis contra quos libet pena
mortale. que forsan in hoc libro

quibusdam erit infinita. Nono
no tonc c et l. quias inferni
et purgatorij. Decimo propter
ter. C. et l. gaudia que possi
dent. super omes beatos sine
finitionem telestis prie existen-
tes. Tres ant ponit quinqua-
gene in psalterio glose. Ygnis ma-
nie pfato addenotandum tres
iubilationes. que fuerunt hye
rusalem filij dei. Una fuit
deitatis. Alia aie quando ihesu de
fuerit. Terna beatitudinis vir
ginis de hoc ou mensium gau-
dentis. qz. quinquagesimus
Ang vel centia dei e ang iubilei
vel iubilationis. Ordo tres qui-
quagene ponit. ad intuendum

cc lvii

tres iubilatões trinum ierarchiaz angelorz / quaz emisit est rex et maria regina / Terras adsignificandum tres iubilationes trinum personaz sanctissime trinitatis ptris et filiz spūs sancti / qui exbonitate instituit simul et sapiēcia opatis mundum redemptōem sēdm Damascenum · li terno · Capl̄o pō

Quarto ad ostendum tres mētis iubilatões carnis emisti deitatem / Carnis emisti humanitatem / et / Carnis exteriorem eiq stām opationem / Quinto gpter iii · iubilatões / quaz habebūt ī gl'a / q̄nia erit do bīnidie die sue

Orda de corporis gla / Terna ved
de sor alior gnidioritate / quar
maria est dña mi filio filio jesu
risto / Accipite ergo hoc psal
terium benedictissimum mecis
sime trinitatis mihi archam
hoc omnium saluantem Genes
septimo / ut sit inter luna =
ptor admotes veneatis ange
lorum Amen

Missio adultmum principale
delyng mstructorii nuclatoe

Nunc vero ultio superest hui
mstructorii quo ad psalteri
virginis gracie absoluere ter

cc lix

rum/ qm primordiale dimissione
promissum qualiter in xpo eno
xpisto capite tocq; ecclie dispen
sante extensiq; ygrimis psalteum
esse promulgatum/ Deq; quidi
nes q̄ misericordia/ ad ephesios
scdō. Apter nimiaz caritatem qua
dilexit nos cum essemq; mor
tui quiuificauit nos in filio suo
/quem posuit. Apostatorem p
fidem xpi/ Romanos tercio
capitulo quinquagesimo ecclie dedit
Ad ephesios pō/ Ex quo corpa
mistrauit per quem z quib⁹
tionem subministratum et con
structum crescit in dei augmē
tum./ Ad colocen sedem ordinem

et perfectiones atq; ĩtuitiues
ſpũs origĩũ interne distinctio
nis dem materna Capls ſcdo/
et ſpus ſcũ Thomam et Bo
uentiam/ Petrus et Mdubi
tatq; ſert2 Monarcha mundi
a quia oĩs vis motiua et ve-
getiua/ ſentiua ſenſitiua/ in
tellectiua et negetatiua/ tam
intrinſice q̃ extrinſice deri
uat2 (Peramplig copia vnc
tionis// deuotionis 2 ĩnũ do
norum emiſſariũ originat2
ſpũs Bernard de ſue pietatis
habundãa corda fidelium ad
ſue omnipotentie obſequia de-
uotionis ardore ſimũlit pre

CC lx

ſeztum articulatim ſide et
caritate ſibi unitos. luciferes
nes intelligendo et amatores
nes amando plusqz mine
ſant ſm̃ bt̃i Dionisiz Cui
voluntas cuiuslibet rei exem
trix est ditissima a qua fluunt
omnes actus pecatu qui sit
pter mentia ſm̃ Alberti
Extat datrix oim̃ luminosoꝝ
donoꝝ ſm̃ formam armonie
totius unitis. ſm̃ beatiz Di
onisium Moderatrix oim̃
temporꝝ pteriti. pnti. et futi
ſm̃ Aug̃ et sanctum Insu
pabilis hi comprehensibilis
interminabilis infinitabilis

impedibilis. sm doctorem/ fido libro sic p̄mo capl̄o no/ no/ cui fides determ/ner tantas de ecclia defunat./ sm bernard. super illud cāticor vltio. Tenui nec dimittam hor sm tristi de scīpo tes/ testans. Mathei. xxviij dnt ecce ego vobiscum sum usq ad cōsummatōem seculi. fideliß cui nidesitur nullo sit qui mānsione et hītatōe eius digni sit. sm grabanum. quotidie fidei augmentum corporis sui. donec tempore iudicij stephanum regni et potentiam adiutus eos exaltet. qui cum

CC lxxi

deprimere cogitabant vtiquid
glōm ordinaria super quarum
regum Caplō videō Quum
ant omn tempore Anno vi
delic dñice incarnatōis Millesimo
mclxxiii demētissimq deq· pr
sqnden omniferodiazum et
tong ꝑsolatōis sua digōtissimā
miseratōis habūdantia et m
nitate ꝑpetua hor psalteriuum
amētibg hom desideōm dndm
oblionione sepultum / benigne
dignatq est reuelare cuidam
deuoto pri filī ordinis ꝓdi
catoz / quem suauissimq amo
ris sui igne· quasi vite huius
fonte adeo ebrij ꝑfudit vt

ecclesiam sanctam illuminet mi-
sam / cuius mirabilem lu-
minis et sanctitatis vitam et mo-
ribus exemplar existeret ar dei
fidos sue huius modios alios no
omittamus nec uenam in alios
habunde diffundet / Cuius longe
lateq; per cuncta mundi climata
hor devotissimam qpsalterium
ad divinum cultu angelicum et
qpli ignaz salutem copiosius
qpalamur / per qd' dei gra co-
operante laudibus et orum divi-
na mira sit qpatuta / Nam
quibuscu qpdoz diligentium per
devotionem ad hor qpsalterium
sit cuidam / Iuvenda lacrima

CC lxii

indiuisis hoīm statuīg exhuiusmodi
Demonia de variis obsessoriis
rezponsis exhibitam / et que
quotidie fiūt exacta sūt / per
hor amenissimum psalterium
Nozūit adhuc superstes preza-
tus / quemadmodum fide et
diligentia luculenter protestatur
Sed nt scribit² cap lxxiij Ruj
mandant omnes obtemperant pu-
tula eig / Et audientes auxilig
nūis admirant² / ppter putula
et obstacula habeat hor psal-
terium salutiferum cōtra dor-
mate firmatum doctissimoz
doctoz sententia roboratum =
sanctorumq; oīm pbatissimoz

dominēs illustratum / Que-
dam huic seni miras diuer-
sorum visiones habēna / Abacuc
po / pong reseph pro suo ca-
pite tolerata // Et sit p̄ marie
illi qui christi capitis et eccl̄ie
influxum // motum et sensiz
nō retinuit nec gustat pre-
mium boni operis non spe
ruit cuius laborem con-
temnētes per ocia se admi-
scēs delectatōes tuffertētes
quibus est nuisua molestus ē-
sum crucifixum Omelia octaua
Nichil temne / nichil celeste //
sed semper de eorum bis etiā
tiare / et Quentus ny glimien

cc lxiii

cogitare. De gsecū distinctione
quinta m Capō. Ne tales nūo
dogmate fulti audaciſſimo-
zelo quoq; amaritudinis q̄
tritatis inflammati audent
ore prophano ordiez vestrū
et dñi Jesu xpi monarchi
am immaiare. mores et mimas
detestandas posūtes. De hora
matiſſimo psalterio q̄ginis glo
ſiſſime. q̄ceter nam m opuſ-
culo presenti positas sedm̄ co
rectiuas rozdis siu mſtrumbi
lem altitudinem indignozem
dei romantes mſabulosas quę
tiones eoz demeritis exigē
tibq abierūt qm nūc sunt

olim semper ĩuidia stimulā
te. facta que licet bona depra
uare aut penitꝰ ānulare oī
labore non desistētes. diuina
quoq; rimata sint appellan
tes superstitiosa figmenta/ et
sanctas reuelationes dicunt
fantasticas deceptiones sanctoꝝ
q; gesta q̄ patrum narratoriuꝫ
fabulosum/ Et q̄d̄ ꝓfanius
est mutuo q̄ncipalit̄ sit er
rantes/ et quarum erroꝝ
detestabilem exhibiss cont̄ hoc
psalteriuꝫ flamma ym de-
bite sit miserēt̄es/ q̄ꝫ cor
errore mihi cōfisus q̄ certiꝰ
dei p̄tem sterilem et infecundaꝫ

cc lxv

dicit · reputatur prima tpa-
peiora q̄ q̄tein · / contra illud
de · pe · dis · secūda · capl̄o · Me-
mēto vnde cadēris vbi sit-
habet² / Quis ignorat stulta
ta dispositiōe dei omēs vtilio
rantos eiusdem fuisse anteri
oris mūr sit thristiany / Ser
uierūt alli legi et tēpori suo
seruiang et nos legi et tpi
nro · nīq̄ nos finis stlōz de-
neuerūt hos abnūmiāt dnūs
Augy · aiōat q̄atenter stul
tos / super illud psalmi q̄ttu
Multi dicūt quis ostēdit nobis
bona ¶ Stulte error horum
detestabilior est estimant xp̄i

ecclian acephalam et capite
truncatam / eam dna pon-
tes actibq suis verachnis / et
nonis indoctoribq expresse
contra glosam ordinariam
super illud Ruth ꝓpo / nam
quietem / Semper ecclia sc
sanctis omnes fenidat et
alijs ad lucem ꝑpetuam dest-
dentibq sumedent alij ut chris
tianum ~~me~~ omnie maneat
metnum. et omater sanctissa
denona progenie / inseper
tute sua emolatoq; heat
detedentibq prandijs et ꝑphe
tis sumesserit euangeliste /
vnde pro ꝓzibq tuis nati sit

tibi filij / Et finit dies viiēchitis
tm et senectus Exodi xxiij Et
in psalmo / Senectꝫ mea in mi
sericordia + vbēti / Quide mag
na erit gla domꝰ dij · nomi
sine plusq̄ pme dnat dūs ex
eratinum Aggei sdo Quiquapa
tm oīa · que ad redemptōem nrm
sūt oīa quibꝰ ꝑtlie fides et
vita nutriat̄ · donec semiuia
finiat̄ / Glosa inquirente super
illud patis oībꝰ Thobie qm̄
to Terrus amlignior est hoz
ctior · eo q̄ iniqe fabulant̄
benignissimꝰ datorem oīum munez
manum sue pietatis a fidelibꝰ
retraxisse · per ampliꝰ oīa
dona hoībꝰ indies nos dare

hij ergo ūnique fabulantes
de benignissimo datore oīa bo
na sint contra hoc qđ quoti
die orat ecclia / Qui dat omī
omnes Qui hunc ordinē
et. de ppe. dis: ꝓma / Quan
tuslibet vbi ꝑ aut̄ ihesū no
reuocat beneficia primo ani
mulos libertatis amplius //
Ex hijs tribꝫ tribꝫ oratoribꝫ
manifeste ꝙpositis nidebito
vulgant̄ // pro quarto eius
nisecte // hoc felicissimū psal
tezimus / non esse orandum
Contra hos dīs sīmatim lo
quitur / Amos tezto / Super
tribꝫ sceleribꝫ z super quarto

cc lxvii

non quietum / Ista tria scelera improuidenter committunt et quietum subinde fraudulenter infecerunt / Quod primum est // quia deo opera non relinquunt cum tamen dei opera sua relinquunt limitates nr hor dei voluntatem / Secundum est capacitatem sui intellectu vltra maiestatem dei extendunt apprehendere nitentes potentialitatem dei / Tertium secreta maiestatis consilia temere perscrutari laborantes adimpossibile / Et hec sunt tria cordis cor scelera / Quartus vero at maximus ad nutum

positum scelus fatuissimus horum est / qui fidem huic medullissimi psalterij que sup manem & intellectum extat sib ita manie definete po nere audent // Contra primum scelus horum absurdissimum dicit apostol. xxvii // Qui per structator est omnia fabricatus opti met & gla (Contra secum fatuissimus dicit Job. xi / Excel sior celo est / quid facies / pro fundior inferno est & unde cognosces // longior terra est & latior mari (Contra tertium superbissimus suadet aplus ad Roma nos. xii. / Non plus sapere q oportet / s sapere ad sobrie

tatem ¶ Contra qꝝ hum ī nidio=
sissimum / malas ꝓpz volūtā-
tes adplemm ꝓhibere non
possum. xxxi. q. ꝑa. c. hat
mōe / Quid plūa rōmemozem
qui rōmemozādo finire non
possem ¶ Quid quesꝛ est ī usu
hoīm bono aut laudo / vbi nō
possit sispina mari / q nō va-
leat ꝓnices rrogari / Absit
ut abea q ꝑpter bonum zlii=
thum inchoata sit / debeat in
termpta dimitti / eo q sispina
habeat² rnde. xxiij. q. v. nr. c
de omdendis Oles aūt talibus
nullum lapsum debemq mise=
re // si solum adhortatōes pmij
rempitū // penas apponere di=

nūm iudicij / ut et nra absolutio
sit tonsura / et illoz qz se ratio
nabiliat. mēno. xviij. qrestioē
mi capl̄o / De vidiuis / Aūte qui
dem ēst ut appareat onqz le
monet sed qz nimij attendūt
quanta rez ꝗtitatez requiat
absurditas vitij xviij. q. ꝑma
mi capl̄o Superuacuū ꝗdicredo op
pugnanda impedredo hoz dei
fez iiij psaltezioz deo gratiaz
psaltezioz ꝑ clarissimis fidei ar
tibus substātialit apositiuz ꝙ
phanada detem quibit per
hoztada oīa / ꝙmuz de rogat
nīsti ad oratōm latrie / et pugil
marie ꝙdulie. remouenda ab

cc lxxv

eis honorem dignissimum per
tantes integram maiestatem
Ordini vitus est monasterii sancti
legrini asponso et sponsa rem
sanctissimam abbiis tolletano ter
minum vitam gtulit sponsa quez
rapinam sanctio tantus principis
opus pro omni salutatione re
uelatum violenter rapiendo Ar
tum et pusillorum vitum est
qua contra fidem actant quom
munitate fideliuz auferendo ora
tiones fidelissimas. pri. et A
ue maria Quantus spem. ab
deliba tollit honestas abono allia
endo Sextum manum ponit
meo q tuitah que radix est ori

bonorum contractū in qua hor
psaltcrium amoꝛosum est fidu-
tium (Septimum cꝛudiosum ꝑ
nicare primum patrem fidelium
ꝓmpēdo / qua mundanam sā-
dit vnitatem in hoc psalterio
ꝓcordialissīo ꝯglutinatam / Octa
uum vicium scandalosum gra-
tiis grediēdo hōs / quas posuit
ꝓtēs cor ꝯcepti ꝯtrios ꝓponēdo
(Nonum vanum · ꝯtumosam
tissimidīt ostasionez ꝯtemptus
ozōnis dīne et salutaris an
gelice subministrādo (Decimū
primū impissimum mūdū / spīa
lia fornicta nuptis abstenden-
do / sanctis potum aque vite
denegando / vtilissimam aiaꝝ

cc lxv

medrinam ꝓpemendo pulcri
tudinem tenuis ymisli in her
ſalubemime ꝓſaltes manilā
do ¶ Omnia et ſtipēdia horum te
ritus et diuina ingemiſcēdaq
illi ner ꝓnonibꝫ qmittꝫ / qui
non mtelligit ner aūctoribꝫ
ſanctoꝝ corrigit qz nō ſapi
mt ner ꝓſuaſionibꝫ nēō
rum exemploꝝ flēctit qua
ſubtiſi ſit · ¶ Quis ꝓcul dolor
quoꝝ eligit ꝙ ſuis / her vtiq
mmiſcibrdten qemit adiſtric
to audire qumeda amy timo
hore qui ſuper semmat her
ſſania ¶ Nam inſtigatōe nezſi
ti hoſtis diaboli ¶ Nemo her ſiei
ambigat / habet enim centum

mille notendi modos Ver enaz
ignorans asinaz eq Conatur
namq aprincipio mine sue
ynitatem ecclie rescindere mu-
tatem ordinare, stoz operis
dubednem rudis felle nisere
et sibq modis hiamm geng
pernitere ac turbare Dolet
ens fatis et erubescat tantaz
quam oncle nequit hre hores
gstates inlesa quasi manere te-
nere Onde oportet ptm sin
gulatim nre gredit nit omissa
dity notedi cuis risisse mimi
amq Nic onors migrediatur
portas omis nequit notabilis
canon xxvii. q. sed in capla. in
sis literis Eriare nitpellady

cc lxxi

et gemitibus sponsus jesus hymnum psalterium / exultate et sustinuisti pro his malis / habente dulcedinem in affectione / pietatem + de pe. dis. vi. maltreis nominet + Et sanctum Cognito enim est quemadmodum fiebat olim cum mul aspiritu maligno = vexaret / non potest ad suae ullius officium redire nisi prius david psalterium arripiret et rotam eo psalleret a tm ab eius vexatione cessaret diabolus primo misit et dorthinaliter ostendit / ut quisquis diabolo per peccatum manipat abens dominum exipi non valet / nisi david. id est sancta =

cordia psalterium ampliat et
rorem eo psallat id ē spūalis
gr̄e enim patrem sanat et
salubriter ammonēdo et pie
pro eo orando / et exempla bon
operis sibi p̄bēdo / diabolu
abominabili vexatione compes
cit. ut hec. luce clarius. de pe
dis. p̄a Saul / Sic nūq̄ dema
nu tua liber psalterii discedat
de. ose dis. quinta c Nūq̄. ar.
xxxvi dis / Si quis. propter q̄n
dem̄ pre emineas hunc bal
samum psalterii dominicalis / pa
rentem hoīs in adiuvis diligat
Sed a orientem virtutum. Ter
vero conscientiam purgat / Qui
oculos mentis illuminat / Quin

cc lxxii

aīmum hōīs exhilarat / Oc̄ā
tiſtinam temptatōm eiq mi
tigat / Septā demonēz aug
mētat / Octaua venam im
petrat Nona deum plant
Decima demones fugat / Un
decima aīas aprugatorio li
berat / Duodecima angelos
in aditorium pōrtis vocat
Dena terna angelos my etia
pria letificat / Denaqrta toti
teleſh nrie gloria gaudia p
pmat / Denaqrnta ſponſuz
et ſpōſam ad deſpōſandum
eternalit ānelmat / laudate
ergo eum in psalterio iſto the
ſaurizo et my eo fiat ſonida
laudatio // dulciſſima quadam

cum armonia primis deuotis ppltas dicit / Si non resurrexit mei membra i misericordia arcuam amaris extendens essent organa dulcisona et omnes amices mee fierent voces mibulose sponsum et sponsam his cibi cupierem deuotissime laudare et dicerem / Exurge gloria mea et ppsallite hoc canticum dominum / ut tam suaue et blande resonat psalli cum quietis sonit resonare qsuevit olim athanasiorum athanasiorum. ac olim amisimus in stimmetoz suauissima modulamine qdammodum illi qui stetit supra omare mihemm

cc lxxiij

habentes ⁊thezaꝝ dei et ⁊ītātes
⁊inthimi agriꝝ Apoc' xv fiatq
reposīāna odorifera quo ad pmi
sertimi delinosissimuz ac si esset
ōfactum exotibq aromatibq mir-
re et thimiis ac muñdoꝝ in o=
dozamētis pigmetoꝝ / Et dō si
at hymq jocūdissimi psalterij
nubilatō adeo spinosa / quo ad sm
sdm sertimi floriferum rubē
tissimaꝝ rosaꝝ sponse et spon
portamis / sunt vernali tempo
te flozes herbaꝝ pullulant
pulchermis in ortis ¶ Tertio
fiat ⁊templato hymq psalterij
virginis radiosissimi tam ꝑh
seraphim quo adternum ser-
tum hymq psalterij mithlātis

simum vt sursum exurgat q̄
rorde peccatorum meditatorem
exlabyss̄ perfr̄edam lominoz
/exopeiba per celestalem gur
sarōz// finem bñ michi acqui
rat / et dehor amaz omagio et
periculosissimo stella maris di
missima ducēte ad optatum
portum ethne salutis// hic per
grinum / et ānsitio per gloriaz
felicter perdiuit Amen

Explicit tractatus Mgri Adri
ani de Meza · sacre theologie
professoris ordinis fratrum p̄dica
torū de psalterio ī tenebrate ꝑfec
tionē

cc lxviii

Sequūtur excellentie et pre
rogatiue religionis Mgri
Alam de ozdine pdicā
toz

Prima est q religiosi sunt mor
tui mūdo et uiui angelis et co
ūsortes eoz in celo / Secūda est q
ipsi sūt martires spūalibq. co
fessoribq. Martiribq. patriarchis
ppbetis. ptūrsoribq. et aplis
ac etiam angelis eternis pari
bq / Et exspe optato / qui dede
rūt uiuentium se et sua tota
liter deo mholocaustum ita ma
nu hoīs suam relinquētes ppri
am uolūtatem // q d'alij non se

rerūit exope opato ſm ſtatū cōm
mgnātiz hmōi q̄nus hūſcēn
rūit exope opante ſz mitate
Terna oſt q̄ rēligio ē dignior
et perfectior ſtatu tōg mūdi
q̄ntum adperdurōēz vnitatem
et acquiſitōz vltimum· ſ nō=
q̄tum adpſectōēz alioz nel
pfitem/ qm ſic ſūt Epi ante
relioſos/ Quarta eſt· q̄ re=
ligioſi mg̃ q̄rant eodem
grē pm· q̄ ſenilatez// tetis
pazibg// ſignāter q̄ exſtā
gilitate q̄rāt/ vt dnt/
Doctor ſanctg m ſcdā ſide
Quinta eſt q̄ m rēligione vi
uūt pluſimus ſtant· ſenioſimus

cc xxv

cedit rarius / omnes homines
dus / resurgit raius opus
fidei sine comparatione
inferno. sm bernardum et tho
mam vbi supra / Sexta est p
nitium et quasi insensibiliter
ones flagitiosi ex
cedit eadem opa infernalis
Exempli gra gemmare per v
num diem / excedit in merito
quasi infinita gemma splendz
et vna pena infinitas penas
sentiendi. vna omissa festinatas
missas / Vna ex infinitas ora
tiones splendz et vna humili
atio vl' disciplina infinitas ex
cedit tales asenilibus factas /
Quantum ex duere horas Caiffas

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

in religione exobediēna ē mai-
oris meriti // q̄ p tot den horas
una magna multas dies ex
hia libertate // et her expe o
perato et teteris q̄ribꝫ // et
sic alijs odbꝫ operibꝫ religio
nis ē dicendum / hec hēt ex bo-
nia q̄libeto ¶ Septia ē q̄ ma-
ius bonum q̄ueit parentibus
q̄ oneribꝫ filios onerare de-
obseruiana // q̄ si tales filij esset
reges effecti // et sint magis=
nobilitati ¶ Cum ergo omnia
et nisi sit eor ~~genere nel~~
gener et omnis cum filij eor
sint one domine dispōsati et
filij cristi ¶ Octania ē q̄ pare

cc lxxvi

tes eorum erūt partipes bo-
norum ꝟligionis, sicut ꝑtes
habebūt ꝙ ꝓpter hoc melio
ꝑmalem glām et gaudia
singulaꝛa ꝑ alios libꝰ ꝑ-
patet ꝛy ꝑpone tūgdali. C
Nona ē ꝙ magis meritorium
est ꝗtuor eorum solum ad ꝟ-
ligionem intrandum ꝙm mil
le ꝑōres ꝛsenilo ꝟmanentes
ꝓpter ꝟligionis ꝛfinitam ex
cellentiam supra se ꝛsilium. De-
cima est ꝙ religiosi habebūt
melo lorum cum seraphym
Xm ꝛy in ꝛsto mundo erat ꝛ-
statu sūme tristatis. Unde
decima est ꝙ singulaꝛissime

ipe regef micelo dicti Quarta illud
Mathei quinto. bñ qui pauperes
spū qm ipoꝝ est regnum ce
lorum. Duodecīa est q ipi erunt
unde iudicij singulares quidi
ces tonus omīdi iuxta illud
dictum saluatoris in euange
lio dicētis Amen dico uobis
q vos qui reliquistis oīa et se
cuti estis me sedebitis ꝛc. De
mēterna est crux christi vna
et vera et stā. Quā qui ea re
ligiosi boni crucifigūt carnez
suam cum vicijs et concupisce
ciis. Unde paulus. Michi autē
absit gloriari nisi in cruce dñi nri ihū xpi per quem mihi mundus crucifixus est et ego mūdo

cc lxxvii

do / Quinimmo religio est
mihi nisi spūalis Tuus quia
est mihi quidquid Tuus tuo
sedo quia unus / Tuus tuo q
petit / Denique dictū est / q re
ligio est excellēnor tumulo xpi
Quoniam illud solum tenuit
nostrum mortuum cum vigē
tis corporis / et diuturnat tri
bus Religio uero est sepul
chrum nisi unum cum an
gelicis aromatibus inpetuit
Denique dictū est q religio est
dignior diuersis nisi in quo
quidquid tantum sunt mirabilia C
Quoniam illud diuersorum
unum solum filium habuit et

pro tpe/ et int̄ duo alia lnu
ta. cum angelis pauis et soluz
tribq regibq/ Religio vō pa-
uit filios infinitos et vgo est
et vellent eos cum angelis
numeris et sanctis et bis re-
gibq infinitis hic per grām
et infinitio per gl'am. Decā
sexta est q. religio est excelle-
nor. nisi caritas/ Cum qua
illa corporea et irrational'
et tñsitoria/ Sed religio est
spualis rationalis et sempi-
terna. finis Religi de vera re
ligione. Decāseptima est q
religio est dignior oi studio
tñ humano sic tong mudi

mīfinitum/ et ōi mūdano doc-
trinatu mpītit Qm̄ sphia hu
ia sit sc̄enaz mūdanaz et
que sine gīa gratuīa sanctō
pūt sc̄az Religio vero sdm̄
dortozem sūj est scola oīnj
tuitum/ in qua fiit migīi mag-
inaz vtutum/ Decima or
tuia est q religio est maior
mera pagina quodammo
Qm̄ illa est dei sapīa in libris
et ōbus/ Ista aūt dei est re
bus quibus et factis sym bēd
Decāa nona ē q ipa maior
est sc̄ōne baptismj Qm̄
in baptismo pena et culpa
remittit/ ꝑ hoc idem fit ad
plenum per ingressum et

profession em religionis sm
sm thomam assumpto sup er-
gratiam sententiaz ¶ Et p am-
plius religio fuat nos bapti-
zatos & probatissimos mul-
tos contra temptamen et om
nem p̃fidam sm Augst
¶ Vicesima ē q religio est maior
et dignior paradiso terrestri ¶
¶ Ruomam ny ea ē arbor sna
et fons ante q̃ religione veō
sit hyngod/ nom tpales ꝑ te
lestes. ¶ Vicesima ꝓma ē/q
religio est omaior et melior
toto amndo torporeo sm Aū
eo q ꝓpa nndq vnius et ve-
ni sempiterne deitatis ¶ Vic

cc lxxix

sima sentida ē q religio ē ma-
ior et dignior tali corporali
et reliquijs sanctorū. Quīa il-
la sūt sensibilia et trēma. her
ait ſcūs Gregor. est super re
lēs et diuina. Nonagesima est
q rectio est maior. q potēa
tes alliandi et mortios ſiſ
tādi. Quīa spā illuminat mentes.
et cristus ī mētibg fidelium
habitat sicut ſcūs Thomas.
Nonagesima est q spā est dignior
omī ampeio regnati et diuīti
m misitum. ſcūs Thomas si-
mit rex magis est dignior et
et maior tristo / nel potius
tali bruto. Nonagesima quinta

est q ~~regula fides~~ religio est
singularissima spām tyri et
dextera. Quinq; mulieres
ecclie filia. sm Bernardū. Vi-
ssima est q religio ē dignior
q potentia sanādi infirmos
et expellēdi demones. Una
xpa sanat omēs ifirmitates
spiales et expellit demōia
potēr. sm Anselmū in quadā
epla. Vicessima septīa est q
xpa maior q potentia ireau
di. Cum xpa maxiam habet
potentiam ōnipotēs iustificādi
impios q potentia maior est pōi-
tia creādi aliquid ex nichilo
Vicessima octaua q xpa est

cc lxxx

maior dignior melior ailg
honeribg glā et fama tong nim
di presentis (Cuius fm) Augustꝰ
ipa est omater honoris et glē
ig onese celestis (Pretiosa clo
na e/q ligno est ornatꝰ. me
lior et nobilior habitatoibgt
re//m qua e q̄ si lxet. vij so
tes onaxios (Rnoz pinq̄ ⁊
esset a que vine (Cenida vi
n (Cong lactis (Rnarty olei
(Cnity balsi nn (Ocyty me
dicinaz (Preparazim (Op
timg antidotaz et lapidim
pciosim//pzo nr dna nim
revelant cuidā religioso
(Pretiosa e/q ipa e ciuitas

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

dei / mstrum dñe potēte / stola
etne smpiēe · sons etne bā
tatis / pnteis ym onesi vigoris
Completens mse emmeter ocs
mudi statum excellenas / nt dr
tus Aug⁹ · hyron · Gregor⁹ · et
bernard⁹ colligit² sufficieter ·

Explicat tr̄gintn pūth et p
rogatiue religionis Magnifica
m de Ripe Sponsi marie
vginis gl̄osissime

Schala religionis

manūssime fratres · sīze de
beng q̄ quilibet religios

CC LXXVI

debet hre xv gradus assēdē-
di ineluny // Cuius quidē pī
gemit qa substantialia rli-
gionis / Ordo aspicit ofa
terij gemit accidentalia. qm
omes terrenā inpalutez i salu-
tatione angelica que est sta-
la quam vidit Carolꝰ Genes
~~omnia~~ xxviij. Prima ergo gradus
essentializ e humilis obedientia
qua Christo Secūdo prima ch-
nena. qz Maria / terrā pau-
pties voluntaria qua Omnia
Christi opposituy et interno
observādi z implendi ora que
religionis / non facto sz ad mīg

voto qnia plena / Quinty: nt nō
st religiosy sicut scripg sublege
sicut liber. et dns / qnia dns
tenuit. / Qnto vero gradus qnq
proprior est orare itente et
attente / qnia. Benedicta hdy
deuote studere. qnia. Tu. qd
est demonstranis et referens
qnoniam studēdo demōstratur
exprimitur. qnia sanctitatis spūs
Augustus Terty qnia cōpassio
ad nrās passiones / qnia hūmi
liebus Quarty sermo ad
proximū semp edificatorius
qnia et benedicty / Quintus
vero est delectacio indiuis-
sissimus seruiciis. qnia. Sexty

cc lxxxii

Quipotestatis sinuositatem/ Sed
pmq gradq amdetalinz est ob
stuare tpantam ny hyss pze
grezuir torpq ut videlicet i
penimo tpesshti- pn nigilyss ze
religio teneat. quia uehtiss
Genida. onodessa ny qmdz po
tenss et membriss ut quilibet
sit sny et aion alteiq. quia du
Rny eny videzit ontierem a
liquam adformandum. Samy
dat onilos suos hyuc mitiez
Et sic de alyss potentyss Terng
est religionis filenium. quia se
sus qny inpassione sempen
Ruazty visitare gia sit ala
bastta quedam ynthionum

dñinaz. ſm̃ Chriſoſtimuz. qm̃
Chriſtiß Cruty oī die et ſepiuß
ordinare tota die fieda / tra-
tando laqueo opando ad ſan-
dam dñi ſalutem ꝑficiam et
ꝓfectuosam orbitatem / qua-
Kmen. Deſignandß per ar-
tam conſummationem ergo
maxime ſit nobiß tanq̃ pe-
culiuz ꝓtectozium Marie //
Et oī hora vbi inſpiramuß
regulam diß religionis /
Valete maxime frater Alang
de Rupe Sacre theologie
profeſſor ordinis fratrum
predicatozum Dilectiſſimo
fratri Jo. ſpane apud turbi-
nam Roſtoch prope

cc lxxxvii

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

CC lxxviii

Omnibus nos fr̄ bartholomeus de cōtractis debononia sacre theologie professor. ac tocius ordis p̄dicatorum humilis minist̄r et singulis et singulis cuiuscūq; status gradus fuerit a sexu inspecto dēte fr̄nitate virginis gl̄ose existētibus ubilibz locorum ordis p̄dictis p̄sentia et futura de- siderantibus p̄sentes / Quia dilis nr̄is p̄ctissimis devotionis p̄p̄a ordinis et moderni cibus et singulis de gr̄a et fauore singulaꝝ q̄ ad nr̄m ordiem a ad dēte fr̄nitatem gerit / Concessit et dedit auctoritatem ut vnusquisq; possit eligē sibi idoneum confessorem qui vnum q̄libz absoluat aboībus casibus etiam sedi aplice r̄eseruatis cum indulgētia plenarie r̄emissionis sal' in vita et semel in morte in-

quoz omnium fidem et testimonium sigillum
curie officialatus presentibus appensum
Datum Rome die quinta decima mensis
octobris Anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo
Indictione tertia Pontificatus sanctissimi in Christo patris et
domini nostri domini Calixti divina providen-
cie pape tercii anno quarto

cc lxxvv

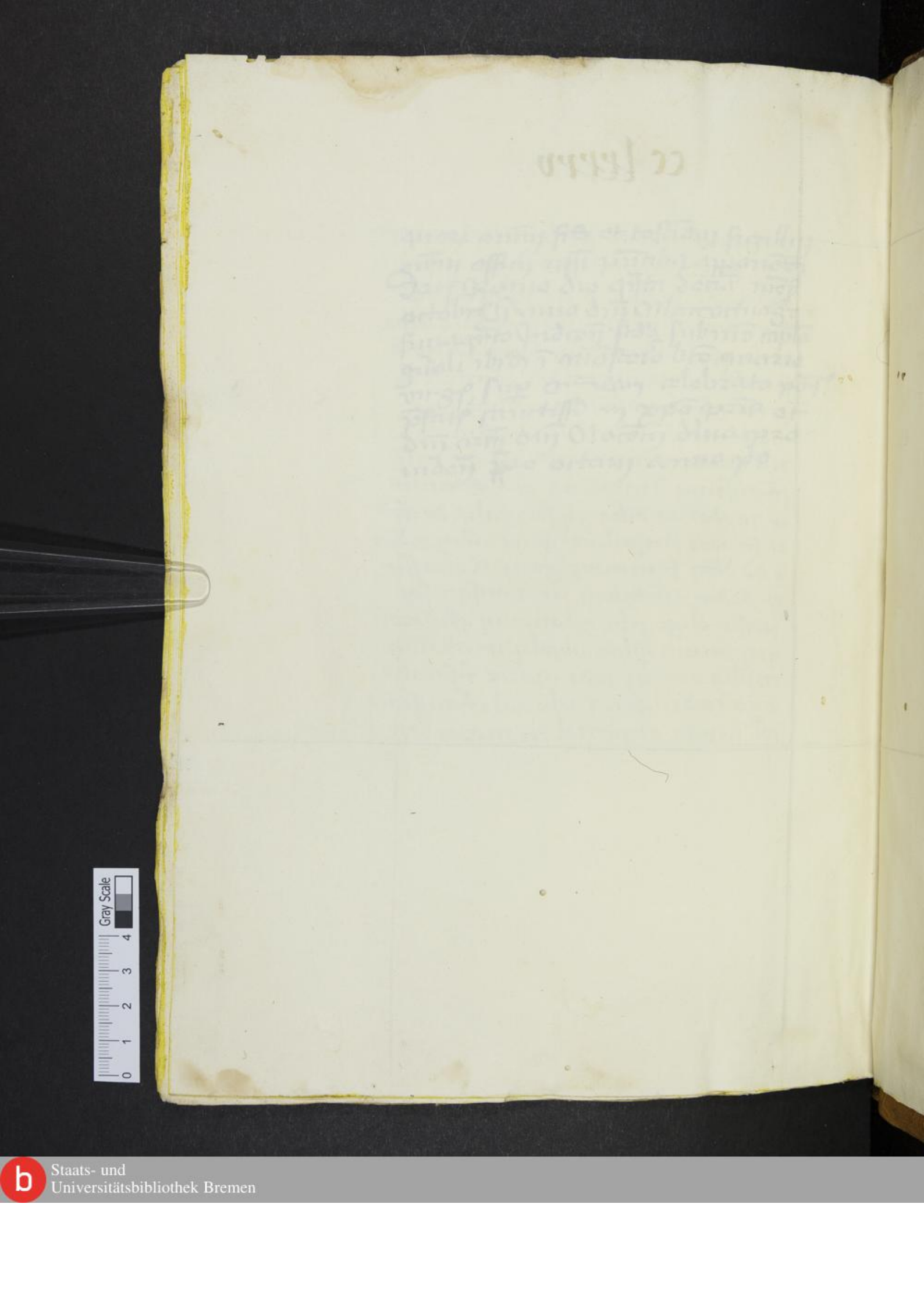

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

cc lxxvi

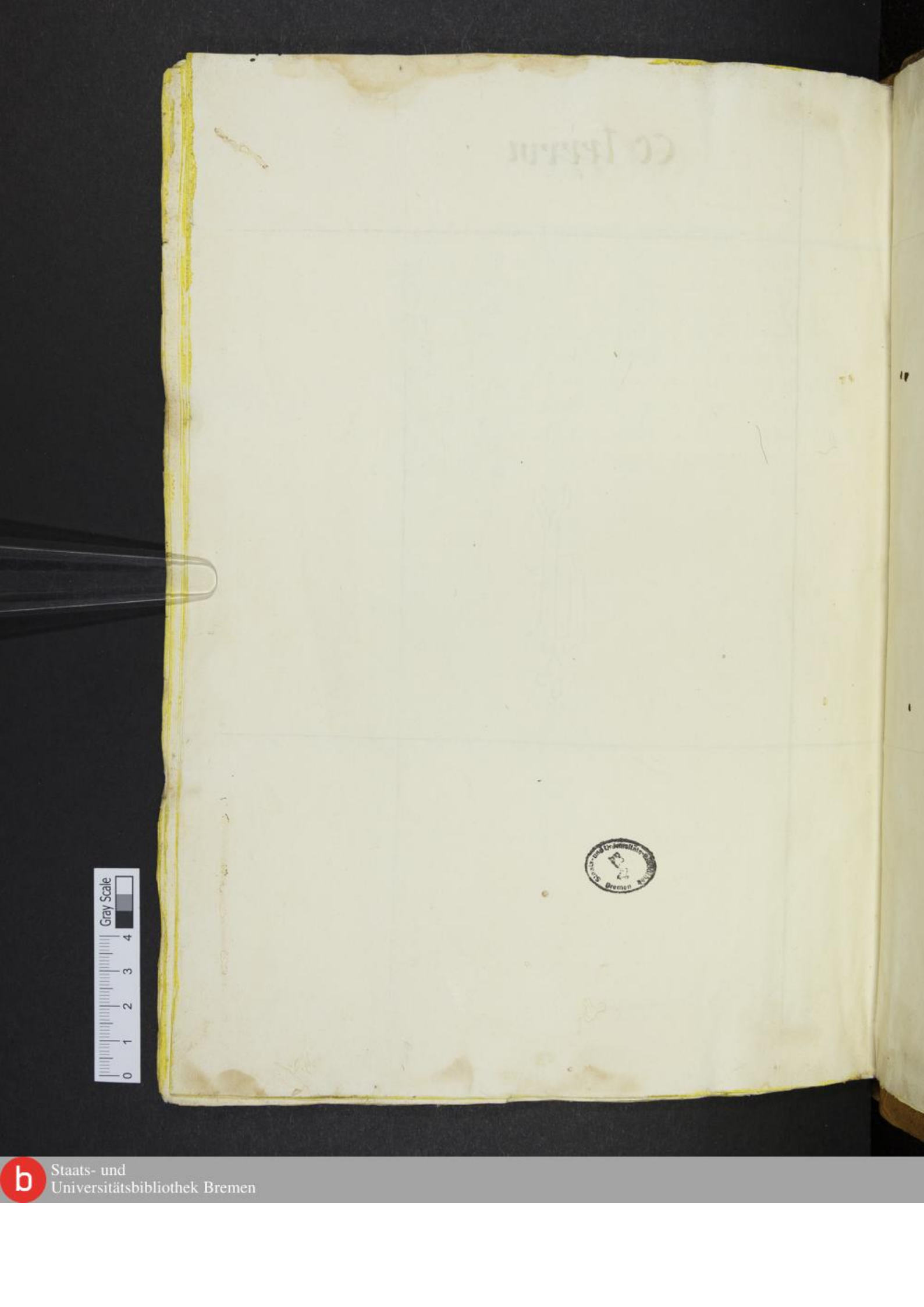
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

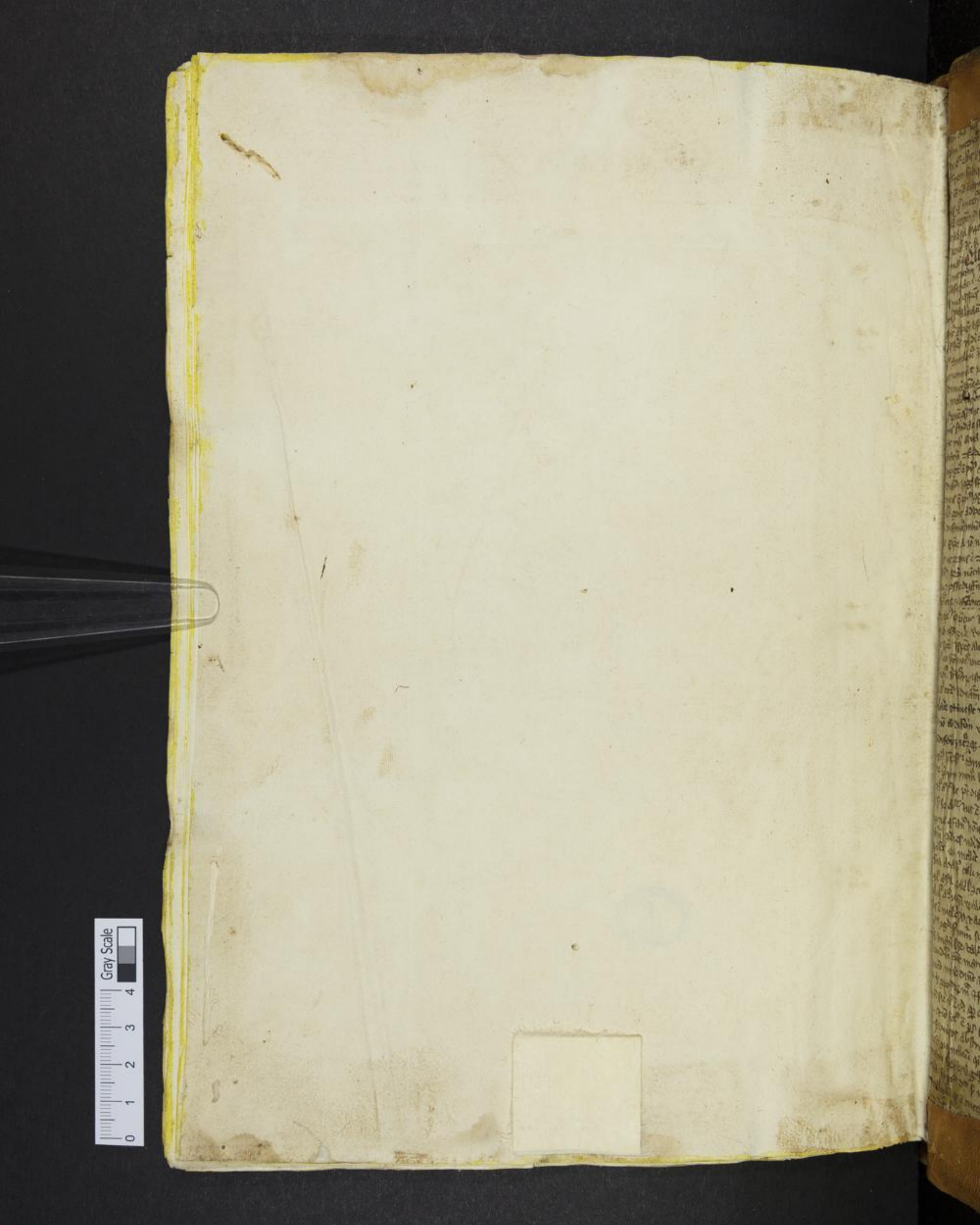

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Quod si non

alliguar et sicut

Haquidem

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

msa
0166

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

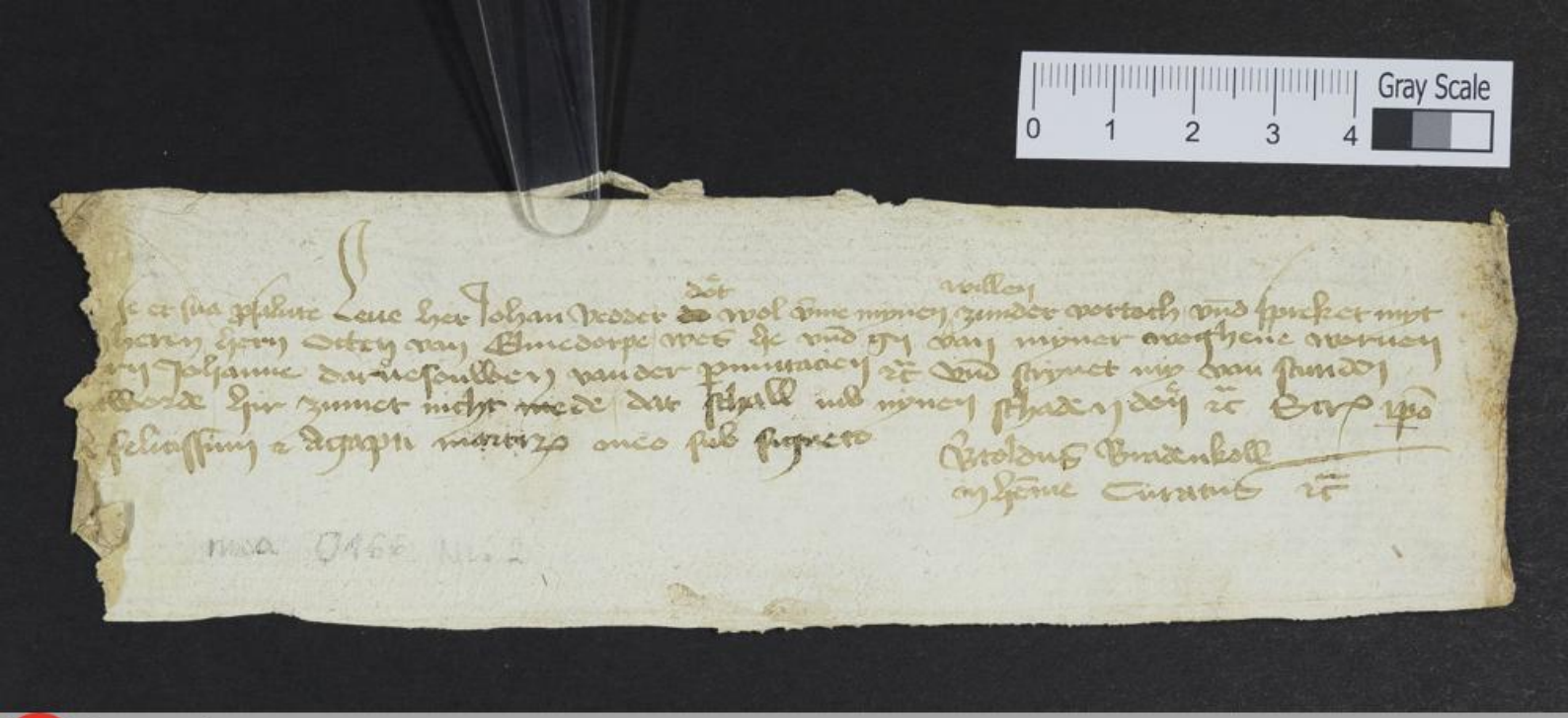

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

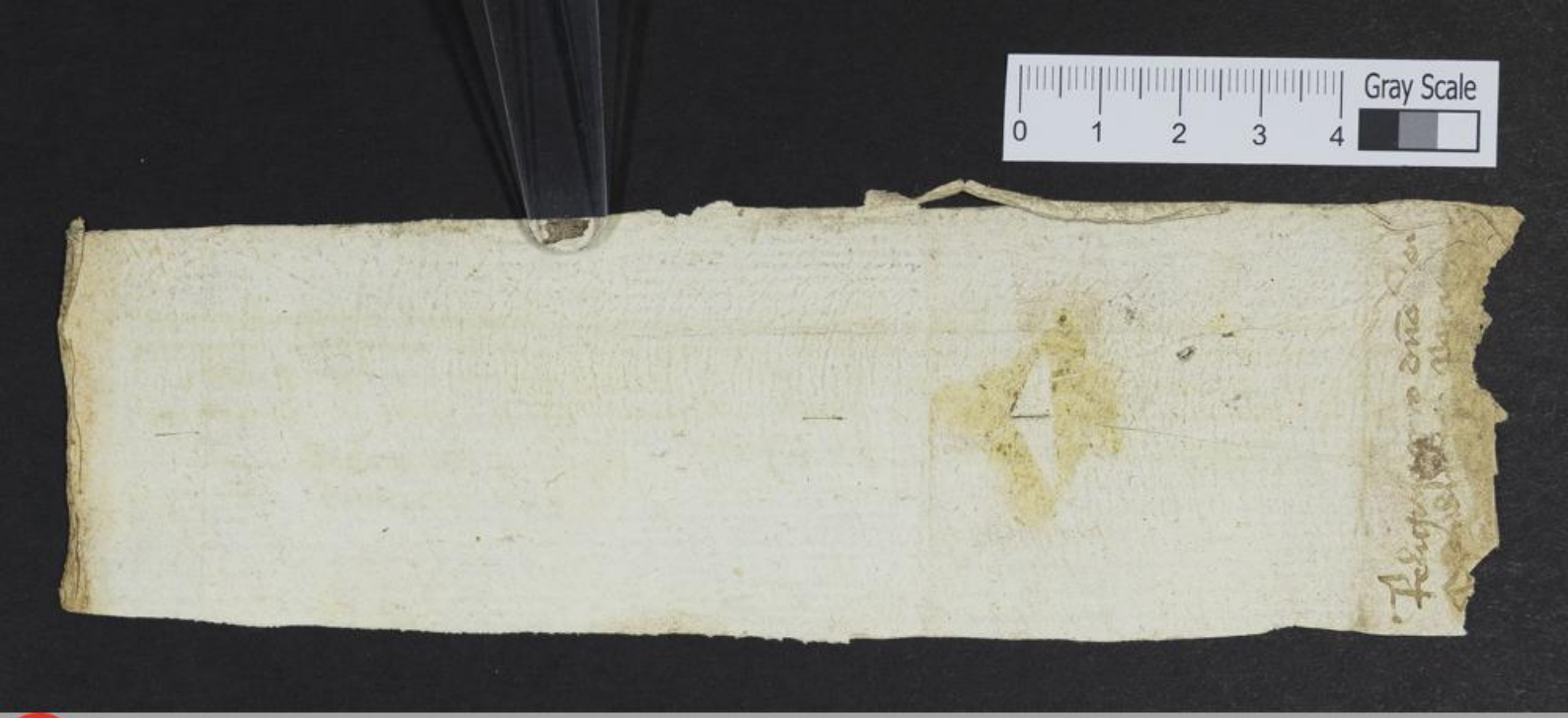

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

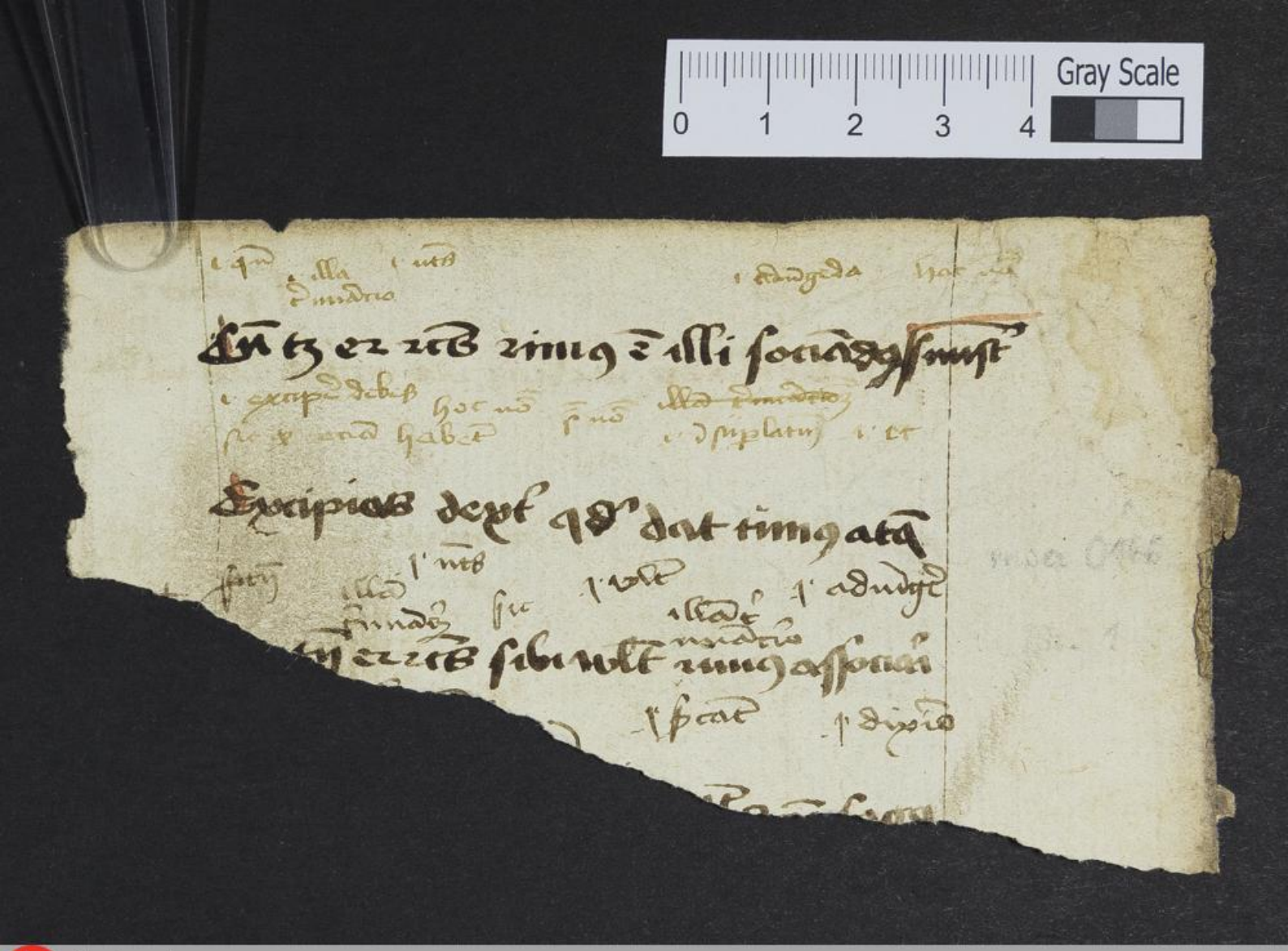

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen